

BONNIER'S COLLEGE SERIES
OF
SWEDISH TEXT-BOOKS

MÅ LAGERLÖF'S

EN HERRGÅRDSSÄGEN

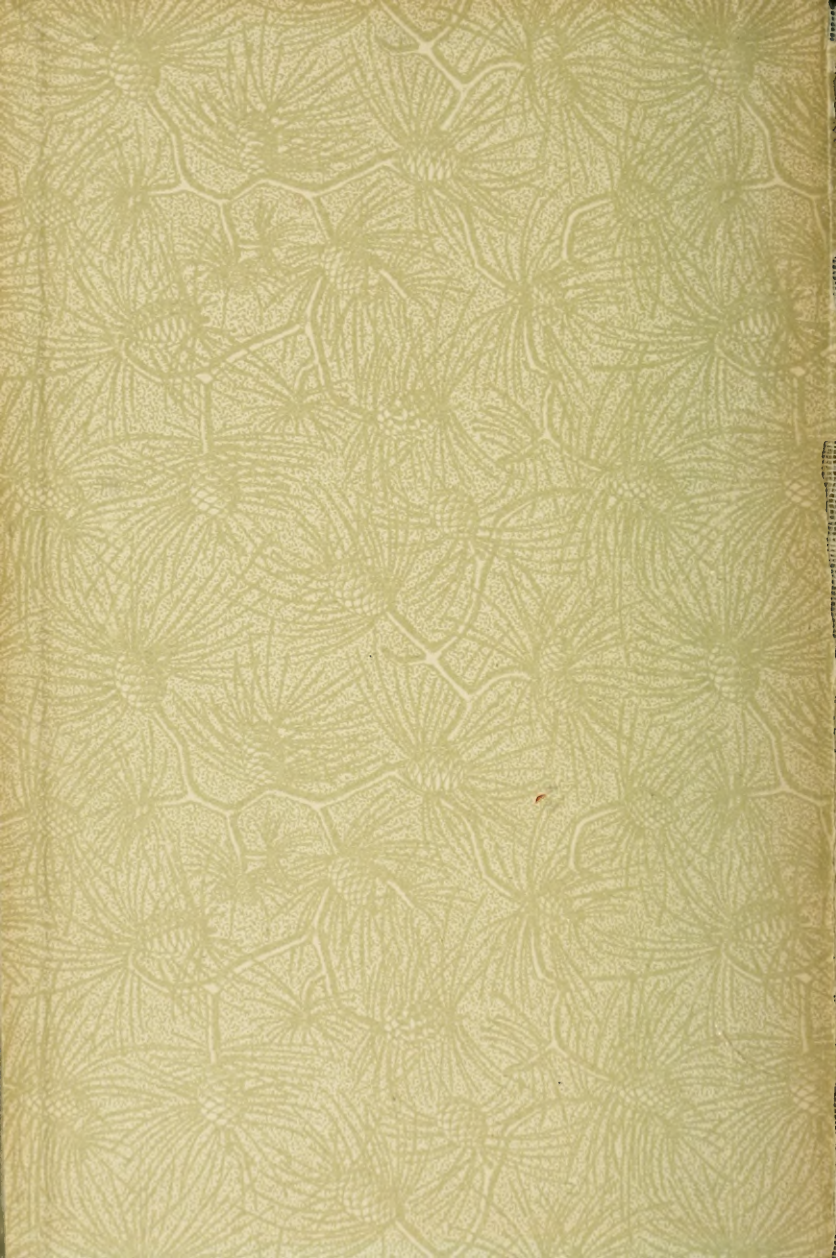
WITH NOTES AND VOCABULARY

BY

A. LOUIS ELMQUIST

PT
9767
H4
1910

J. Agnew

BONNIER'S COLLEGE SERIES

OF

SWEDISH TEXT-BOOKS

EDITED BY

A. LOUIS ELMQUIST

VOLUME I.

13 swe
746

SELMA LAGERLÖF'S EN HERRGÅRDSSÄGEN

WITH NOTES AND VOCABULARY

BY

A. LOUIS ELMQUIST

NORTHWESTERN UNIVERSITY

546063
11.7.52

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

PT
9767
H4
1910

STOCKHOLM

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1910

SELMA LAGERLÖF AND THE EDITOR
JOIN IN DEDICATING THIS VOLUME
TO ALL AMERICANS INTERESTED
IN THINGS SWEDISH.

Admired and beloved by an entire nation, Selma Lagerlöf celebrated her fiftieth birthday on the twentieth of November, 1908. — After a few years' preparation at the »Högre Lärarinneseminarium» in Stockholm (1882—85) she was until 1895 engaged in teaching at »Elementarskolan för flickor» in Landskrona. The public became acquainted with her in 1890, when fragments of *Gösta Berlings saga* were awarded first prize in a literary contest arranged by the Swedish magazine *Lån*. This delightfully entertaining novel (published 1891) is one of the masterpieces of Swedish literature and deserves a prominent place in the literature of the world. Besides *En Herrgårdssägen* Selma Lagerlöf's busy pen has also produced *Antikrists mirakler*, *Drottningar i Kungahälla*, *Legender*, *Osynliga länkar*, *Jerusalem* (in two parts), *Kristuslegender*, *Herr Arnes penningar*, *Nils Hoigersons underbara resa genom Sverige* and *En saga om en saga*.

On account of limitations of space I must here confine myself to giving a list of works that may prove helpful to the study of the author's life and works:

- Oscar Levertin, *Svenska Gestalter*. Stockholm, 1907.
Selma Lagerlöf, *En saga om en saga*. Stockholm, 1908.
Johan Mortensen, *Selma Lagerlöf*. Stockholm, 1908.
Ruben Berg, *Svenska Skaldar från Nittioalet*. Stockholm, 1906.
Helene Lassen, *Selma Lagerlöf og Hendes digtning*. Christiania, 1905.
A. Louis Elmquist, *Upprepningar hos Selma Lagerlöf*, in *Språk och Stil*. Uppsala, 1909.
J. Mjöberg, *Selma Lagerlöfs bildspråk*, in *Ver Sacrum*. Gothenburg, 1902.

It is hoped that these text-editions will make the study of Swedish easier. Scandinavian deserves a prominent place among the modern languages taught in our colleges.

No doubt such editions could also be used to advantage by the English lecturers in Sweden as exercises in translation from Swedish into English. Much time would be saved in the beginning, and the unavoidable errors occasioned by the use of a large dictionary would be fewer.

The text of *En Herrgårdssägen* is in the new orthography. — In the vocabulary gender has been indicated only in the case of neuter nouns. The notes contain merely what is most important for the interpretation.

Finally, I wish to acknowledge the helpful interest that has been shown me in this work by Dr. Olof Östergren docent in the University of Uppsala.

Uppsala, June 22, 1909.

SELMA LAGERLÖF

EN HERRGÅRDSSÄGEN

FÖRSTA KAPITLET.

DET VAR EN SKÖN HÖSTDAG mot slutet av trettioalet. På den tiden fanns i Uppsala ett högt, gult tvåvåningshus, som stod underligt ensamt på en liten äng, långt borta i en utkant av staden. Det var ett rätt ruskigt och otrevligt hus, men det förskönades av den massa vildvin, som växte där, och som på solsidan krälade så högt uppför den gula väggen, att det alldeles omramade de tre fönstren i övervåningen.

I ett rum innanför ett av dessa inramade fönster satt en student och drack sitt morgonkaffe. Han var en lång, vacker karl med ett fint utseende. Håret bar han högt uppstruket ur pannan, det krusade sig vackert, och en lugg ville beständigt välta ned mot ögonen. Han var klädd i en bekväm och ledig dräkt, men var rätt elegant.

Han hade det fint i sitt rum, där fanns en god soffa och stoppade stolar, stort skrivbord och präktiga bokhyllor, men nästan inga böcker.

Innan han hade hunnit dricka sitt kaffe, kom en student in till honom. Det var en av helt annat

slag, en liten, skulderbred karl, satt och stark, ful, med stort ansikte, tunt hår och grov hy.

»Du, Hede,» sade han, »jag är kommen för att tala ett allvarligt ord med dig.»

»Har du råkat ut för något tråkigt?»

»Ånej, inte jag,» sade den andre, »det är väl snarare dig det gäller.» Han satt tyst en stund och såg ned. »Det är tusan så obehagligt att säga det.»

»Låt det vara då!» föreslog Hede. Han hade blivit skrattlysten vid detta högtidliga allvar.

»Det är det jag inte kan nu längre,» sade gästen. »Jag borde ha talat för länge sedan, men det passar sig illa för mig, förstår du. Jag kan inte låta bli att tänka, att du sitter och säger till dig själv: Den där Gustav Ålin, som är son till en av mina torpare, tycker nu, att han har blivit sådan karl, att han vill mästra mig.»

»För all del, Ålin,» sade Hede, »tro inte att jag tänker något sådant! Min farfar var ju en bondson.»

»Ja, men det kommer ingen ihåg numera,» sade Ålin. Han satt tung och trög framför Hede och återtog för varje ögonblick alltmer av sitt bond-sätt, som om detta kunde hjälpa honom ur för-lägenheten.

»Se, när jag tänker på vilken skillnad det är på din släkt och min, så tycker jag, att jag skall tiga, men när jag kommer ihåg, att det var din far, som på sin tid hjälpte mig, så att jag fick studera, så tycker jag, att jag skall tala.»

Hede såg på honom med ett vackert uttryck

i ögonen. »Tala nu, så att du kommer ifrån de här bekymren!» sade han.

»Det är så,» sade Ålin, »att jag hör dem tala om att du ingenting gör. De säga, att du knappast har öppnat en bok på de fyra terminerna, som du har legat här vid akademien. Du lär inte göra annat än spela fiol hela dagen, och det kan jag inte hålla för troligt, ty du ville aldrig göra annat förr i världen heller, då du gick i Falu skola, fast du då var tvungen att arbeta.»

Hede satte sig litet stelt till rätta i stolen. Ålin blev allt olyckligare, men han fortfor med seg beslutsamhet:

»Du tänker väl, att den, som äger en sådan gård som Munkhyttan, bör kunna få göra vad han vill, arbeta, om han vill, låta bli, om han vill. Tar han en examen, är det bra. Tar han inte en examen, är det nästan lika bra, för du vill i alla fall inte bli något annat än brukspatron, du vill bo på Munkhyttan hela ditt liv. Det förstår jag väl, att det är så du tänker.»

Hede teg, och Ålin tyckte sig se honom omgiven av en likadan mur av förnämhet, som alltid i Ålins ögon omgav hans far, bergsrådet, och hans mor, bergsrådinnan.

»Men det är nog så, att Munkhyttan inte är samma ställe nu som förr, då järngruvan var givande,» återtog han försiktigt. »Det var nog det bergsrådet visste, och det var därför han bestämde före sin död, att du skulle studera. Bergsrådinnan

vet det också, stackare, och hela socknen vet det. Den enda, som inte vet något, är du, Hede.»

»Menar du,» sade Hede litet retligt, »att jag inte vet, att järngruvan inte mer kan bearbetas?»

»Ånej,» sade Alin, »det vet du väl, men ser du, vad du inte vet, är, att det är alldeles slut med Munkhyttan. Tänk efter själv, så inser du nog, att man inte kan leva bara på jordbruk hemma i Västerdalarna! Ja, jag vet inte varför bergsråddinnan har hållit det hemligt för dig. Men hon sitter ju i orubbat bo, så hon behöver inte fråga dig till råds om något. Hur som helst, så veta de där hemma, att hon har smått om det. Hon far omkring och lånar pengar, säger man. Hon har väl inte velat störa dig med sina bekymmer, utan hon har tänkt, att hon skulle kunna hålla allt gående, tills du har tagit din examen. Hon vill inte sälja egendomen, förrän du är färdig och har ett nytt hem.»

Hede reste sig upp och gick ett slag över rummet. Så stannade han framför Alin. »Men, karl, du sitter ju här och vilk inbilla mig dumheter. Vi äro ju rika.»

»Jag vet nog, att ni räknas för storfolk där hemma än så länge,» sade Alin. »Men du begriper väl, att ingenting kan räcka, då man bara ger ut och aldrig något kommer in. Det var en annan sak, då ni hade gruvan.»

Hede satte sig igen. »Min mor borde ju ha låtit mig veta detta,» sade han. »Jag är dig tacksam, Alin, men du har låtit skrämma dig av några skvallerhistorier.»

»Ja, jag kunde just tro, att du ingenting visste,» sade Alin envist. »Hemma på Munkhyttan går bergsrådinnan och sparar och sliter för att få pengar att sända dig här i Uppsala och för att kunna ha det glatt och muntert under mellanterminerna, då du är hemma. Och under tiden ligger du här och gör ingenting, därför att du inte vet av, att det är fara på färde. Jag kunde inte gå längre och se på hur ni bedrogo varandra. Hennes nåd trodde, att du läste, och du trodde, att hon var rik. Jag kunde väl inte låta dig förstöra din framtid utan att säga något.»

Hede satt tyst en stund och eftersinnade. Därpå steg han upp och räckte Alin handen med ett sorgset leende. »Du förstår väl, att jag inser, att du talar sanning, fastän jag inte vill tro dig. Tack!»

Alin skakade hans hand, strålande av förnöjelse. »Du begriper nog, Hede, att ingenting är förlorat, bara du arbetar. Med ditt huvud kan du vara färdig med graden på en sju, åtta terminer.»

Hede rätade upp sig. »Var du lugn, Alin!» sade han. »Jag skall bli flitig nu.»

Alin reste sig och gick mot dörren, men helt tveksamt. Innan han hade nått tröskeln, vände han. »Jag hade ett annat ärende också,» sade han. Han blev åter oändligt förlägen. »Jag ville be dig, att du lånar mig fiolen, tills du kommer dig i gång med studierna.»

»Låna dig fiolen?»

»Ja, svepa in den i silkeduken och läsa in den i fodralet och låta mig bära bort den, annars blir

det ingen läsning av för dig. Jag skulle inte vara utom dörren, förrän du började spela. Du är så van vid det nu, du kunde inte stå emot, om du hade den här. Sådant där kan man inte övervinna, om man inte får hjälp. Det blir en övermäktigt.»

Hede stod motvillig. »Det är ju galenskaper,» sade han.

»Ånej du, det är inga galenskaper. Du vet ju, att du har fått det i arv av bergsrådet, det ligger dig i blodet att spela. Och allt sedan du blev din egen herre här i Uppsala, har du inte gjort annat. Du bor ju så här långt ute i stadskanten bara för att inte störa någon med ditt spel. Du kan inte hjälpa dig själv i den här saken. Låt mig ta fiolen!»

»Ja, förr,» sade Hede, »hade jag inte kunnat låta bli att spela. Men nu gäller det Munkhyttan. Jag tycker mer om mitt hem än min fiol.»

Men Alin stod där lika envis och bad om fiolen.

»Vad tjänar det till?» sade Hede. »Vill jag spela, så behöver jag inte gå många steg för att låna mig en annan fiol.»

»Det vet jag,» svarade Alin, »men jag tror inte det är så farligt med en annan fiol. Det är den här gamla italienska fiolen, som är värsta faran för dig. Och dessutom tänker jag föreslå, att du låter stänga dig inne under de första dagarna. Bara tills du kommer dig i gång.»

Han bad och bad, men Hede stred emot. Han

ville inte underkasta sig något så löjligt som arrest på sitt rum. Alin blev blossande röd.

»Jag skall ha fiolen med mig,» sade han, »eljest har allt detta tjänat till ingenting.» Han talade hetsigt och ivrigt. »Jag hade inte velat säga något om det, men jag vet, att det gäller än mer än Munkhyttan för dig. Jag såg en flicka här på promotionsbalen förra våren, som man sade skulle vara förlovad med dig. Nå, jag brukar inte dansa, men jag hade min glädje av att se på henne hur hon flög fram i dansen och hur hon strålade och lyste som ett ängsblomster. Och då jag hörde, att hon var förlovad med dig, gjorde det mig ont om henne.»

»Gjorde det?»

»Åja, jag visste ju, att det inte skulle bli något av dig, om du fortsatte så, som du har börjat. Och så svor jag på att det barnet inte skulle behöva sitta hela sitt liv och vänta på den, som aldrig kom. Hon skulle inte bli sittande och torka bort under väntan på dig. Jag vill inte möta henne om några år med tillspetsade drag och djupa rynkor omkring munnen...»

Han avbröt sig. Hedes blick hade vilat besynnerligt forskande på honom.

Men Gunnar Hede hade redan förstått, att Alin tyckte om hans fästmö. Det rörde honom djupt, att denne ville rädda honom under dessa förhållanden, och under inflytande av denna känsla gav han vika och lämnade honom fiollådan.

Då Alin var gången, läste Hede en hel timme som en förtvivlad, men så kastade han boken.

Det lönade sig just att läsa! Han skulle vara färdig om en tre, fyra år, och vem kunde svara för att inte egendomen såldes under tiden?

Han kände nästan med förskräckelse hur han älskade det gamla stället. Det var riktig förtrollning. Varje rum, varje träd stod framför honom. Ingenting av detta kunde han undvara, om han skulle känna sig lycklig.

Och han skulle sitta stilla vid boken, medan det höll på att gå ifrån honom!

Han blev alltmer orolig, kände blodet bulta vid tinningarna som i feber. Han blev då alldeles förtvivlad över att inte kunna gripa till fiolen och spela sig lugn.

»Gud,» sade han, »den där Alin slutar med att göra mig tokig. Att först ge mig denna under rättelse och så beröva mig fiolen!»

»En människa som jag måste känna en stråke under fingrarna i sorg som i glädje. Jag måste göra något, jag måste skaffa pengar, men jag har inte en tanke i huvudet. Jag kan inte tänka utan fiolen.»

Hede rasade över att sitta instängd, hänvisad till böckerna. Det var vansinne att sätta sig till att taga en långsam examen, då han behövde pengar, pengar, pengar.

Han tålde inte medvetandet att vara instängd. Han var så vred på Alin, som hade hittat på denna

dårskap, att han blev rädd för att han skulle komma att slå honom, då han återvände.

Ja, visst skulle han ha spelat, om han hade haft fiolen, men det var just vad han behövde göra. Hans blod sjöd ju så av oro, att han nära nog var vansinnig.

Just då Hede längtade som mest efter sin fiol, kom en kringvandrande spelman och började spela nere på gårdsplanen. Det var en gammal blind gubbe, han spelade falskt och uttryckslöst, men Hede blev så gripen av att just då höra en fiol, att han lyssnade med tårade ögon och knäppta händer.

Och i nästa ögonblick kastade han upp fönstret och klättrade ned till marken med hjälp av vildvinet. Han gjorde sig inga samvetsqual över att han lämnade arbetet. Han tyckte, att fiolen var kommen till gården endast för att trösta honom i hans olycka.

Hede hade visst aldrig bett så ödmjukt om något, som han nu bad den gamle blinde om att få låna hans fiol. Han stod hela tiden med mössan i hand, fastän karlen var stenblind.

Gubben tycktes inte förstå vad han önskade. Han vände sig till flickan, som ledde honom. Hede bugade sig för den fattiga tösen och upprepade sin begäran. Hon såg på honom, som den gör, vilken måste ha ögon för två. Blickarna kommo så fasta ur de stora, grå ögonen, att Hede tyckte sig känna hur de träffade: nu voro de vid halslinningen och sågo efter, att han hade nystärkt

krås, nu sågo de, att rocken var borstad, nu, att stövlarna voro blankade.

Hede hade aldrig undergått en sådan granskning. Han såg tydligt, att de där ögonen skulle underkänna honom.

Men det blev inte så. Flickan hade ett besynnerligt sätt att le. Hon hade ett så allvarligt ansikte, att man fick det intrycket, då hon smålog, att det var första och enda gången hon hade råkat se glad ut. Och nu kom ett av dessa sällsynta leenden glidande över hennes läppar.

Hon tog fiolen från gubben och räckte den till Hede.

»Nu skall det vara valsen ur Friskyttan,» sade hon.

Det tycktes Hede egendomligt, att han skulle nödgas spela en vals just då, men det gjorde honom egentligen detsamma vad han spelade, bara han fick en stråke i sin hand.

Det var ingenting annat han behövde. Fiolen började genast trösta honom. Den talade till honom med svaga, skrällande toner. »Jag är endast en fattigmansfiol,» sade den, »men sådan jag är, är jag till tröst och hjälp för en stackars blind. Jag är ljuset och färgen och klarheten i hans liv. Det är jag, som skall trösta honom över fattigdom och ålderdom och blindhet.»

Hede kände hur den förfärliga nedslagenhet, som hade pressat ned hans förhoppningar, började vika bort från honom. »Du är ung och stark,» sade fiolen till honom. »Du kan kämpa och strida. Du

kan hålla fast det, som vill undfly dig. Varför är du modlös och bedrövad?»

Hede hade spelat med sänkta ögon, nu kastade han tillbaka huvudet och såg på dem, som omgävo honom. Det var en liten skara av barn och löst folk från gatan, som hade kommit in på gården för att höra musiken.

Fast de voro väl inte komna endast och allenast för musikens skull. Den blinde och hans flicka voro inte de enda i truppen.

Mitt emot Hede stod en figur i trikå och paljetter och nakna armar, som han höll korsade över bröstet. Han såg gammal och sliten ut, men Hede kunde inte låta bli att tänka, att det var en baddare att ha hög bröstkorg och långa mustascher. Och där var hans hustru, liten och fet och inte heller så särdeles ung, men strålande lycklig över sina paljetter och gungande gaskjolar.

Under musikens första takter stodo de stilla och räknade. Så fingo de ett hult småleende över läpparna, togo varandra i hand och dansade fram på ett litet lapptäcke.

Och Hede märkte, att under alla de ekvilibristiska konststycken, som de nu utförde, stod hustrun nästan stilla, medan mannen ensam arbetade. Han hoppade över henne och hjulade runt om henne och slog volt över henne. Hustrun gjorde nästan ingenting annat än kastade slängkyssar åt publiken.

Men egentligen tänkte inte Hede mycket på dem. Hans stråke hade börjat flyga över strängarna.

Den sade honom, att det ligger lycka i att strida och erövra. Den ville nästan prisa honom lycklig över att allt stode på spel för honom. Hede stod där och spelade mod och hopp för sig själv och tänkte inte på de gamla lindansarna.

Men plötsligen märkte han, att de blevo oroliga. De upphörde att småle, de kastade inga slängkyssar åt publiken. Akrobaten hoppade galet, och hustrun började gunga fram och åter i valstakt.

Hede spelade på allt ivrigare. Han övergav Friskyttan och stormade fram med en gammal strömkarlsåt, en sådan, som brukade göra alla människor galna, då den spelades på ett gille.

De gamla lindansarna förlorade alldeles fattningen, de voro ingenting annat än flämtande förundran. Och det kom ett ögonblick, då de inte mer förmådde stå emot. De togo ett språng framåt, rätt i armarna på varandra, och så började de dansa vals mittpå lapptäcket.

Så de dansade, så de dansade! De togo små, trippande steg och snurrade runt i små, täta varv, de kommo knappast utanför täcket. Och deras ansikten strålade av förnöjelse och hänryckning. Det var ungdomslust och kärleksyrsel över de gamla människorna.

Hela folkhopen jublade vid att se dem dansa. Den lilla allvarliga blindförelerskan fick ett stort leende över ansiktet, men Hede blev i hög grad upprörd.

Se där, vad hans fiol kunde åstadkomma, alldeles rycka folk bort från sig själva! Det var en

stormakt han hade att råda över. I vilket ögonblick som helst kunde han taga sitt rike i besittning.

Bara ett par års studier i utlandet för någon stor mästare. Så skulle han draga världen runt och spela in pengar, ära, ryktbarhet.

Hede tyckte, att de där akrobaterna voro ditkomna för att säga honom detta. Detta var hans väg, den, som låg ljus och öppen för honom.

Han sade till sig själv: jag vill, jag vill bli musiker, jag måste bli det. Det är något annat än att läsa. Jag kan förtrolla människor med min fiol, jag kan bli rik.

Hede höll upp att spela. Konstberidarna kommo genast fram och komplimenterade honom.

Karlen nämnde, att hans namn var Blomgren. Det var hans medborgerliga namn, han hade andra, då han uppträdde. Han och hans hustru voro gammalt cirkusfolk. Fru Blomgren var före detta miss Viola, och hon hade flugit fram över hästryggen. Och än i dag, fastän de hade lämnat cirkus, voro de konstnärsfolk, eldigt konstnärsfolk. Det hade han ju redan kunnat se. Det var förden skull de inte hade kunnat motstå hans fiol.

Hede följde med akrobaterna under ett par timmar. Han kunde inte skilja sig från fiolen, och han tyckte om de gamla konstnärernas hänförelse för yrket. Själv gick han och prövade sig. »Jag vill se om det är konstnärsgry i mig, jag vill se om jag kan framkalla hänförelse, jag vill se om

jag kan få barn och dagdrivare att följa mig från gård till gård.»

Då de vandrade mellan gårdarna, kastade herr Blomgren över sig en gammal, sliten kapprock, och fru Blomgren höljde sig i en brun, rundskuren kappa, och så utstyrda gingo de bredvid Hede och pratade.

Herr Blomgren ville inte tala om all den ära han och fru Blomgren hade skördat under den tid de hade tillhört en riktig cirkus. Men direktören hade avskedat fru Blomgren, under förevändning att hon hade blivit för korpulent. Herr Blomgren hade inte blivit avskedad, han hade begärt sitt avsked. Ingen hade väl kunnat tro om herr Blomgren, att han skulle tjäna kvar hos en direktör, som hade avskedat hans hustru.

Fru Blomgren älskade konsten, och för hennes skull hade herr Blomgren bestämt sig att bli en fri konstnär, så att hon skulle få fortsätta att uppträda. Om vintern, då det blev för kallt att ge föreställningar på gatan, spelade de i tält. Då hade man en mycket rik repertoar. Man gav pantomimer, man trollade och jonglerade.

Cirkus hade förkastat dem, sade herr Blomgren, men inte konsten. De tjänade alltjämt konsten, den var värd, att man var den trogen in i döden. Alltid, alltid konstnärer! Det var herr Blomgrens mening, och det var likaledes fru Blomgrens.

Hede gick tyst och hörde på. Tankarna foro oroliga från förslag till förslag. Ibland kan man möta tilldragelser, som stå fram som symboler, som

tecken, vilka man måste tyda. Det var någon mening i detta, som nu hände honom. Kunde han förstå det riktigt, så skulle han få ledning till att fatta ett klokt beslut.

Herr Blomgren bad herr studenten, att han skulle fästa liten uppmärksamhet vid den lilla blindföreläsaren. Hade han sett sådana ögon? Trodde han inte, att sådana ögon måste betyda något? Kunde man ha de ögonen utan att vara ämnad till något stort?

Hede vände sig om och såg på det lilla bleka barnet. Jo, hon hade ögon som stjärnor i ett sorgset och en smula avtärt ansikte.

»Vår Herre vet alltid vad han gör,» sade fru Blomgren, »och jag tror till och med, att han har någon mening därmed, att han låter en sådan konstnär som herr Blomgren uppträda på gatan. Men vad tänkte han på, då han gav den flickan de ögonen och det leendet?»

»Jag skall säga er något,» sade herr Blomgren. »Hon har inte de minsta anlag för konst. Och med de ögonen!»

Hede började misstänka, att de inte talade för honom, utan endast höllo en föreläsning för flickan. Hon kom tätt efter dem och kunde höra varje ord.

»Hon är inte mer än tretton år och alldeles inte för gammal att lära något, men omöjlig, omöjlig, totalt utan anlag. Lär henne sy, herr student, om ni inte vill förspilla er tid, lär henne inte stå på huvudet!»

»Det där leendet hon har gör människor all-

deles galna i henne,» sade herr Blomgren. »Bara för det leendets skull har flickan ständiga anbud från familjer, som vilja adoptera henne. Hon kunde växa upp i ett förmöget hus nu, om hon ville överge sin morfar. Men vartill behöver hon ett leende, som gör människor galna, då hon aldrig vill visa sig varken på en hästrygg eller i en trapez?»

»Vi känna andra konstnärer,» sade fru Blomgren, »som ta upp barn från gatan för att uppfostra dem till yrket, då de själva inte mer kunna uppträda. Det är mer än en, som har lyckats skapa en stjärna, och som tilltvingar henne ofantliga honorar. Men herr Blomgren och jag ha aldrig tänkt på honoraret, vi ha bara tänkt på att få se Ingrid flyga fram genom ett tunnband, medan hela cirkus skälvde av applåder. Det skulle ha varit att börja livet på nytt.»

»Varför behålla vi hennes morfar?» sade herr Blomgren. »Är han en konstnär, som anstår oss? Vi, vi kunde ju få med oss en före detta medlem av ett hovkapell. Men vi älska flickan, vi kunna inte undvara henne, vi behålla gubben för hennes skull.»

»Är det inte grymt av henne, att hon inte vill tillåta oss att göra en konstnär av henne?» sade de.

Hede såg sig om. Den lilla blindförelerskan gick där med ett tåligt lidande inpräglad på sitt ansikte. Han såg på henne, att hon visste, att den, som inte kunde dansa på lina, var en obegåvad och föraktlig varelse.

Just då tågade de in på en ny gård, men innan de började sin föreställning, satte Hede sig på en upp- och nedvänd skottkärra och började predika.

Och nu försvarade han den stackars blindförelerskan. Han förebrådde herr och fru Blomgren, att de ville lämna ut henne till den stora, grymma publiken, som skulle älska henne och applådera henne till en tid, men sedan hon hade blivit gammal och utsliten, lämna henne att traska omkring på gatan i höstregn och köld. Nej, den var konstnär nog, som gjorde en människa lycklig. Hon Ingrid, skulle bara ha ögon och leende för en, skulle spara dem för en enda, och denne ende skulle inte övergiva henne, utan skänka henne ett skyddat hem, så länge han levde.

Tårarna stego Hede upp i ögonen, medan han sade detta. Han talade mer för sig själv än för de andra. Han kände det med ens fasansfullt att bli driven ut i världen, att bli skild från det stilla hemlivet.

Så såg han hur de stora stjärnögonen började stråla på flickungen. Det var, som hade hon förstått varje ord. Det var, som om hon åter vågade leva.

Men herr Blomgren och hans hustru hade blivit mycket allvarliga. De tryckte Hedes hand och lovade honom, att de aldrig mer skulle söka tvinga flickan in på konstnärsbanan. Hon skulle få gå den bana hon önskade. Han hade rört dem. De voro konstnärsfolk, eldigt konstnärsfolk, de för-

stodo vad han menade, då han talade om trohet och kärlek.

Hede skildes från dem efter detta och gick hem till sig. Han sökte inte mer att leta fram någon hemlig mening ur sitt äventyr. När allt kom omkring, hade det inte varit någon annan mening med alltsammans, än att han skulle frälsa det där stackars sorgsna barnet från att gräma sig till döds över sin oduglighet.

ANDRA KAPITLET.

GUNNAR HEDES GÅRD Munkhyttan låg i en fattig skogssocken långt borta i Västerdalarna. En stor, ödslig socken var det, karg och hård natur, vart man såg: steniga skogsbackar och småsjöar upptogo det mesta av trakten. Människorna skulle inte ha kunnat livnära sig där, om de inte hade haft rätt att draga ut över hela landet och idka gårdfarihandel. Men så var också hela den fattiga nejden uppfylld av gamla sägner om fattiga bonddrängar och bondflickor, som hade dragit ut med en säck kramvaror på ryggen och kommit hem åkande i guldkaret med vagnslådorna fyllda av pengar.

En av de allra yppersta av sägnerna var den om Hedes farfar. Han hade varit son till en fattig spelman och vuxit upp vid fiolen, och vid sjutton års ålder hade han gått ut med kramsäcken. Men varhelst han hade dragit fram, hade han haft fiolen till hjälp vid köpmansskapet, hade ömsevis spelat folk samman till dans och sålt till dem silkedukar, kammar och nålar. All köpenskap hade gått under skämt och spel, och så väl hade den gått, att han

till sist hade kunnat köpa Munkhyttan med gruva och hytta av den utfattiga brukspatronen, som då ägde stället.

Så hade han blivit en herreman, och brukspatronens vackra dotter hade gift sig med honom.

Sedan hade gamla herrskapet, som de alltjämt kallades, inte tänkt på annat än att försköna och pryda sin gård. Det var de, som hade flyttat manbyggnaden ut på den vackra ön, som låg nära stranden av den lilla sjön, runtom vilken deras åkrar och gruvfält utbredde sig. Övervåningen hade kommit till på deras tid, ty de tyckte om att ha utrymme att kunna ta emot mycket folk, och likaså den stora yttertrappan med de två uppgångarna. Hela den granskogsklädda ön hade de planterat med lövträd, de hade brutit upp smala, slingrande gångar genom stenmarken och byggt små utsiktspaviljonger, som hängde ned över sjön som stora fågelnästen. De vackra franska rosorna, som kantade terrassen, de holländska möblerna, den italienska fiolen, allt detta hade de skaffat till gården, likaså hade det varit de, som hade låtit resa muren, som skyddade fruktträdgården från nordavinden, och hade anlagt vinkasten.

Gamla herrskapet hade varit glatt och vänligt gammaldags folk. Frun hade väl velat vara en smula förnäm, men alls inte gamla herrn. Under all ståt, vari han levde, ville han alltid komma ihåg vad han hade varit, och på kontoret, där han skötte sina affärer, och dit alla människor kommo,

hängde kramsäcken och den rödmålade hemgjorda fiolen rätt över gubbens pulpet.

Även då han var död, hängde säcken och fiolen kvar på samma plats. Och varje gång de sågo dem, fylldes gubbens son och sonson av tacksamhet. Det var de där fattiga verktygen, som hade skapat Munkhyttan, och Munkhyttan var det bästa i världen.

Hur det nu kunde komma sig, och det var väl mest därför, att det tycktes följa med stället, att där levdes ett gott och vänligt och sorgfritt liv, så hängde Hedes fast vid gården med större kärlek, än som var lyckligt för dem. Och särskilt Gunnar Hede var så fästad vid egendomen, att man sade om honom, att det var orätt säga, att han ägde en gård. Det var tvärtom så, att det var ett gammalt ställe i Västerdalarna, som ägde Gunnar Hede.

Om han inte hade gjort sig till slav av ett stort, gammalt blåsut till manbyggnad och av några tunnland åker och skog och av några förvuxna äppleträd, hade han väl fortsatt sina studier eller än bättre givit sig ut att studera musik, vilket nog tycktes ha varit hans rätta kallelse här i världen. Men då han hade kommit hem från Uppsala och tagit reda på ställningen och verkligen funnit, att gården måste säljas, om han inte rätt snart kunde förtjäna en hel mängd pengar, så kastade han alla andra planer över bord och beslöt att gå ut som gårdfarihandlande, som hans farfar hade gjort.

Hedes mor och fästmö besvuro honom att

hellre sälja gården än på detta sätt offra sig för den, men han var obeveklig. Han klädde sig i bonddräkt och köpte varor och började genomströva landet som handelsman. Han trodde, att han med bara ett par års handel skulle förtjäna nog för att betala skulderna och rädda gården.

Och för så vitt det rörde gården, hade han framgång med sitt företag. Men över sig själv drog han ned en förfärlig olycka.

Då han hade gått med kramsäcken i omkring ett år, föll det honom in, att han skulle försöka förtjäna en stor penningssumma på en gång. Han drog då långt norrut i landet och köpte en stor skara getter, visst ett par hundra. Och alla dessa ville han och en kamrat till honom driva ned till en stor marknad i Värmland, ty där kostade getter dubbelt så mycket som uppe i norr. Fick han sälja alla sina getter, skulle han således göra en utmärkt affär.

Det var ännu endast november, och marken hade varit bar, då Hede och hans kamrat drogo åstad med sin getskara. Allting gick bra för dem första dagen, men på den andra, då de kommo in på den stora tiomila skogen, började det snöa. Det blev ett stort snöfall med stark storm och yrväder. Det blev snart så, att djuren fingo svårt för att bana sig väg genom snön. Getter äro nog både modiga och härdiga djur, och de kämpade sig fram ganska länge, men det blev ett par dagars och natters yrväder med en förfärlig köld.

Hede gjorde allt, vad han kunde, för att rädda

djuren. Men sedan snöfallet började, hade han varken kunnat skaffa dem foder eller vatten. Och då de hade trampat sig fram en dag genom hög snö, blev skinnet avslitet på deras ben. De pinades av det och ville inte gå längre. Den första geten, som kastade sig ned på väggkanten och inte ville resa sig mer och följa flocken, lyfte han upp på axlarna för att bära den med sig. Men då så en andra och en tredje även lade sig, kunde han inte bära dem alla. Då var det blott att se åt annat håll och gå vidare.

Ni vet kanske vad tiomila skogen vill säga. Inte en gård, inte en koja på mil och mil, bara skog. Högvuxen tallskog med trädhård bark och högtsittande grenar, inte ungskog med mjuk bark och mjuka kvistar, som djuren kunna äta. Om inte snön hade kommit, skulle de ha gått över skogen på ett par dagar, nu kunde de alls inte komma över den. Alla getterna stannade där, och människorna höllo på att förgås där, de med.

De råkade inte en människa på hela tiden. Ingen gav dem hjälp.

Hede försökte vräka undan snön, så att getterna skulle kunna äta mossan, men snön föll alltjämt, alltjämt, och mossan var fastfrusen vid marken. Och hur skulle han ha kunnat skaffa foder på det sättet åt tvåhundra djur?

Han bar det modigt, ända tills getterna började jämra sig. De hade varit en munter och uppsluppen och rätt bråkig skara den första dagen. Han hade haft styvt arbete med att se till, att alla

följde med i flocken, och att de inte stångade ihjäl varandra. Men så tycktes de förstå, att de inte kunde rädda sig, och då bytte de om natur och blevo alldeles modlösa. De började alla bräka och klaga, inte svagt och tunt, som getter bruka, utan mycket starkt, högre och högre, alltsom nöden blev större. Och när han hörde bräkandet, började han tro, att han skulle bli vansinnig.

Det var vilda, övergivna skogen, alls ingen hjälp att få. Det ena djuret efter det andra sjönk ned utmed vägen. Snön yrde fram omkring dem och täckte över dem. Då Hede såg tillbaka på denna rad av drivor vid vägkanten, som alla gömde en djurkropp, och ur vilken man kunde se horn och klövar sticka fram, började det att svindla för hans hjärna.

Han rusade på dessa, som läto yra in sig till drivor, svängde sin vidja över dem och slog dem. Det var ju enda sättet att rädda dem, men de rörde sig inte. Han tog dem vid hornen och släpade dem framåt. De läto sig släpas, men togo inte ett steg för att gå själva. Då han släppte taget i hornen, slickade de hans händer liksom för att bedja honom hjälpa dem. Så snart han kom nära dem, slickade de hans händer.

Allt detta verkade så förfärligt på Hede, att han kände, att han höll på att bli tokig.

Det är dock inte sagt, att det hade gått så illa med honom, om han inte, då allt var slut däruppe i skogen, hade rest för att besöka en, som han höll mycket kär. Det var inte hans mor, utan hans fästmö.

Han inbillade sig, att han nu genast måste fara och säga henne, att han hade förlorat så mycket pengar, att han inte kunde gifta sig på många år. Men helt säkert reste han till henne, endast därför att han ville höra henne säga, att hon älskade honom lika högt, trots hans olycka. Han trodde, att hon skulle kunna driva bort minnet av tiomilaskogen.

Hon hade kanske också förmått detta, men hon ville inte. Hon hade varit missnöjd allaredan därmed, att han gick omkring med kramsäcken och såg ut som en bonde. Hon tyckte, att det fördenskull var svårt att tycka om honom som förut. Nu, då hon fick höra, att han skulle fortsätta med detta i många år ännu, sade hon, att hon inte längre kunde vänta på honom. Och då förlorade Hede nära nog sitt förstånd.

Han blev dock inte riktigt vansinnig. Han hade så mycket förstånd kvar, att han kunde driva sin handel. Han gjorde till och med bättre affärer än andra, ty det roade folk att gäckas med honom, han var alltid välkommen i bondstugorna. Människorna voro mycket retsamma emot honom, men det var på sätt och vis gott för honom, eftersom han så gärna ville bli rik.

Och om några få år hade han förtjänat nog för att kunna betala alla skulder och leva sorgfri på sin gård. Men han förstod inte detta, utan gick fånig och förryckt från gård till gård och hade inte mer en tanke på att han var en herreman.

TREDJE KAPITLET.

RÄGLANDA hette en socken långt borta i östra Värmland, helt nära Dalagränsen, där det fanns en stor prostgård, men endast en liten, fattig komministergård. Men så fattiga de voro, hade de varit så barmhärtiga i den lilla prästgården, att de hade tagit sig ett fosterbarn. Det var en flicka, Ingrid hette hon, och hon hade kommit till gården, då hon var tretton år.

Komministern hade fått se henne på en marknad, då hon hade suttit och gråtit utanför ett lindansartält. Så hade han stannat och frågat henne varför hon grät. Och han hade fått veta, att hennes blinda morfar var död, och att hon inte mer hade någon, som stod henne nära. Nu följde hon med ett par lindansare, och de voro goda mot henne, men hon grät därför, att hon var så dum, att hon aldrig kunde lära sig att dansa på lina och hjälpa till att förtjäna pengar.

Och det hade varit något ljuvt sorgset hos barnet, som hade rört och intagit prästen. Ovillkorligen hade han sagt till sig själv, att han inte kunde

låta en sådan liten varelse förfaras bland dessa kringdrivande landstrykare. Han gick in i lindansartältet, där han träffade herr och fru Blomgren, och erbjöd sig att taga upp barnet i sitt hem. De gamla konstberidarna hade börjat gråta och sagt, att fastän flickan var alldeles oduglig för konsten, hade de gärna velat behålla henne. Men de trodde, att hon skulle bli lyckligare i ett riktigt hem hos människor, som hela året bodde på samma plats, och därför skulle de lämna henne till herr komministern, om han endast ville lova dem, att hon skulle få vara som ett av hans egna barn.

Detta hade han lovat, och sedan dess hade flickan levat i prästgården. Hon var ett stillsamt och blott barn, rik på ljuv kärleksfullhet och öm omvårdnad för alla omkring henne. Under första tiden blev hon mycket älskad av fosterföräldrarna, men då hon blev äldre, utvecklade sig hos henne ett starkt begär att hänge sig åt drömmar och fantasier. Synernas och inbillningarnas rike öppnade sig för henne med stark lockelse, och mitt på dagen kunde hon låta arbetet falla och sjunka ned i en dröm. Men prästfrun, som var en rask och hård arbetsmänniska, tyckte inte om detta. Hon klagade över att flickan var lat och trög och pinade henne med stränghet, så att hon blev helt förskrämd och olycklig.

Då hon var nitton år fyllda, föll hon i en svår sjukdom. Man visste inte riktigt vad det kunde vara, ty detta tilldrog sig långt tillbaka i tiden, då det inte fanns någon läkare i Råglanda. Men

det såg illa ut för flickan. Man märkte snart, att hon var så sjuk, att hon måste dö.

Hon för sin del gjorde inte annat än bad Vår Herre, att hon skulle slippa leva. Hon ville så gärna dö, sade hon.

Då var det alldeles, som om Vår Herre ville pröva, om hon menade allvar. En natt kände hon, att hon blev stel och kall i hela sin kropp, och det föll en tung dvala över henne. »Detta måtte visst vara döden,» sade hon till sig själv.

Men det underliga var, att hon inte alldeles förlorade medvetandet. Hon visste om, att hon låg som död, visste om, att de svepte henne och lade henne ned i kistan. Men hon kände ingen fruktan eller ångest för att hon skulle bli begravnen, fastän hon levde. Hon hade blott den enda tanken, att hon var lycklig, som fick dö och lämna det hårda livet.

Vad hon kände oro för, var, att de skulle upptäcka, att hon inte var annat än skendöd och låta bli att begrava henne. Livet måtte ha varit ganska bittert för henne, eftersom hon var alldeles utan dödsfruktan.

Men det var alls ingen, som upptäckte, att hon levde. Hon blev både körd till kyrkan, utburen till kyrkogården och nedsatt i graven.

Graven blev dock inte igenfylld över henne, ty, såsom bruket är i Råglanda, hade hon blivit begravd på söndagsmorgonen före högmässan. Likföljet gick in i kyrkan efter jordfästningen och lät kistan stå i den öppna graven. Men så snart guds-

tjänsten var över, ämnade man komma och hjälpa dödgravaren med att kasta ned mullen.

Flickan visste allt, som skedde, men kände ingen förskräckelse. Hon hade inte kunnat göra en rörelse för att visa, att hon levde, om hon hade velat än så gärna, men hon skulle ha hållit sig stilla, även om hon hade kunnat röra sig. Hon var alltjämt bara glad åt att hon var så gott som död.

Man kunde väl inte heller riktigt säga, att hon levde. Hon hade varken sans eller sitt vanliga medvetande. Det var endast den delen av själen, som drömmer drömmar om nätterna, som levde inom henne.

Hon kunde inte en gång tänka så långt, att hon förstod hur förfärligt det skulle vara för henne, om hon vaknade, sedan graven hade blivit fylld. Hon hade inte mer sitt förstånd i sitt våld än en drömmande.

»Jag undrar,» tänkte hon, »om det kunde finnas någonting i hela vida världen, som skulle kunna förmå mig att vilja leva.»

Så snart hon hade tänkt detta, tyckte hon, att kistlocket och svetteduken, som lågo över hennes ansikte, blevo genomskinliga, och hon såg framför sig pengar och vackra kläder och sköna trädgårdar med ljuvliga frukter.

»Nej, ingenting av allt detta bryr jag mig om,» sade hon, och hon slöt ögonen för alla härligheterna.

Då hon såg upp igen, voro de borta, men i

deras ställe såg hon aldeles klart och tydligt, att en liten Herrans ängel satt på gravkanten.

»God dag, du lilla Guds ängel!» sade hon till honom.

»God dag, Ingrid!» sade ängeln. »Medan du ligger här och ingenting har att göra, skall jag tala med dig om gamla tider.»

Ingrid hörde tydligt varje ord ängeln talade, men hans röst liknade inte något hon hade hört förut. Den var mest lik ett strängospel, vars toner voro ord. Den liknade inte sång, utan musik av fiol eller harpa.

»Ingrid,» sade ängeln, »kommer du ihåg, att medan din morfar ännu levde, träffade du en gång en ung student, som gick med dig från gård till gård och spelade på din morfars fiol en hel dag?»

Den skendödas ansikte upplystes av ett leende. »Tror du, att jag har glömt detta?» sade hon. »Alltsedan den tiden har det inte gått en dag, utan att jag har tänkt på honom.»

»Och inte en natt, utan att du har drömt om honom?»

»Nej, inte en natt, utan att jag har drömt om honom.»

»Och du vill dö, fastän du så väl kommer ihåg honom,» sade ängeln, »då kan du ju inte mer få se honom.»

Då han sade detta, tyckte sig den skendöda förnimma all kärlekens ljuvhet, men inte ens detta kunde locka henne.

»Nej, nej,» sade hon, »jag är rädd för att leva, jag vill hellre dö.»

Då vinkade ängeln med handen, och Ingrid såg framför sig en stor, öde sandöken. Den var trädlös och ofruktbar, torr och het och sträckte ut sig i det oändliga. På sanden låg här och där något, som vid första påseendet liknade förspridda klippor, men då hon såg bättre efter, var det djur, ofantliga levande vidunder med mäktiga klor och stora, tandfyllda gap, som lågo på sanden och lurade på rov. Och mellan dessa förfärliga djur kom studenten vandrande, han gick där sorglös, utan att ana, att gestalterna omkring honom voro levande.

»Men varna honom, varna honom,» sade Ingrid till ängeln, fylld av en outhärlig ångest, »säg honom, att de leva, att han skall akta sig!»

»Mig är det inte tillåtet att tala till honom,» sade ängeln med sin klingande röst, »du måste själv varna honom.»

Den skendöda kände med förfäran hur hon låg förlamad och inte kunde ila bort att rädda studenten. Hon gjorde det ena fruktlösa bemödandet efter det andra för att kunna resa sig, men dödens vanmakt band henne. Men så äntligen, äntligen! Hon kände hur hennes hjärta började klappa, blodet trängde fram genom ådrorna, dödsstelheten smalt bort ur kroppen. Hon reste sig och skyndade bort mot honom — — — —

FJÄRDE KAPITLET.

INGENTING är så säkert och visst, som att solen älskar de öppna platserna utanför de små lantkyrkorna. Är det inte någon, som har lagt märke till att man aldrig träffar på så mycket solsken som under högmässan utanför en liten vitstruken kyrka? Ingenstädes knyta strålarna ett så tätt nät av ljus, ingenstädes håller sig luften i en sådan vördnadsfull stillhet. Solen står där riktigt och håller vakt över att folk inte skall stanna ute på kyrkvallen och prata. Den vill, att alla skola vackert sitta inne i kyrkan och höra predikan, därför låter den en sådan rikedom av strålar falla ned utanför kyrkväggen.

Förhända kan man inte vara alldeles viss om att solen gör vakttjänst utanför de små kyrkorna alla söndagar, men så mycket är säkert, att samma förmiddag, som den skendöda hade blivit satt i graven på kyrkogården i Råglanda, spred den en alldeles glödande värme på den lilla platsen framför kyrkan. Till och med kiselstenarna sågo ut, som om de kunde taga eld, där de lågo och

gnistrade i hjulspåren. Det nedtrampade, kortvuxna gräset knorrade ihop sig, så att det blev som torr mossa, under det att de gula maskrosorna, som prydde gräsmattan, bredde ut sig och svälldes på sina långa stänglar, så att de blevo stora som astrar.

Det kom en dalkarl, en sådan där, som gick omkring och sålde knivar och saxar, vandrande nere på vägen. Han var klädd i lång, vit fårskinnspäls, och på ryggen bar han en stor, svart lädersäck. I den utrustningen hade han gått flera timmar utan att känna någon värme, men då han lämnade landsvägen och kom upp på kyrkplatsen, dröjde det inte en minut, förrän han måste stanna och taga av hatten för att kunna torka svetten ur pannan.

När karlen stod så där med bart huvud, såg han både vacker och klok ut. Han hade hög, vit panna, djup förståndsrynka mellan ögonbrynen, välformad mun med tunna läppar. Han bar håret benat mittöver hjässan, det var rundklippt i nacken, hängde ned över öronen, krusade sig litet i topparna. Han var lång och starkt byggd, inte grov, på allt sätt välbildad. Men det var det felet med honom, att hans blick var ostadig, ögonstenarna irrade beständigt långt in i ögonvrån liksom för att gömma sig. Kring munnen funnos drag, som tycktes förryckta eller förvridna, något fånigt och slappt, som inte passade, som inte riktigt hörde till ansiktet.

Riktigt klok kunde han inte heller vara, efter-

som han gick och släpade på den tunga säcken en söndag. Hade han varit vid fullt förstånd, hade han vetat, att det var onödigt, eftersom han ändå ingenting kunde få sälja. Av allt annat dalfolk, som färdades genom bygden, var det ingen, som krökte ryggen under säcken på söndagen, utan då gingo de i Guds hus fria och raka såsom andra människor.

Denna stackare hade väl alls inte vetat om, att det var helg, förrän han stannade ute i solskenet på kyrkplanen och fick höra psalmsång ur kyrkan. Men han var så pass klok, att han då genast förstod, att han inte kunde driva handel den dagen. Och så kom där ett förfärligt arbete för hans hjärna, som skulle fundera ut var han skulle tillbringa fridagen.

En lång stund stod han bara och stirrade framför sig. Då allt gick som vanligt, hade han inte svårt för att reda sig. Han var inte värre därän, än att han kunde gå ur gård i gård hela veckan igenom och sköta sin handel. Men han kunde aldrig vänja sig vid söndagen. Den kom alltid över honom såsom ett stort, oförutsett bekymmer.

Ögonen stodo rent stilla på honom, och pannmuskelnerna svällde.

Det första, som föreslogs inne i hjärnan, var nog, att han skulle gå in i kyrkan och höra på sången. Men det förslaget antogs inte. Han ville gärna höra sång, men han vågade inte gå in i kyrkan. Han var inte rädd för folket, men i somliga kyrkor

funnos så besynnerliga och farliga tavlor, som föreställde varelser, som han helst inte ville tänka på.

Äntligen arbetade han sig fram till den tanken, att eftersom detta var en kyrka, så måtte här väl finnas en kyrkogård. Och då han hade en kyrkogård att komma till, var han räddad. Man skulle inte ha kunnat bjuda honom något bättre, vad det så än hade varit. Såg han en kyrkogård från vägen under sina vandringar, gick han upp till den och satt där en stund, om det än var mitt i arbetsveckan.

Då han nu skulle gå ut till kyrkogården, uppstod helt plötsligt en ny svårighet. Begravningsplatsen i Råglanda ligger nämligen inte alldeles bredvid kyrkan, som står på en stenbacke, utan på en äng litet bortom sockenstugan. Och han kunde inte komma fram till kyrkogårdsporten utan att gå fram på en väg, utmed vilken de kyrkobesökandes hästar stodo bundna.

Alla hästarna stodo med huvudet djupt nere i höbuntar och havrepåsar och tuggade så, att fodret knastrade under deras tänder. Det var inte tal om att de kunde göra karlen något ont, men han hade sin egen tanke om vådan av att gå förbi en sådan lång rad djur.

Två, tre gånger försökte han gå, men modet brast honom, så att han måste vända. Han var inte rädd för att hästarna skulle bita eller sparka. Det var alldeles nog, att de voro så nära, att de kunde se honom. Det var alldeles nog, att de kunde

skramla med sina grimmor och skrapa i marken med hovarna.

Äntligen kom ett ögonblick, då alla hästarna sågo ned och riktigt tycktes äta i kapp. Då började han vandringen mellan dem. Han höll igen pälsen, så att den inte skulle fladdra ut och förråda honom, och han gick på tå, så vackert han kunde. Om en häst höjde ögonlocket och såg på honom, stannade han genast och neg. Han ville gärna vara hövlig i denna stora fara, men djuren måtte väl vara rimliga och förstå, att han inte kunde buga sig, då han bar en säck järn på ryggen. Det återstod honom ingenting annat än att niga.

Han suckade mycket tungt, ty det var en svår och besvärlig sak här i livet att såsom han vara rädd för alla fyrföta djur. Egentligen var han inte rädd för andra djur än getter, och för hästar och hundar och kattor skulle han inte alls ha varit rädd, om han endast hade kunnat bli säker på att de inte voro några slags omskapade getter. Men han blev aldrig säker på den saken. Så att det var egentligen lika galet för honom, som om han hade varit rädd för alla slags fyrfotingar.

Det var inte lönt för honom att tänka på hur stark han var, och att dessa små bondhästar brukade vara alldeles ofarliga. Sådant kan inte den tänka på, som har fått in fruktan i själen. Det är en svår sak, fruktan, och det är tungt för den, som hon har blivit bofast hos.

Det var märkvärdigt, att han dock kom förbi hela hästraden. Det sista vägstycket tog han i

två långa språng, och då han kom in på kyrkogården, drog han igen järngrinden efter sig och ställde sig att knyta näven åt hästarna.

»Usla, eländiga, förbannade getabockar!»

Han gjorde så med alla djur, kunde inte låta bli att kalla dem alla för getabockar. Och detta var mycket dumt, ty det hade förskaffat honom själv ett namn, som han inte ville ha. Av alla han träffade blev han kallad Getabocken. Men han ville inte bli tilltalad på det sättet. Han ville, att man skulle kalla honom med hans rätta namn, men det namnet tycktes inte vara känt av någon människa i den här trakten.

Han stod en stund vid grinden och njöt av att vara undkommen hästarna, men snart vandrade han djupare inåt kyrkogården. För varje kors och varje sten stannade han och neg. Men nu var det inte av fruktan, nu var det endast av välbehag vid att se dessa kära gamla bekanta. Hans utseende blev med ens milt och behagligt. Just samma kors och stenar, som han hade råkat så ofta förr! Vad de voro sig lika! Hur väl han kände igen dem! Han måste säga goddag till dem.

Vad kyrkogården behagade honom! Inget djur brukade beta där, och ingen människa brukade skämta där. Där var bäst, då där var alldeles ensamt såsom nu, men också då där funnos människor, brukade de inte störa honom. Han kände visserligen många vackra ängar och hagar, som skulle ha behagat honom ännu bättre, men där fick han aldrig vara i fred. De kunde på intet sätt

jämföras med kyrkogården. Och kyrkogården var bättre än själva skogen, ty i skogen var ödsligheten så stor, att han blev rädd för den. Här var det stilla som i skogsdjupet, men han var inte utan sällskap, här funnos sovande människor under varje sten och varje tuva. Just så mycket sällskap, som han behövde för att inte känna ensamhet och vantrevnad.

Han styrde genast färden fram mot den nyöppnade graven. Han gick dit, dels därför att där stodo några skuggande träd, dels också därför att han tyckte om sällskap. Han trodde väl, att det kunde vara möjligt, att denne döde, som hade blivit så nyss nedbäddad, vore ett bättre skydd mot ensamheten än de längesedan hänsovna.

Han nära nog böjde knä med ryggen åt den stora sandhögen på gravkanten. Han lyckades skjuta upp säcken, så att den stod stadigt på högen, och lossade de grova läderremmar, som höllo den fast. Det var en stor dag, en fridag, han kastade till och med av sig pälsen. Med stort välbehag satte han sig på gräset så nära graven, att de långa benen med de knäbundna strumporna och de grova snörskorna hängde ned över gravkanten.

Han måste sitta stilla en rätt lång stund och hålla ögonen på kistan. Då man hade en sådan fruktan som han inom sig, kunde man aldrig vara nog försiktig. Men kistan rörde sig verkligen alls inte, det var omöjligt att misstänka, att den gömde något försåt.

Inte förr var han viss om sin sak, än han stack

ned handen i sidfacket på säcken och tog fram fiol och stråke. På samma gång nickade han åt den döde nere i graven. Eftersom han var så stilla, skulle han få höra något vackert.

Det var något mycket rart, detta, det var inte många, som fingo höra honom spela. Ingen fick höra honom på de gårdar, där man brukade hetsa hundarna på honom och kallade honom Geta-bocken. Men det kunde hända, att man fick höra honom i en stuga, där man talade lågt och rörde sig stillsamt och inte frågade honom om han ville köpa getskinn. På ett sådant ställe brukade han ta fram fiolen och låta höra sig. Och det var en stor utmärkelse, den största han kunde bevisa någon.

Där han satt och spelade på gravkanten, lät det alls inte illa. Han spelade inte en falsk ton, och han spelade så sakta och milt, att det knappast kunde ha hörts till nästa grav.

Se, det förnämliga i saken var, att det alls inte var dalkarlen, som kunde spela, utan det var hans fiol, som kom ihåg ett par små melodier. De kommo fram ur den, så snart han förde stråken över den. Det skulle kanske inte ha betytt mycket för en annan, men för honom, som inte själv kom ihåg en enda melodi, var det den allra kostbaraste gåva att äga en sådan fiol, som spelade av sig själv.

Medan han spelade, satt han och sken och log, liksom den, som hör ett barn pladdra och prata. Det var fiolen, som talade och talade, han bara lyssnade. Det var dock för märkvärdigt, att

dessa vackra saker hördes, så snart han förde stråken över strängarna. Det skötte fiolen om, den visste hur det skulle vara, och dalkarlen, han satt bara och lyssnade.

Det växte visor ur den där fiolen, som det växer gräs ur jorden. Ingen kunde förstå hur det tillgick. Vår Herre hade lagat till det så.

Det var dalkarlens mening att sitta stilla så där hela dagen och låta de kära tonerna växa upp ur fiolen som små vita och brokiga blomster. Han skulle spela en hel äng full med blomster, spela full en hel lång dal, en hel stor slätt.

Men hon, som låg skendöd nere i kistan, hade väl hört fiolspelet, och på henne hade det övat en underlig verkan. Tonerna hade kommit henne att drömma, och av det hon hade sett i drömmen hade hon blivit så upprörd, att hennes hjärta hade börjat klappa, hennes blod hade börjat strömma, och hon hade vaknat.

Nu är att märka, att allt, vad hon hade upplevat, medan hon hade legat skendöd, de tankar hon då hade haft och även den sista drömmen, allt detta var borta och glömt i samma stund, som hon vaknade till sitt vanliga medvetande. Hon visste inte ens, att hon låg i sin kista, utan hon trodde, att hon alltjämt låg sjuk hemma i sin säng. Hon tyckte bara, att det var underligt, att hon ännu levde. Nyss, innan hon somnade, var hon ju mitt inne i det flämtande dödsarbetet. Det borde ju ha varit ute med henne för länge sedan. Hon hade tagit farväl av fosterföräldrarna, av syskonen och av tjänste-

folket. Prosten själv hade varit hos dem och gett henne nattvarden, ty hennes fosterfar hade tyckt det vara för tungt att göra detta. För flera dagar sedan hade hon vänt sina tankar från allt jordiskt. Det var märkvärdigt, att hon inte var död.

Det förvånade henne, att det var så mörkt i rummet, där hon låg. Ljuset hade ju brunnit alla nätter förut, medan hon hade varit sjuk. Och så hade man låtit täcket glida av henne. Hon låg där och blev så kall som en is.

Hon reste sig något litet för att draga över sig täcket. Då slog hon pannan mot kistlocket och sjönk ned i kistan igen med ett litet utrop av smärta.

Hon hade stött sig tämligen hårt och återföll genast i dvala. Hon låg lika orörlig som nyss, och det var, som hade livet flytt bort på nytt. Dal-karlen, som hade hört både stöten och utropet, hade ögonblickligen lagt bort fiolen och börjat lyssna. Men det hördes ingenting vidare, ingenting alls.

Han satte sig till att spionera på kistan lika uppmärksam, som då han först hade kommit. Han satt och nickade, som ville han säga ja till det han själv tänkte, nämligen att intet här på jorden är tillförlitligt. Här hade han haft en den mest tysta och förträffliga kamrat, men var han inte nu be-dragen också på denne?

Han satt och såg på kistan, som hade han velat se rätt igenom den. Slutligen, då den fort-for att vara alldeles stilla, tog han åter upp fiolen och började spela.

Men nu ville inte fiolen. Han måtte gnida den hur milt och smeksamt som helst, så framväxte det inte mer några melodier. Det var så sorgligt, att han var färdig att gråta. Han hade ämnat sitta stilla och höra på sin fiol hela dagen, och nu ville den inte mer.

Han förstod nog orsaken. Fiolen var orolig och rädd för det, som hade rört sig nere i kistan. Den hade glömt alla sina visor och tänkte endast på vad det kunde ha varit, som hade bultat på kistlocket. Det är ju så: man glömmer allting, då man är rädd.

Han förstod, att han måste lugna fiolen, om han skulle kunna få höra något vidare.

Han hade haft det så gott, bättre än på årtal. Om det verkligen var något i kistan, som var farligt, var det då inte bäst att släppa ut det? Så skulle fiolen bli nöjd, och de vackra blommorna skulle på nytt växa upp ur den.

Han öppnade beslutsamt sin stora säck och började söka mellan knivar, sågar och yxhammare, till dess han fann en skruvmejsel. Ögonblicket därefter var han nere i graven och låg där på alla fyra och skruvade locket av kistan.

Han plockade ur skruv efter skruv, till dess han äntligen kunde resa upp locket mot gravväggen. Med detsamma gled också svetteduken från den skendödas ansikte.

Så snart den friska luften nådde henne, slog Ingrid upp ögonen. Och nu var det ju ljus omkring henne. Hon måtte ha blivit flyttad. Nu

låg hon i ett gult rum, som hade grönt tak och en stor ljuskrona i taket.

Rummet var trångt och sängen i minsta laget. Varför kändes det, som voro hennes armar och ben fångslade? Var det, för att hon skulle hålla sig stilla i den lilla, lilla sängen?

Det var märkvärdigt, att de hade lagt en psalmbok under hennes haka. Det brukade man ju inte annat än med lik.

Mellan fingrarna hade hon en liten blombukett. Hennes fostermor hade klippt ett par kvistar ur sin blommyrten och lagt mellan hennes händer. Ingrid förvånade sig. Vad hade det gått åt hennes fostermor?

Hon såg, att man hade givit henne en huvudkudde med breda spetsar och ett batistlakan, som låg i fina veck. Hon var mycket nöjd, hon tyckte om att ha det fint. Men hon skulle än hellre ha velat ha ett varmt täcke på sig. Det kunde ju inte vara bra för en sjuk att ligga utan täcke.

Ingrid var färdig att sätta händerna till ögonen och gråta. Hon frös så bitterligen.

I detsamma kände hon något hårt och svalt mot sin kind. Hon började småle: det var den gamla, röda trähästen, den trebenta Camilla, som låg bredvid henne på huvudkudden. Lillbror, som aldrig kunde sova någon natt utan att ha den bredvid sig i bädden, hade nu lagt den till henne. Det var kärligt gjort av Lillbror. Ingrid fick än större lust att gråta, då hon tänkte på att Lillbror hade velat trösta henne med trähästen.

Men hon hann aldrig att börja gråta. Sanningen gick på en gång upp för henne. Lillbror hade gett henne trähästen, och mor hade gett henne sina vita myrtenblommor, och psalmboken låg under hennes haka, därför att de hade trott, att hon var död.

Ingrid fattade med båda händerna i kistkanten och satte sig upp. Den lilla smala sängen var en kista, och det lilla gula rummet var en grav. Det var alltsammans mycket svårt att förstå. Hon kunde alls inte begripa, att detta angick henne, att det var hon, som hade blivit svept och nedsatt i graven. Det var nog så, att hon låg hemma i sin säng och såg eller drömde det där andra. Det skulle väl snart visa sig, att det inte var full verklighet och att allt var på det vanliga sättet.

Med ens fann hon förklaringen på det hela. »Jag har så ofta besynnerliga drömmar,» tänkte hon. »Detta är bara något jag ser i syne.» Och hon drog en riktigt förnöjd suck. Hon lade sig till och med tillbaka i kistan. Hon var så alldeles viss om att den var hennes egen gamla säng. Den var verkligen inte så särdeles bred, den heller.

Under hela tiden stod dalkarlen nere i graven, just vid Ingrids fötter. Han stod endast ett par alnar från henne, men hon hade inte sett honom. Det kom sig säkerligen inte därav, att han, så snart den döda i kistan hade slagit upp ögonen och börjat röra sig, sökte krypa ihop i ett hörn och göra sig osynlig. Hon hade troligtvis kunnat se honom, fastän han höll kistlocket framför sig som en skärm,

om det inte ända tills nu hade legat likasom en vit dimma över hennes ögon, så att hon blott hade sett det allra närmaste fullt tydligt. Ingrid hade ju inte ens kunnat se, att hon hade sandväggar omkring sig. Hon hade tagit solen för en stor ljuskrona och lindlövsvalvet för ett tak.

Den stackars dalkarlen stod och väntade, att det där, som rörde sig i kistan, skulle hinna att avlägsna sig. Det föll honom inte in annat, än att det skulle gå självmant. Det hade ju bankat, därför att det ville komma ut. Han stod en lång stund med huvudet bakom kistlocket, i väntan att det skulle gå. Han tittade fram, då det tycktes honom, att det borde vara borta. Men det hade inte rört sig, det låg kvar på sin hyvelspånsbädd.

Han var inte nöjd med detta, han ville ha ett snart slut på saken. Hans fiol hade inte på länge talat så vackert som i dag, han längtade efter att åter sitta hos honom i ro.

Ingrid, som nästan hade slumrat in, hörde sig plötsligen tilltalas på sjungande dalmål.

»Det kan vara på tiden, att du stiger upp nu, tycker jag.»

Så snart han hade sagt detta, stack han undan huvudet. Han darrade så över sitt tilltag, att han var nära att tappa hela locket.

Men den vita dimman, som hade legat över Ingrids ögon, vek helt och hållet, då hon hörde en människa tala. Hon såg en karl stå inklämd i ett hörn vid gravändan och hålla ett kistlock framför sig.

Ögonblickligen insåg hon, att hon inte kunde få lägga sig ned och tro, att detta var en drömsyn. Här var visserligen en verklighet, som hon måste reda upp för sig. Det tycktes ovillkorligen vara så, att kistan var en kista och graven en grav och att själva Ingrid för ett par minuter sedan inte hade varit något annat än ett svept och begravet lik.

För första gången blev hon verkligt förfärad för det, som hade hänt henne. Ack, besinna det: hon kunde ha varit riktigt död i denna stund! Hon kunde ha varit ett fullt, ruttnande lik. Hon hade blivit nedsatt i graven, för att man skulle vräka över henne sand och jord, hon hade inte varit mera värd än vilken som helst jordtorva; hon hade varit alldeles förkastad. Maskarna hade gärna fått äta henne. Det skulle ingen ha brytt sig om.

Ingrid behövde oändligt väl att ha en människa bredvid sig i denna stora fasa. Hon hade känt igen Getabocken nyss, då han hade stuckit fram huvudet. Det var en gammal bekant på prästgården, hon var alls inte rädd för honom. Nu ville hon ha honom fram till sig. Hon brydde sig alls inte om, att han bara var en dåre. Det var i alla fall en människa, som levde. Hon ville, att han skulle komma henne så nära, att hon kunde känna, att hon hörde hemma bland de levande och inte bland de döda.

»Å, kom för Guds skull hit till mig!» sade hon med gråten i halsen. Hon satte sig upp i kistan och sträckte armarna mot honom.

Men dalkarlen hade alltjämt sin tanke för sig. Då hon så gärna ville locka fram honom, beslöt han att sätta villkor för henne.

»Jag skall komma, om du vill gå din väg,» sade han.

Ingrid försökte genast lyda honom och stiga upp ur kistan, men hon låg så omsvept med lakan, att hon hade svårt för att resa sig.

»Du får komma och hjälpa mig,» sade hon. Det var halvt tvungen sak, och halvt var det därför, att hon var så rädd för att hon inte riktigt hade undkommit döden. Hon måste komma nära någon, som levde.

Han kom verkligen, trängande sig mellan kistan och gravväggen. Han lutade sig över henne, lyfte upp henne ur graven och satte ned henne i gröngräset bredvid gravöppningen.

Ingrid kunde inte hjälpa, att hon slog båda armarna om hans hals, lade huvudet mot hans axel och snyftade. Hon kunde aldrig sedan förstå hur hon hade kunnat göra detta, och att hon inte hade varit rädd för honom. Det var dels av glädje över att han var en människa, en levande människa, och så var det av tacksamhet över att han hade räddat henne.

Gud, vad skulle det ha blivit av henne, om inte denne hade varit! Det var han, som hade lyft av kistlocket, och som hade återfört henne till livet. Hon visste ju inte hur något hade gått till, men han hade helt visst varit den, som hade öppnat kistan. Vad skulle det ha blivit av henne, om han

inte hade gjort detta? Hon skulle ha vaknat, instängd i den svarta kistan. Hon skulle ha bultat, ropat. Vem skulle ha hört henne, där hon låg sex fot under jorden? Ingrid vågade inte tänka på detta, hon bara gick upp i tacksamhet över att vara räddad. Hon måste ha någon att tacka. Hon måste luta sitt huvud mot en människas axel och gråta av tacksamhet.

Det var väl det märkvärdigaste av allt, som hade hänt denna dag, att dalkarlen inte stötte bort henne. Men han hade inte något klart begrepp om att hon var en död, och han visste, att det inte var lönt att göra en död emot. Men så snart det var möjligt, gjorde han sig fri från henne och dök ned i graven. Han lade locket till rätta på kistan, satte i skruvarna och gjorde det stadigt fast alldeles som förut. På detta sätt skulle väl kistan bli alldeles stilla och fiolen få åter sitt lugn och sina melodier.

Under tiden satt Ingrid i gräset och sökte tänka sig för. Hon såg bortåt kyrkan och fick syn på hästar och åkdon på kyrkbacken. Hon började då förstå sammanhanget. Det var söndag, man hade begravt henne på morgonen, och nu satt man i kyrkan.

Ingrid greps av en stor förskräckelse. Guds-tjänsten kunde snart vara slut, och folket skulle komma och få se henne. Och hon hade ju rakt ingenting på sig utom ett lakan. Hon var ju nära nog blott och bar. Bevare oss väl, om så många människor skulle komma och se henne sådan! Det

skulle de aldrig glömma. Det skulle hon få blygas för i hela sitt liv.

Hon undrade var hon skulle få kläder. Hon tänkte ett ögonblick på att kasta över sig dalkarlens päls, men det föreföll henne, som skulle hon inte bli mer lik vanliga människor fördenskull.

Hon vände sig raskt till den galne, som ännu arbetade med kistlocket.

»Hör du,» sade hon till honom, »du måste låta mig krypa in i din säck.»

Hon var i samma stund framme vid den stora lädersäcken, som inrymde varor för ett helt salustånd, och började riva upp den.

»Å, kära, kom upp och hjälp mig!»

Hon behövde inte bedja förgäves. Då dalkarlen såg, att hon rörde vid hans påse, kom han genast upp ur graven.

»Rör du vid säcken, du?» sade han hotande.

Ingrid tänkte inte på att han talade med hård röst, hon räknade honom alltjämt som sin bästa vän. »Å, kära, kära du,» sade hon, »hjälp mig, så att inte människorna komma och få se mig! Töm ur de här varorna någonstans och låt mig sätta mig i säcken och bär mig hem! Å, gör det, gör det! Jag är från prästgården, och den ligger bara ett litet stycke härifrån. Du vet nog var den ligger.»

Karlen stod och såg på henne med alldeles slö blick. Hon kunde inte veta om han hade förstått ett ord av vad hon sade.

Hon upprepade det, men han gjorde inte min av att lyda henne.

Hon började åter riva upp saker ur säcken. Då stampade han i marken åt henne och ryckte till sig säcken.

Gud, hur skulle Ingrid kunna få honom lydig?

Bredvid henne på gräset låg en fiol och en stråke. Hon tog upp dem, hon visste rakt inte varför. Hon hade väl varit så mycket med fiolspelare, att hon inte kunde tåla att se ett instrument ligga på marken.

Så snart hon rörde vid fiolen, släppte han säcken och kom och ryckte fiolen från henne.

Han tycktes bli alldeles galen över att hon rörde fiolen. Han såg stygg ut.

Vad i all världen skulle hon hitta på, så att hon kom bort, innan kyrkfolket hann ut ur kyrkan?

Hon började lova honom märkvärdiga ting, såsom man lovar barn, då man vill ha dem snälla.

»Jag skall säga till far, att han köper ett helt dussin liar av dig. Jag skall stänga in alla hundar, då du kommer till prästgården. Jag skall be mor, att hon ger dig ett gott mål mat.»

Det syntes intet tecken till att han ville ge med sig.

Hon kom att tänka på fiolen och sade i för-tvivlan:

»Om du bär mig till prästgården, skall jag spela för dig.»

Se dock! Det for ett leende över hans ansikte. Det var visst vad han ville ha.

»Jag skall spela fiol för dig hela eftermiddagen, jag skall spela, så länge du vill.»

»Vill du lära fiolen nya låtar?» frågade han.

»Det vill jag visst, det.»

Ingrid blev i samma stund både förvånad och nedslagen. Han tog ett kraftigt tag i säcken och ryckte den till sig. Han släpade bort den över gravarna, och deras penninggräs och åbrodd trycktes ned under den, som om den hade varit en åkervält.

Han förde den fram till en hög av torrt löv och ris och gamla blombuketter, som låg invid kyrkogårdsmuren. Där plockade han fram allt, som fanns i ränseln, och gömde det mycket väl under riset.

När den var tom, kom han tillbaka till Ingrid.

»Nu kan du stiga i,» sade han.

Ingrid steg i säcken och kröp ihop på dess träbotten. Karlen spände till alla remmar lika noga, som om han hade haft sina vanliga varor att föra, krökte sig åter, så att han nästan böjde knä, satte armarna i hängslena, spände ett par remmar i kors över bröstet och reste på sig. Då han hade gått ett par steg, började han skratta. Han bar en säck på sin rygg, som var så lätt, att han hade kunnat dansa med den.

*

Det var inte mer än en fjärdingsväg från kyrkan till prästgården. Det var en väg, som dal-karlen kunde gå på tjugu minuter. Ingrid önskade

endast, att han skulle gå den så raskt, att hon hunne hem före kyrkfolket och begravningsgästerna. Hon kunde rakt inte fördraga, att så mycket folk skulle få se henne. Det vore bäst, om hon komme fram, medan endast hennes fostermor och pigorna voro vid gården.

Ingrid hade tagit med sig ur kistan den lilla buketten med blommor från hennes fostermors myrten. Den var hon så glad åt, att hon gång på gång kysste den. Den kom henne att tänka mildare tankar om fostermodern än någonsin förr. Men naturligtvis skulle hon tänka milda tankar om henne i alla fall. Den, som kommer direkt ur graven, tänker milda och ljusa tankar om allt, som lever och rör sig på jordytan.

Nu förstod hon innerligt väl, att prästfrun måste älska de andra barnen, som voro hennes egna, mycket högre, än hon kunde älska fosterdottern. Och då det var så fattigt i prästgården, att de inte hade råd att hålla barnpiga, så tycktes det henne nu helt naturligt, att hon måste passa upp på småsyskonen. Men om syskonen inte voro snälla mot henne, berodde det endast därpå, att de voro vana vid att hon var deras piga. Det var inte lätt för dem att komma ihåg, att hon hade blivit upp-tagen i prästgården för att vara deras syster.

Och till sist berodde det alltsammans på fattigdomen. Om far någon gång finge ett annat gäll, så att han bleve prost eller kyrkoherde, så skulle nog alltsammans bli bra. Då skulle hon åter få tillbaka den första tiden, då alla hade älskat henne.

Å, visst skulle alltsammans en gång bli som förr! Ingrid kysste sina blommor. Mor hade kanske inte velat vara hård. Det var bara fattigdomen, som hade gjort henne så underligt elak.

Men nu var det för övrigt så, att det inte mer gjorde henne något, hurudana de komme att bli mot henne. Ingenting kunde numera bedröva henne, ty nu ville hon alltid vara glad över att leva. Och blev det svårt någon gång mer, så skulle hon bara tänka på mors myrten och Lillbrors Camilla.

Det kunde vara glädje nog att veta, att hon bars levande framåt vägen. I morse hade ingen trott, att hon än en gång skulle färdas i de här krökarna och backarna. Och doftande klöver och små fåglar, som sjöngo, och sköna, lummiga träd, allt detta hade varit för de levande att glädja sig åt. Det hade alis inte varit för henne.

Men, som sagt, det var inte lång tid hon hade att tänka, ty om tjuvu minuter var dalkarlen framme vid prästgården.

Där voro endast prästfrun och pigorna hemma, just som Ingrid hade önskat. Prästfrun hade hela förmiddagen hållit på att rusta för begravningsmiddagen. Nu väntade hon, att de främmande skulle komma, och nu var också allting så gott som färdigt. Hon hade just varit inne i sängkammaren och pyntat sig i sin svarta klänning.

Hon såg bortåt kyrkvägen, men där syntes ännu inga åkande. Då passade hon på att gå ut i köket än en gång och smaka på rätterna.

Hon var ganska nöjd, ty allt hade lyckats väl, och det kan man inte låta bli att tycka om, även om man har sorg. I köket fanns endast en piga, och det var en, som hade kommit från prästfruns eget hem, så att hon tyckte, att hon kunde tala förtroligt med henne.

»Jag menar, du Lisa,» sade hon, »att vem som helst kunde vara belåten med ett sådant gravöl.»

»Jag ville, att hon kunde skåda ner till jorden och se hur ni ståtar för henne,» sade Lisa. »Det skulle glädja henne.»

»Å,» sade prästfrun, »åt mig bleve hon nog aldrig glad.»

»Hon är död nu,» sade pigan, »det skall inte vara jag, som säger något om den, som knappast är kommen ner i jorden.»

»Jag har ofta fått höra hårda ord av min man för hennes skull,» sade fostermodern.

Det var så, att prästfrun behövde tala med någon om den döda. Hon hade haft litet samvetsqual för hennes skull, och det var därför hon hade rustat till med en stor begravning. Hon tyckte, att samvetsqualen gärna kunde ha vikit för allt det besvärs skull, som hon haft för begravningen, men det hade de på intet sätt gjort. Och hennes man gick också och hade samvetsqual och sade, att de inte hade låtit flickan vara som ett av deras egna barn, som de dock hade lovat, då de adopterade henne. Och han sade, att det hade varit bättre, att de aldrig hade tagit henne, då de inte hade kunnat undgå att låta henne märka, att de höllo mera av

de egna barnen. Och nu behövde fostermodern tala med någon om flickan för att få veta om folk menade, att hon varit elak mot henne.

Hon såg hur Lisa började mycket häftigt röra om i en gryta, som om hon hade svårt för att behärska sin harm. Det var en klok tös, som väl förstod hur hon skulle ställa sig in hos matmodern.

»Man kan tycka,» började Lisa, »att då man har en mor, som alltid vakar över en och ser till, att man skall vara hel och ren, så kunde man vilja lyda henne och vara henne till nöjes. Och då en får vara i ett gott prästhus och bli uppfostrad till bättre folk, så skulle en söka göra nytta för sig och inte bara gå och fåna och drömma. Jag kan undra nu hur det skulle ha gått, om inte ni hade kommit och tagit er av detta fattiga barnet. Hon hade väl strukit omkring med lindansarna då och fått dö på gatan som ett skarn.»

Det kom en dalkarl gående över gården, en, som bar säcken på ryggen, fastän det var söndag. Han kom helt stilla in genom den öppna köksdörren och neg, då han kom in, fastän det inte var någon, som hälsade tillbaka. Både matmodern och pigan sågo honom, men då de märkte vem det var, brydde de sig inte om att avbryta samtalet.

Prästfrun var mån om att fortsätta. Hon märkte, att hon skulle få höra just vad hon behövde för att lisa samvetet.

»Det är kanske så gott, att hon är borta,» sade hon.

»Det skall jag säga frun,» sade pigan ivrigt, »att det tror jag pastorn också tycker, eller åtminstone skall han tycka det snart nog. Det blir fred i huset nu, skall frun få se, och det kommer att glädja honom.»

»Åja,» sade fostermodern, »jag var ju tvungen att hålla emot, jag. Det skulle alltid kosta på henne med kläder, så att det var rent galet. Han var så mån om att hon skulle få lika mycket som de andra, att ibland fick hon till och med mer. Och det gick åt mycket till henne, som var vuxen.»

»Nu låter väl frun Greta få hennes nettelduksklänning?»

»Ja, antingen får Greta den, eller också tar jag den själv.»

»Inte lämnar hon mycket efter sig, stackare.»

»Ingen begär, att hon skall lämna arv efter sig,» sade fostermodern. »Man skulle ha varit nöjd, om man hade haft ett gott ord att minnas efter henne.»

Det var endast sådant tal, som man för, då man har samvetsqual och vill försvara sig mot dem. Det var alls intet sådant, som fostermodern verkligen menade.

Dalkarlen bar sig åt på samma sätt, som då han kom för att sälja. En stund stod han och såg sig om i köket, sköt så med allra största sävlig-
het säcken upp på ett bord och lossade hängslen och remmar. Därpå såg han sig om än en gång, så att han inte skulle bli överfallen av katt eller hund, rätade på ryggen och började öppna de två läder-

locken, som voro fästade med otaliga spännen och knutar.

»Han skall inte bry sig om att ta upp säcken i dag,» sade Lisa. »Det är söndag, och då vet han väl att vi inte handla?»

Men hon frågade inte stort efter, att galningen fortfor att binda upp remmarna. Hon vände sig till prästfrun. Detta var ett gott tillfälle för henne att komma i gunst.

»Jag vet inte en gång om hon var bra mot barnen? Jag hörde ofta, att det var gråt och jämmer inne i barnkammaren.»

»Sådan hon var mot deras mor, sådan var hon mot dem,» sade prästfrun, »men nu gråta de över att hon är död, förstås.»

»De veta inte sitt eget bästa,» sade pigan, »men frun kan vara viss, att om en månad gråter ingen mer för hennes skull.»

I detsamma vände sig båda två från spisen och sågo bort mot bordet, där dalkarlen stod och öppnade den stora säcken. De hade hört något ovant, något likt en suck eller en snyftning. Karlen slog just upp innerlocket, och ur säcken höjde sig den nyss begravda fosterdottern, just sådan, som då de hade lagt ned henne i kistan.

Men hon var inte alldeles lik sig heller. Hon var långt mera död nu, så att säga, än då de lade ned henne. Då hade hon ännu haft nästan samma färg som i livet, nu var hon gastgrå i ansiktet, blåsvart om läpparna, och ögonen voro hemskt insjunkna.

Hon sade ingenting, men stor förtvivlan stod att läsa i hennes ansikte, och myrtenbuketten, som hon hade fått av fostermodern, sträckte hon mot henne i förebrående vädjan.

Det var inte en syn, som människor kunde utvärda. Fostermodern svimmade med ens, pigan stod stilla ett ögonblick, såg på dottern och på modern, därpå satte hon händerna för ögonen och sprang in i köskammaren, som hon väl stängde.

»Nej,» sade hon, »det är inte till mig, hon har ärende, det behöver jag inte vara med om.»

Men Ingrid vände sig till dalkarlen.

»Stäng till om mig och bär mig härifrån! Hör du! Hör du! Bär mig härifrån! Bär mig dit, där du tog mig!»

Det bar så till, att dalkarlen kom att se ut. Det körde en lång rad av vagnar och kärror uppåt alléen och in på gården. Jaså, jaså, då ville han inte stanna här. Det där tyckte han alls inte om.

Ingrid kröp ihop på botten av säcken, frågade inte mer efter något, utan bara snyftade. Klaffar och lock blevo stängda om henne, och hon blev åter upplyftad på ryggen och bortburen. De, som kommo till gravölet, skrattade gott åt Getabocken, som skyndade bort och neg och neg för varje häst, som han mötte.

FEMTE KAPITLET.

MOR ANNA STINA var en gammal kvinna, som bodde långt inne i skogen. Hon brukade komma som hjälp till prästgården, kom ned utför backarna liksom självkallad, då det skulle bakas eller tvättas. Det var en snäll och klok gammal en, och de voro goda vänner, hon och Ingrid. Så snart flickan kunde tänka en tanke, beslöt hon att söka hjälp hos henne.

»Hör,» sade hon till dalkarlen, »då du kommer upp till landsvägen, skall du vika av inåt skogen. Gå så framåt, tills du kommer till ett led! Där skall du ta av till vänster. Så går du återigen framåt, tills du kommer till den stora sandgropen. Därifrån kan du se en stuga, och dit skall du bära mig, och där skall jag spela för dig.»

Den skar henne i öronen, den korta och kärva ton hon tog, då hon befallde honom. Hon måste ju tala så för att bli lydd, det gick inte an på annat sätt. Men hon var just den rätta till att befalla över en annan människa, hon, som inte en gång hade rätt att leva!

Hon kunde aldrig känna sig ha rätt att leva efter detta. Det var häri det förskräckliga låg i det, som hade hänt henne. Där hade hon gått i prästgården i sex år och inte kunnat göra sig så pass omtyckt, att de önskade henne kvar i livet. Och den, som ingen älskar, har inte rätt att leva.

Hon skulle inte kunna säga hur hon visste, att det förhöll sig så, men det var väl självklart. Hon visste det därpå, att alltsedan hon hade hört, att de inte tyckte om henne, hade det kommit en järnhand, som fattade om hjärtat och tryckte ihop det för att tvinga det att stanna. Ja, det var rent av själva livet, som hade stängts för henne. Och i samma ögonblick, som hon hade kommit tillbaka från döden och känt livslusten brinna högt och dristigt inom sig, hade just det, som ger en lov att vara till, blivit ryckt bort ifrån henne.

Det var värre än en dödsdom. Det var mycket grymmare än en vanlig dödsdom. Hon visste vad det var likt. Det var så, som då man fällde träd, inte på det vanliga sättet, då man bara högg av stammen, utan då man högg av dem rötterna och lät dem stå kvar i jorden för att självdö. Där står trädet och förstår inte varför det inte mer får näring och saft. Det kämpar och strävar för att leva, men bladen bli allt mindre, det skjuter inga nya skott, barken skrupnar bort. Och det måste dö, därför att det har blivit skilt från livskällan. Så är det, det måste dö.

Antligen satte dalkarlen ned säcken på sten-

hällen utanför en liten stuga, som stod mitt i den vilda skogen.

Stugdörren var stängd, men så snart Ingrid hade kommit upp ur säcken, letade hon fram nyckeln under dörrbrädet, öppnade och steg in.

Ingrid kände noga stugan och allt, som fanns där. Det var inte första gången hon hade kommit dit för att få tröst. Det var inte första gången hon hade kommit upp till gamla Anna Stina och berättat, att hon inte kunde stå ut därhemma, att fostermodern var så hård mot henne, att hon inte ville vända åter till prästgården.

Men varje gång hon hade kommit, hade gumman talat förstånd med henne och lugnat henne. Hon hade kokat henne ett förfärligt kaffe, där det inte hade funnits en enda böna, utan bara ärter och cikoria, men som ändå hade satt mod i henne. Och till sist hade hon fått henne att skratta åt alltsammans och livat upp henne så, att hon hade dansat vals utför skogsbackarna under hemvägen.

Om också mor Anna Stina hade varit hemma och kokat sitt förfärliga kaffe, hade det väl inte hjälpt Ingrid den här gången. Men gumman var nere i prästgården på Ingrids begravning, ty prästfrun hade inte glömt att bjuda någon av dem, som dottern hade tyckt om. Det hade väl också kommit sig av hennes samvetsqual.

Men inne i gamla Annas stuga var allting sig likt. Och då Ingrid såg soffan med trälocket och det blankskurade bordet och katten och kaffe-

kokarn, då kände hon sig visserligen inte alls tröstad eller uppmuntrad, men hon förstod, att hon befann sig på en plats, där hon kunde ge fritt lopp åt sin sorg.

Det var en lisa, att här behövde hon inte tänka på annat än att gråta och jämra sig.

Hon gick genast fram till soffan, kastade sig ned på trälocket och låg där och grät, hon visste inte hur länge.

Dalkarlen satt utanför på stenhällen, han ville inte gärna gå in i stugan för kattens skull. Han väntade, att Ingrid skulle komma dit ut och spela för honom. Han hade tagit fram fiolen för länge sedan. Då hon dröjde att komma, började han själv att spela.

Han spelade milt och svagt, som han brukade. Det var med knapp nöd fiolspelet hördes in till flickan.

Ingrid kände den ena rysningen efter den andra ila genom kroppen. Det var så hon känt det, då hon hade blivit sjuk. Hon tänkte, att hon skulle bli sjuk på nytt. Det vore väl också det bästa, om febern nu ville ta henne och döda henne riktigt.

Då fiolspelet hördes in till henne, satte hon sig upp och såg sig omkring med förvildade ögon. Vem spelade? Var det hennes student? Hade han äntligen kommit nu?

Hon förstod dock genast, att det måste vara dalkarlen, och hon lade sig ned igen med en suck.

Hon kunde alls inte följa med vad som spelades. Men så snart hon slöt ögonen, tog fiolen

röst av studenten. Hon hörde också vad han sade; han talade till hennes fostermor och försvarade Ingrid. Han talade lika vackert, som han hade talat till herr och fru Blomgren. Ingrid behövde så mycken kärlek, sade han. Det var detta hon hade saknat. Det var därför hon inte alltid hade skött sina sysslor, utan hade låtit drömmarna förströ sig. Men ingen kunde begripa hur hon skulle kunna sträva och slita för den, som älskade henne. För den skulle hon bära sorg och sjukdom och förakt och fattigdom. För den skulle hon bli stark som en jätte och tålig som en slav.

Ingrid hörde tydligt hur han talade, och det föll lugn över henne. Javisst var det sant. Om bara fostern modern hade älskat henne, skulle hon fått se vad Ingrid hade dugt till. Men då hon inte hade tyckt om henne, så hade Ingrid varit slagen med vanmakt. Ja, visst var det sant.

Feberrysningarna märkte hon inte vidare. Hon låg bara och hörde på hur studenten talade.

Hon sov väl ibland, ty hon tyckte sig gång på gång ligga i graven, och då var det alltid studenten, som kom och lyfte upp henne ur kistan. Hon låg och tvistade med honom om detta. »Nu, då jag drömmer, är det du, som kommer,» sade hon.

»Det är alltid jag, som kommer och hjälper dig, Ingrid,» sade han. »Det vet du väl. Jag lyfter dig ur graven, jag bär dig på mina axlar, jag spelar dig till ro. Det är alltid jag.»

Det, som gång på gång störde henne och väckte henne, var, att hon skulle upp och spela

för dalkarlen. Hon reste sig flera gånger för att göra det, men hon orkade inte.

Så snart hon sjönk ned på soffan, drömde hon. Hon satt hopkrupen i säcken, och studenten bar henne genom skogen. Det var alltid han.

»Men det var inte du,» sade hon till honom.

»Visst var det jag,» sade han och smålog åt hennes motsägelser. »Du har ju gått och tänkt på mig var dag i alla dessa år, då kan du väl förstå, att jag inte kunde låta bli att hjälpa dig i en så stor fara.»

Det fann hon ju vara alldeles självklart, och så började hon inse, att han hade rätt och att det var han.

Men det var en så oändlig sällhet i detta, att hon vaknade på nytt. Då låg kärleken och skälvde i hela hennes varelse. Den kunde inte ha varit mer verklig, om hon hade sett och talat med den allra käraste.

»Varför kommer han aldrig i verkligheten?» sade hon halvhögt. »Varför kommer han bara i mina drömmar?»

Hon vågade inte röra sig. Då skulle kärleks-känslan flyga sin kos. Det var, som om en skygg fågel hade satt sig på hennes skuldra, och hon var rädd att skrämma den.

Om hon rörde sig, då skulle fågeln flyga och sorgen få makt med henne.

Då hon äntligen vaknade riktigt, var det svag skymning inne i stugan. Hon måtte alltså ha sovit

hela eftermiddagen och kvällen. Vid den här tiden skymde det inte förrän efter klockan tio.

Det var också slut med fiolspelet, dalkarlen hade väl gått sin väg.

Mor Anna Stina var inte kommen än. Hon ämnade visst stanna borta hela natten.

Det gjorde inte flickan något, hon hade inte lust för något annat än att lägga sig ned och sova igen. Hon var rädd för all den sorg och förtyvlan, som föll över henne, så fort hon vaknade.

Men så fick hon en ny sak att fundera på. Vem hade stängt dörren, vem hade brett över henne mor Anna Stinas stora schal, och vem hade lagt ett stycke hårt bröd bredvid henne på soffan?

Hade han gjort allt detta för henne, han Geta-bocken?

Ett ögonblick tyckte hon sig se dröm och liv stå bredvid varandra och tävla om att trösta henne. Och drömmen stod solig och leende och öste ut över henne kärlekens lycksalighet för att uppmuntra henne. Men också det fattiga, sträva, hårda livet kom med en liten skärv av vänlighet för att visa, att det inte menade så illa med henne, som det nyss hade sett ut.

SJÄTTE KAPITLET.

INGRID OCH MOR ANNA STINA kommo gående genom mörka skogen. De hade vandrat i fyra dagar och sovit tre nätter i fäbodrar. Ingrid var trött och förbi, ansiktet var genomskinnligt blekt, ögonen voro insjunkna och glänste av feber. Gumman Anna Stina kastade då och då i smyg en orolig blick på henne och bad Gud, att han skulle hålla uppe flickans krafter, så att hon inte måtte sjunka ned och dö på en moss-tuva. Stundom kunde inte gumman låta bli att se sig tillbaka med en skygg blick. Hon hade en otrygg förnimmelse av att gamle far Död kom smygande efter dem genom skogen för att taga igen henne, som både med gudsord och mullkastning hade blivit förmäld med honom.

Gumman Anna Stina var liten och bred med ett stort, fyrkantigt ansikte, som såg så klokt ut, att det blev vackert av det. Hon var inte vidskeplig, hon bodde ensam mitt i skogen utan att frukta varken troll eller rå, men där hon gick bredvid Ingrid, kände hon, så visst som hade någon

sagt henne det, att hon gick bredvid en, som inte hörde denna världen till. Det hade hon fått för sig, då hon hade funnit henne i sin stuga på måndagsmorgonen.

Hon hade inte kommit hem på söndagskvällen, ty nere i prästgården hade prästfrun blivit farligt sjuk, och mor Anna Stina, som hade god hand med sjuka, hade stannat för att vaka över henne. Hela natten hade hon hört prästfrun yra om att Ingrid hade visat sig, men det hade gumman inte trott på.

Och då hon äntligen hade kommit hem och fått se flickan, ville gumman genast gå tillbaka ned till prästgården och tala om för dem, att det inte hade varit ett spöke de hade sett, men då hon hade talat därom, hade Ingrid blivit sådan, att hon inte hade vågat. Livet hade nästan fladdrat bort från henne som lågan från ett ljus, som håller på att slockna i starkt drag. Hon kunde ha dött lika lätt som en burfågel. Döden gick på rov efter flickan, det var bara att akta henne och fara varsamt fram, om hon skulle bli vid liv.

Gumman visste, som sagt, knappast riktigt om Ingrid inte bara var en gengångare, så litet liv tycktes hon äga. Hon lade alldeles åsido att tala förstånd med henne, det var bara att lyda henne i detta, att hon inte ville, att någon skulle få veta, att hon levde. Och så försökte gumman ställa så klokt hon kunde. Hon hade en syster, som tjänade som hushållerska på ett stort ställe i Dalarne, och hon beslöt att gå med Ingrid till henne och förmå

syster Stava att ge flickan en plats på herrgården. Ingrid fick nöja sig med att bli en ringa tjänsteflicka. Det var ingen annan råd.

De voro nu på väg till den där herrgården. Mor Anna Stina kände trakten så väl, att de alls inte hade behövt gå landsvägen, utan endast trampat ödsliga skogsstigar. Men så hade de även farit illa med sig. Deras skor voro snedgångna och slitna, deras klänningskjolar smutsiga och kantstötta. En liten ilsken grankvist hade gjort en lång rispa i Ingrids tröjärm.

På aftonen den fjärde dagen kommo de ut på en skogsbacke, varifrån de kunde se ned i en djup dal. Nere i daldjupet låg en sjö, och nära sjöstranden befann sig en hög ö, på vilken en vit herrgård reste sig. Då mor Anna Stina såg herrgården, sade hon, att den hette Munkhyttan, och att det var där hennes syster tjänade.

Däruppe i skogsbacken sökte de göra sig fina. De knöto om huvuddukarna, torkade skorna med mossa och tvättade sig i en skögsbäck. Och mor Anna Stina sökte lägga ett veck på Ingrids tröjärm, så att inte rispan skulle synas.

Gumman suckade, då hon såg på Ingrid, och blev rent hopplös. Det var inte bara det, att hon såg besynnerlig ut i de kläder hon hade fått låna av gumman, och som alls inte ville passa henne. Men syster Stava skulle väl aldrig vilja ta henne i sin tjänst, så svag som hon såg ut. Det var som att städja en vindfläkt. Flickan kunde inte göra mer nytta än en sjuk fjäril.

Så snart de voro färdiga, gingo de vidare utför berget ned mot sjön. Det var bara korta sträckan väg. Så kommo de in på herrgårdsområdet.

Jo, det var en herregård!

Där lågo stora, vanskötta åkrar, vilka skogen höll på att växa ned i och fylla med träd. Där var bron, som förde över till ön, så skral, att de trodde, att den knappast skulle hålla, tills de hade gått över den. Där var alléen, som från bron ledde upp till boningshuset, gräsbevuxen som en vall, och där låg ett nedblåst träd kvar tvärsöver vägen.

Det var vackert tillräckligt uppe på ön, så vackert, att där väl hade kunnat ligga ett slott. Men i trädgården fanns inte en planterad blomma, och i den stora parken kvävde träden ut varandra, och svarta snokar slingrade fram på de gröna, dyiga vägarna.

Mor Anna Stina blev orolig, då hon märkte förfallet, och gick och mumlade för sig själv: »Hur kommer detta sig? Är syster Stava död? Låter hon det se ut på detta sätt? Annat var det för tretti år sen, då jag sist var här. Vad i Herrans namn går åt Stava?» Hon kunde inte tänka sig, att det kunde råda sådan oordning på ett ställe, där Stava fanns.

Ingrid kom sakta och motvilligt efter henne. I samma stund hon satte foten på bron, hade hon märkt, att de inte bara voro två, som gingo där, utan tre.

Det var någon, som hade kommit emot henne där och sedan vänt om och följt med henne.

Ingrid hörde inga steg, men den där, som följde dem, skymtade fram alldeles bredvid henne. Hon kunde se, att där var någon.

Hon blev förfärligt skrämmd, ämnade bedja mor Anna Stina vända, ämnade säga, att här var allting så förtrollat, att hon inte vågade gå vidare. Men innan hon hann säga något, kom den där främmande alldeles intill henne, och hon kände igen honom.

Han hade skymtat fram helt otydligt förut, nu blev han så synbar, att hon kunde se, att det var han, han studenten.

Då var det inte mer spökaktigt och hemskt för henne, att han gick där. Det var bara härligt och högtidligt, att han kom och mötte henne. Det var, som hade han varit den, som hade fört hit henne och nu hade velat visa henne detta genom att komma och hälsa på henne.

Han gick med henne över bron, genom alléen och ända upp till boningshuset.

Hon kunde inte låta bli att oupphörligen vända huvudet åt vänster sida. Där var det hon såg hans ansikte skymta fram, alldeles bredvid hennes kind. Hon såg knappt ett ansikte heller, bara ett outsägligt vackert leende, som kom smeksamt nära henne. Men vände hon huvudet helt mot det för att se det riktigt, så fanns det där inte. Nej, det var ingenting, som kunde låta se sig så där tydligt. Men så snart hon såg rakt fram igen, skymtade det fram, alldeles bredvid henne.

Han, som följde henne, talade inte. Han gjorde

ingenting annat än log, men det var nog för henne. Det var väl alldeles nog för att visa henne, att det fanns en i världen, som höll fast vid henne med öm kärlek.

Hon kände hans närvaro som något så verkligt, att den alldeles övertygade henne om att han beskyddade henne och vakade över henne. Och för detta ljuva medvetande vek all den förtvivlan, som hennes fostermors hårda ord hade väckt hos henne.

Ingrid kände sig återgiven åt livet på nytt. Hon hade rätt att leva, eftersom någon älskade henne.

Och sålunda kom det sig, att hon kom in i köket på Munkhyttan med en skär rodnad på kinden och med en strålände glans i blicken. Helt spröd och vek och genomskinlig, men så vacker som en nyutslagen ros.

Hon gick alltjämt i en dröm och visste inte mycket om var hon befann sig, men det, som förvånade henne så mycket, att det höll på att väcka henne, var, att borta vid spiseln stod en ny mor Anna Stina. Stod där liten och bred med stort, fyrkantigt ansikte just som den andra. Men varför var hon så fin i vit mössa, knuten med band under hakan, och i svart bombasängklänning? Ingrid var så svindlande oklar i huvudet, att en lång stund gick, innan hon förstod, att detta måste vara jungfru Stava.

Hon kände mor Anna Stinas oroliga blickar riktade på sig och försökte rycka upp sig till att

hälsa. Men hon kunde inte fästa någon vikt vid annat, än att han hade kommit till henne.

Innanför köket fanns ett litet, litet rum med blårutiga överdrag. Dit fördes de in, och jungfru Stava gav dem mat och kaffe.

Mor Anna Stina började genast tala om deras ärende. Hon talade mycket länge, sade, att hon visste, att hennes syster hade sådant anseende hos hennes nåd bergsrådinnan, att hon hade sig anförtrott att välja tjänare på gården. Jungfru Stava svarade intet, men Ingrid fick en blick, som sade så mycket, som att hon inte skulle ha fått ett sådant förtroende, om hon hade valt tjänstefolk, som hade liknat henne.

Mor Anna Stina berömde Ingrid och sade, att hon var en bra flicka. Hon hade hittills haft tjänst i en prästgård, men nu, sedan hon hade blivit vuxen, hade hon fått lust att lära något riktigt, och då hade mor Anna Stina velat föra henne till en, som kunde lära henne mera än någon hon visste.

Jungfru Stava svarade inte heller något på detta. Men hennes blickar dolde inte, att hon nu undrade över att den, som hade haft plats i en prästgård, inte hade egna kläder, utan måste låna gumman Anna Stinas.

Gumman började tala om hur hon hade det, hur hon satt ensam i skogen, övergiven av alla sina egna. Och så hade denna tösungen kommit springande uppför backarna mången kväll och mången tidig morgon för att titta till henne. Därför hade hon nu tänkt och hoppats, att hon en

gång skulle kunna ställa så för henne, att hon fick det bra.

Jungfru Stava sade nu, att det var synd, att de hade gått så långt för att få plats. Om flickan vore bra, så kunde hon väl få tjäna på en herrgård i deras hemtrakt.

Nu förstod mor Anna Stina, att hennes sak stod illa, och tog därför i med höga ord. »Här har du suttit i stor bekvämlighet och välmåga, du Stava, i all din tid, och jag har kämpat mig fram i stor fattigdom. Men aldrig har jag bett dig om något förrän i dag. Och nu vill du låta mig gå bort från dig som en tiggarkäring, som man ger ett mål mat och ingenting mer!»

Jungfru Stava smålog litet, så sade hon: »Syster Anna Stina, du talar inte sanning med mig. Jag är också från Råglanda, och jag skulle just vilja veta i vilken bondstuga i den socknen det växer sådana ögon och ett sådant ansikte.»

Och hon pekade på Ingrid och fortsatte: »Det förstår jag, Anna Stina, att du kan vilja hjälpa den, som ser så ut, men det förstår jag inte, att du tror, att din syster Stava har blivit så svag till förståndet, att du kan komma och ljuga för henne.»

Mor Anna Stina blev så skrämmd vid detta, att hon ingenting kunde säga, men Ingrid beslöt att förtro sig åt gumman och började genast med sin låga, vackra röst berätta sin historia.

Och knappast hade Ingrid med ett par ord berättat om hur han hade legat i graven och hur dalkarlen kom och räddade henne, förrän gamla jung-

fru Stava rodnade till och hastigt böjde sig framåt för att dölja detta. Det hade endast varit ett ögonblick, men det måtte dock ha betytt något gott, ty hon såg vänlig ut alltsedan.

Snart började hon också fråga mycket omständliga frågor om alltsammans, framför allt ville hon ha reda på dåren, om Ingrid inte hade varit rädd för honom. »Ånej, han var inte farlig alls. Inte var han tokig,» sade Ingrid, »han kunde både köpa och sälja. Han var endast förskrämd.»

Ingrid tyckte det var hårdast att behöva berätta vad hon hade hört fostermodern säga. Men hon talade om det alldeles uppriktigt, fast hon hade gråten i halsen.

Jungfru Stava gick då fram till henne, sköt tillbaka hennes huvudduk och såg henne in i ögonen. Så klappade hon henne litet på kinden. »Hoppa över det där, om mamsell vill!» sade hon. »Det behöver jag inte veta.»

»Ja, nu får min syster och mamsell Ingrid ursäkta,» sade hon därpå, »men jag måste bära in kaffe till hennes nåd. Jag kommer snart tillbaka och hör fortsättningen.»

Då hon kom åter, sade hon, att hon hade berättat för bergsrådinnan om den unga flickan, som hade legat i graven. Och nu ville hennes fru se henne.

De blevo förda uppför trappan till övervåningen och in i hennes nåd bergsrådinnans lilla salong.

Mor Anna Stina stannade nere vid dörren i det fina rummet, men Ingrid kände sig inte blyg.

Hon gick genast fram till den gamla frun och fattade hennes hand. Hon hade kunnat vara blyg för andra, som hade sett långt mindre förnäma ut, men hon var inte blyg här i huset. Hon bara kände en oändlig lycka över att vara kommen hit.

»Och detta är lilla vännen, som har varit begravnen,» sade bergsrådinnan och nickade vänligt till henne. »Vill nu lilla vännen vara snäll och berätta mig sin historia? Jag sitter här så ensam och hör ingenting, skall hon veta.»

Och Ingrid började på nytt att berätta. Men hon hade inte hunnit långt, innan hon blev avbruten. Hennes nåd gjorde alldeles som jungfru Stava. Hon steg upp, sköt tillbaka huvudduken och såg henne in i ögonen. »Ja, ja,» sade hennes nåd, talande för sig själv. »Jag kan förstå detta. Jag kan förstå, att han lydde de ögonen.»

För första gången i sitt liv blev nu Ingrid berömd för sitt mod. Bergsrådinnan tyckte, att hon hade varit mycket modig, som hade vågat anförtro sig åt en dåre.

Hon hade nog varit rädd, sade hon, men hon hade varit ändå mera rädd för att människor skulle få se henne, sådan som hon då såg ut. Och han var inte farlig, han var nästan klok, och han var så snäll.

Hennes nåd ville veta vad han hette, men det visste inte Ingrid. Hon hade intet annat namn hört än Getabocken.

Flera gånger frågade bergsrådinnan hur han brukade bära sig åt, då han kom för att sälja.

Och hade hon inte skrattat åt honom, och tyckte hon inte, att han såg förfärlig ut, han Getabocken? Det lät märkvärdigt att höra hennes nåd säga ordet Getabocken. Hon sade det med oändlig bitterhet, och dock sade hon det gång på gång.

Nej, det tyckte inte Ingrid. Och hon skrattade inte åt olyckliga.

Bergsrådinnan såg mera mild ut, än orden föllo sig. »Lilla vännen måste verkligen förstå sig på dårar,» sade hon. »Det är en stor gåva. De flesta äro rädda för sådana stackars människor.»

Hon hade hört Ingrid till slut och satt och grubblade. »Då nu lilla vännen inte har något annat hem,» sade hon, »så bjuder jag henne att stanna kvar hos mig. Jag sitter här ensam, gammal gumma, och hon skall vara mitt sällskap, och jag skall sörja för att hon får allt hon behöver. Är lilla vännen nöjd med detta?»

»Det kan komma en tid,» fortfor hennes nåd, »då vi måste underrätta lilla vännens föräldrar om att hon lever, men till en början skall allt få vara, som det är, så att lilla vännen hinner lugna sig. Och lilla vännen skall kalla mig tant, men vad skall jag kalla lilla vännen?»

»Ingrid, Ingrid Berg.»

»Ingrid,» sade hennes nåd eftersinnande. »Jag skulle hellre vilja kalla dig något annat. Så snart du kom in här med dina stjärnögon, tänkte jag, att du borde heta Mignon.»

Då flickan nu förstod, att hon här skulle finna ett verkligt hem, blev det en ny bekräftelse för

henne, att hon på något övernaturligt sätt hade blivit hitförd. Och hon viskade ett tack till sin osynlige beskyddare, innan hon gick för att tacka bergsrådinnan, jungfru Stava, mor Anna Stina.

*

Ingrid låg i himmelssäng, gungade på bolsterbädd, som var halvannan aln hög, hade tumsbred hålsöm på lakanet och sidentäcke, utsytt med svenska kronor och franska liljor. Sängen var bred, så att hon kunde ligga hur hon behagade, både längs- och tvärsöver, och så hög, att hon gick upp till den på två trappsteg. Högt uppe vid taket satt en amorin och fällde ned brokiga sparlakan över henne, och nere på sängstolparna sutto andra amoriner och lyfte upp dem i festoner.

I samma rum, där sängen stod, fanns en gammal utsvängd byrå, inlagd med citronträ, och ur den fick Ingrid plocka fram så mycket vitt, doftande linne, som hon behagade. Där fanns även ett skåp med många vackra och färgrika siden- och muslinsklänningar, som bara hängde och undrade vilken av dem hon skulle behaga ta på sig.

Då hon vaknade om morgonen, stod bredvid henne en kaffebricka, som lyste av silver och gammalt ostindiskt porslin. Och varje morgon borrade hon sina små vita tänder djupt in i fint, vitt vetebröd och härlig mandelbakelse. Varje

dag klädde hon sig i en lätt muslinsklänning med bakknuten fischy. Hennes hår blev högt uppsatt i nacken, men runtom pannan hade hon en krans av tunna korkskruvslockar.

På väggen mellan fönstren hade hon en spegel med smalt glas och bred ram, där hon kunde se på sig själv och nicka åt bilden och fråga: »Är det du, är det verkligen du? Hur har du kommit hit?»

Om dagarna, då Ingrid hade lämnat rummet med himmelssängen, brukade hon sitta i den fina salongen och sy tambursöm eller måla på siden, och då hon tröttnade på detta, knäppte hon på gitarr och sjöng små visor samt språkade med bergsrådinnan, som lärde henne tala franska och gjorde sig ett nöje av att uppfostra henne till en fin dam.

Men ett förtrollat slott var det hon hade kommit till. Det hade hon svårt för att komma ifrån. Hon hade tyckt så från första stund, och det kom alltid tillbaka till henne.

Ingen människa kom dit, och ingen for därifrån. I det stora huset höllos endast ett par rum vid makt. I de andra kom ingen. Ingen gick ut i trädgården, ingen skötte den. På gården funnos bara en dräng och en gammal gubbe, som högg ved. Och jungfru Stava hade endast två pigor, som hjälpte henne i köket och ladugården.

Men det var alltid fin mat på bordet, och hennes nåd och Ingrid blevo alltid uppassade och klädda som fina och förnäma damer.

Var det nu intet annat, som frodades på den

gamla gården, nog var den en plats med god jordmån för drömmar. Och blevo inga andra växter vårdade där, så nog var Ingrid den, som skötte om sina drömrosor. De växte omkring henne, så snart hon hade en ensam stund. Då tyckte hon, att röda drömrosor bildade en tronhimmel över henne.

Runtom ön, där träden lutade ned mot vattnet och sände långa grenar utåt vassen, och där buskar och höga träd frodades, fanns en stig, där Ingrid brukade gå. Det var underligt för henne att se träden fullristade med bokstäver, att se gamla bänkar och viloplatser och ett par fallfärdiga paviljonger, så murkna, att hon inte vågade beträda dem.

Tänk, att det här hade funnits människor, att här hade funnits liv och svärmeri och kärlek, att här inte alltid hade varit ett förtrollat slott!

Härnere var förtrollningen allra starkast. Här kom det där ansiktet med leendet till henne. Här kunde hon gå och tacka honom, studenten, därför att han hade låtit henne komma hit, där hon var så lycklig, där de älskade henne och kommo henne att glömma hur hårda andra hade varit mot henne.

Om det inte hade varit han, som hade styrt om det så, hade det varit omöjligt, att hon hade fått stanna här, alldeles omöjligt.

Hon visste väl, att det måste vara han. Hon hade aldrig förr haft sådana vilda tankar, hon hade alltid tänkt på honom, men aldrig hade hon känt, att han var henne nära, att han hade tagit vård om henne.

Det enda hon undrade över var när han själv skulle komma, ty komma skulle han nog. Det var ingen möjlighet, att han inte skulle komma hit. I de här alléerna hade han glömt kvar en del av sin själ.

*

Sommaren gick och hösten med. Det led hän mot jul.

»Mamsell Ingrid!» sade jungfru Stava en dag med en viss hemlighetsfullhet. »Jag tycker, att mamsell måste veta, att unga herrn, som äger den här gården, kommer hem till jul. Åtminstone brukar han det,» tillade hon suckande.

»Och hennes nåd, som aldrig har nämnt, att hon har en son!» sade Ingrid.

Men hon kände just ingen förvåning. Hon skulle snarare ha velat svara, att hon hade vetat detta hela tiden.

»Ingen har nämnt något om honom för mamsell Ingrid,» sade jungfru Stava, »för hennes nåd har förbjudit oss att tala om honom.»

Och så ville inte jungfru Stava säga något vidare.

Ingrid ville inte heller fråga mer. Hon var skygg nu för att få veta något riktigt säkert. Hon hade spänt upp sina förhoppningar så högt, att hon var rädd själv, att de skulle brista. Sanningen kunde vara rar att få veta, men den kunde ock vara bitter och föröda alla de sköna drömmarna.

Men efter detta var han omkring henne natt och dag. Det var knappt tid för henne att tala

med någon annan. Hon måste ständigt vara med honom.

En dag märkte hon, att de hade skottat snön ur alléen. Hon blev nästan rädd. Skulle han komma nu?

Dagen därpå satt hennes nåd framme vid fönstret allt från morgonen och såg nedåt vägen. Ingrid satte sig längre inåt rummet. Hon vågade inte sitta vid fönstret för oros skull.

»Vet Ingrid vem jag väntar i dag?» frågade bergsrådinnan plötsligt.

Flickan nickade, hon vågade inte lita på rösten och tala.

»Har jungfru Stava sagt dig, att min son är besynnerlig?»

Ingrid skakade på hufvudet.

»Han är mycket besynnerlig — — han — — Jag kan inte tala om det, jag kan inte. Du får se själv.»

Det lät hjärtslitande. Ingrid blev också hemskt uppskakad. Vad var det här på gården, som gjorde allt så besynnerligt? Var det något förfärligt, som hon inte visste? Voro sonen och bergsrådinnan ovänner? Vad var det, vad var det?

Ena stunden stormande glad, ena stunden i en hel frossa av tvivel! Hon fick dra fram hela raden av syner för att åter känna, att det måste vara han, som kom.

Hon kunde ju alls inte säga varför hon så säkert trodde, att han just skulle vara sonen här i huset. Han kunde väl ock vara en annan, för

allt hon visste. Å Gud, vad det var svårt, att hon aldrig hade hört hans namn!

Det blev en lång dag. De sutto i en enda tyst väntan till aftonen.

Då kom drängen körande med ett lass julved, och hästen stod kvar på gården, då veden togs av lasset.

»Ingrid,» sade hennes nåd, häftigt befallande, »spring ner och säg till Anders, att han kör bort med hästen! Genast, genast!»

Flickan sprang utför trappan och kom ner på verandan. Men kommen dit, glömde hon att ropa på drängen. Just bakom lasset såg hon en lång karl i vit päls med en stor säck på ryggen. Hon behövde inte se hur han stannade och neg och neg för att känna igen honom.

»Men, men...» hon förde handen till pannan och andades djupt. Hur skulle hon någonsin kunna reda ut detta? Var det för den där karlens skull hennes nåd hade skickat ner henne? Och drängen, varför förde han undan hästen í med sådan brådska? Och varför tog han av mössan och hälsade? Vad hade de att göra med dåren här på gården?

Så kom sanningen över Ingrid, kom slående och förödande, så att hon hade kunnat skrika. Det var inte den älskade, som hade vakat över henne. Den där dåren var det. Hon hade fått stanna där, därför att hon hade talat väl om honom. För att hans mor hade velat fullborda en god gärning, som han hade börjat!

Den där Getabocken, han var unga herrn.

Men till henne skulle ingen komma, ingen hade fört henne, ingen hade väntat henne. Det var drömmar, hugskott, synvilla.

Å, vad detta var bittert! Om hon bara aldrig hade väntat honom!

Men på natten, då Ingrid låg i himmelssäng under brokiga sparlakan, drömde hon gång på gång, att hon såg studenten komma hem. »Det var inte du, som kom,» sade hon då. »Visst var det jag,» svarade han henne. Och i drömmen trodde hon honom.

SJUNDE KAPITLET.

DET VAR EN DAG i veckan efter jul. Ingrid satt vid fönstret i lilla salongen och sydde tambursöm. Hennes nåd satt i soffan och stickade, såsom hon nu gjorde alla dagar. Det var alldeles tyst i rummet.

Den unga Hede hade varit hemma i en vecka. Under hela tiden hade Ingrid inte råkat honom. Han levde som en bonde även i sitt hem, sov i drängstugan och åt i köket. Han kom aldrig in till sin mor.

Ingrid visste, att både bergsrådinnan och jungfru Stava väntade av henne, att hon skulle göra något för Hede, att hon åtminstone skulle söka förmå honom att stanna hemma. Och hon grämde sig över att det hade blivit henne omöjligt att göra vad de önskade. Hon var förtvivlad över sig själv och över den maktlöshet, som hade sjunkit över henne, sedan hennes förhoppningar hade fallit.

Denna dag hade jungfru Stava just kommit in och berättat, att Hede packade sin ränsel för att gå. Han stannade inte ens så länge, som han

brukade vid sina julbesök, denna gång, sade hon med en förebrående blick på Ingrid.

Ingrid förstod allt, vad de hade väntat av henne, men hon förmådde intet. Hon arbetade vidare utan att säga något.

Jungfru Stava gick, och tystnaden sjönk åter över rummet. Ingrid glömde alldeles, att hon inte var ensam, och plötsligen föll ett slags dvala över henne, varunder alla hennes sorgsna tankar ordnade sig till en fantasibild.

Hon tänkte sig, att hon höll på att vandra igenom hela det stora boningshuset. Hon gick genom en massa salar och rum, hon såg dem för sig med grå lärftsöverdrag på möblerna, tyllklädda tavlor och ljuskronor och på golven ett tjockt lager av damm, som virvlade upp, då hon gick. Men till sist kom hon in i ett rum, där hon aldrig förr hade varit, det var ett ganska litet rum, där väggarna och taket voro svarta. Men då hon såg bättre efter, var inte rummet svartmålat, inte heller överdraget med svart tyg, utan det var så mörkt därför, att över tak och vägg hängde flädermus vid flädermus, hela rummet var inte annat än ett stort läderlappsbo. En ruta var ute i ett fönster, så att man kunde förstå hur djuren hade kunnat komma in i en sådan otrolig mängd, att de klädde hela rummet. De hängde där i orörlig vintersömn, intet enda rörde på sig, då hon trädde in.

Men hon själv greps av sådan fasa vid denna syn, att hon började rysa och darra. Det var förfärligt med denna massa av djur, som hon så

tydligen såg hänga där. Alla hade de svarta vingarna svepta om sig som kappor, alla hade slagit in en enda lång klo i väggen och hängde på denna, sovande den mest orörliga sömn.

Hon såg det så tydligt, att hon undrade om jungfru Stava visste om, att ett helt rum hade blivit inkräktat av flädermössen.

I tankarna gick hon nu till jungfru Stava och frågade henne om hon hade varit inne i detta rum och sett alla djuren.

»Visst har jag sett dem,» sade jungfru Stava. »Det är deras rum. Det vet väl mamsell Ingrid, att det inte finns en gammal herrgård här i landet, där det inte lämnas ett rum till flädermössen.»

»Aldrig har jag hört slikt förr,» sade Ingrid.

»Då mamsell har varit med så länge i världen som jag, så får hon se, att jag talar sanning,» sade jungfru Stava.

»Jag kan inte förstå, att man kan tåla sig med något dylikt,» sade Ingrid.

»Vi få lov,» sade jungfru Stava. »De där läderlapparna äro fru Sorgs fåglar, och hon har befallt oss att ta emot dem här.»

Ingrid såg, att jungfru Stava inte ville tala mer om saken, och hon satte sig åter till sin söm, men hon kunde inte låta bli att fundera över vem fru Sorg kunde vara, som hade ett sådant välde här, att hon kunde tvinga jungfru Stava att öppna ett rum för flädermössen.

Rätt som hon tänkte så, fick hon se en svart

kursläde, dragen av svarta hästar, komma uppkörande till verandan.

Hon såg jungfru Stava komma ut och niga djupt. Ur släden steg en gammal dam, som bar lång, svart sammetskappa med många lag av kragar över axlarna. Hon var krokryggig och hade svårt för att gå. Hon kunde knappast lyfta fötterna så mycket, att hon kunde komma uppför trappan.

»Ingrid,» sade nu bergsrådinnan och såg upp från stickningen. »Jag tyckte mig höra, att fru Sorg kom. Det måste ha varit hennes klocka, som pinglade. Har du märkt, att hon aldrig har dombjällror på sina hästar, bara en liten, liten klocka? Men man hör den, man hör den! Gå nu ner i förstugan, Ingrid, och bed fru Sorg vara välkommen!»

Då Ingrid kom ner i förstugan, stod fru Sorg och talade med jungfru Stava ute på verandan. De lade inte märke till henne.

Ingrid såg med förvåning, att den krokryggiga gamla damen hade något gömt under alla sina kragar, som liknade svart krusflor. Det var mycket väl instoppat och undangömt. Ingrid fick se noga efter, innan hon upptäckte, att det var ett par stora läderlappsvingar, som hon på detta sätt försökte dölja. Flickan blev än mer nyfiken på fru Sorg än förut och försökte att få se hennes ansikte, men hon stod och såg ut över gården, så att detta var omöjligt. Det såg Ingrid dock, då hon sträckte upp handen mot jungfrun, att hon hade ett finger mycket längre än de andra, och att ytterst på detta fanns en stor, krokig klo.

»Allting är sig likt här på gården?» sade hon.

»Ja, nådiga fru Sorg,» sade jungfru Stava.

»Ni har inte planterat några blommor eller satt om några träd? Ni har inte lagat bron eller skyfflat bort ogräset ur alléen?»

»Nej, nådig fru.»

»Det är alldeles, som det skall vara,» sade den nådiga frun. »Ni har väl inte vågat er på att försöka finna reda på malmådern eller att hugga undan skogen, då den vill växa ner i åkern?»

»Nej, nådig fru.»

»Och inte rensat upp brunnarna?»

»Nej, inte rensat upp brunnarna.»

»Här är ett gott ställe,» sade fru Sorg, »här trivs jag bra. Om några år skall här vara så, att mina fåglar kunna få bo i hela huset. Ni är mycket snäll mot mina fåglar, jungfru.»

Jungfrun neg ödmjukt vid berömmet.

»Hur står det annars till här på gården?» sade fru Sorg. »Hur har ni firat jul?»

»Vi ha firat jul på vårt vanliga sätt,» sade jungfru Stava. »Hennes nåd sitter stilla inne och sticker dag ut och dag in, tänker bara på sonen och vet inte av, att det är helg. Julafton ha vi låtit gå som en annan dag. Inga gåvor och inga ljus.»

»Ingen gran, ingen julmat?»

»Ingen kyrkfärd heller, nådig fru, inte en gång ljus i fönstren på julumorgonen.»

»Varför skulle fru bergsråddinnan fira Guds son, då Gud inte vill bota hennes?» sade fru Sorg.

»Nej, varför skulle hon?»

»Ni har honom hemma nu igen, tänker jag. Kanske han är bättre nu?»

»Nej, han är inte bättre. Han är lika förskrämd.»

»Är han alltjämt som en bonde, går han inte in i rummen?»

»Vi få honom inte in i rummen, han är rädd för hennes nåd, som nådig frun vet.»

»Han äter i köket och sover i drängstugan?»

»Han gör så, ja.»

»Och ni vet alls inte, hur ni ska få honom bra?»

»Ingenting veta vi, ingenting förstå vi.»

Fru Sorg teg ett ögonblick. Då hon åter talade, hade hon en skarp och hård ton i rösten.

»Det där kan alltsammans vara mycket bra, jungfru Stava, men jag är ändå inte riktigt nöjd med er.»

I detsamma vände hon sig om och såg Ingrid skarpt i ansiktet.

Ingrid ryggade tillbaka. Fru Sorg hade ett litet, rynkigt ansikte, hopklämt nedtill, så att underkäken nästan inte märktes. Hon hade tänder, som liknade taggarna på en såg, och mycket hår på överläppen. Ögonbrynen bestodo av en enda tofs. Hyn var alldeles brun.

Ingrid undrade om inte jungfru Stava såg vad hon såg. Fru Sorg var inte en människa. Hon var bara ett djur.

Fru Sorg öppnade läpparna, så att tänderna glimmade fram, då hon såg Ingrid.

»Då hon kom, den här,» sade hon till jungfru Stava, »så trodde ni, att hon var en utsänd.

Ni såg på hennes ögon, att hon var en utsänd, som skulle rädda honom. Hon hade hand med dårar. Nå, hur har det gått?»

»Det har inte gått något alls. Hon har ingenting gjort.»

»Det var jag, som drog försorg om den saken,» sade fru Sorg. »Det var min förtjänst, att ni inte talade om för henne varför hon fick stanna här. Hade hon vetat detta, hade hon inte gjort sig så rosenröda förhoppningar om att få råka den hon älskade. Hade hon inte gjort sig förhoppningar, hade hon inte känt en så förfärlig missräkning. Om inte missräkningen hade lamslagit henne, hade hon kanske kunnat göra något för den galne. Men nu har hon inte sett åt honom. Hon hatar honom, därför att han inte är den han skulle vara. Det är mitt verk, jungfru Stava, mitt verk.»

»Nådig frun förstår sin sak,» sade jungfru Stava.

Fru Sorg tog upp spetsnäsduken och torkade sina rödkantade ögon. Det tycktes vara en gest av förnöjelse.

»Jungfrun behöver inte göra sig till,» sade hon. »Hon tycker dock inte om, att jag har tagit det där rummet åt mina fåglar. Hon tycker inte om, att jag snart får hela huset. Det vet jag. Hon och hennes fru tänkte bedraga mig. Men nu är det förbi.»

»Ja,» sade jungfru Stava, »nådig frun kan vara lugn. Det är förbi. Unga herrn går i dag. Han har packat sin ränsel, och då går han säkert. Allt,

vad hennes nåd och jag ha gått och drömt om hela hösten, är förbi. Ingenting har blivit gjort. Vi trodde, att hon åtminstone skulle kunna locka honom att stanna hemma, men trots alla välgärningar vi ha gjort henne, har hon ingenting gjort **för oss.**»

»Ja, hon har varit dålig, jag vet det,» sade fru Sorg. »Men i alla händelser bör hon bort nu. Det är om detta, som jag vill tala med hennes nåd.»

Fru Sorg började släpa sig uppför trappan till övervåningen på sina stapplande ben. För varje trappsteg lyfte hon vingarna något litet som för att få hjälp av dem. Hon hade helt säkert mycket hellre velat flyga.

Ingrid följde efter henne. Hon var på ett besynnerligt sätt dragen och tjusad. Inte om det hade varit den skönaste kvinna i världen skulle hon ha känt en sådan lust att följa henne.

Då Ingrid kom in i lilla salongen, satt fru Sorg bredvid bergsrådinnan i soffan och viskade förtroligt med henne, såsom vore de kära, gamla vänner.

»Du kan väl förstå, att du inte bör behålla henne kvar hos dig,» sade fru Sorg inställsamt. »Du, som inte kan tåla, att det växer en blomma i din trädgård, kan väl inte stå ut med att ha en ung flicka gående omkring i ditt hus. Det följer alltid något litet glädje och munterhet med en sådan, men det kan ju inte passa dig.»

»Nej, jag sitter just och tänker på detta.»

»Skaffa henne plats som sällskapsdam på något annat ställe, men behåll henne inte här!»

Hon reste sig för att taga farväl. »Det var endast detta jag ville säga dig,» sade hon. »Hur mår du eljest?»

»Knivar och saxar gående inne i hjärtat hela dagen,» svarade bergsrådinnan. »Jag lever bara med honom, så länge han är hemma. Det är värre än vanligt, vida värre denna gången. Jag står inte ut längre.»

Ingrid hoppade till, det var bergsrådinnans klocka, som ringde. Hon hade suttit och fantiserat så livligt, att hon blev förvånad, att hennes nåd var ensam, och att inte den svarta kursläden stod framför dörren.

Hennes nåd hade ringt för att kalla jungfru Stava, men denna kom inte. Hon bad Ingrid gå ned i hennes rum för att kalla henne.

Ingrid gick, men det lilla blårutiga rummet var tomt. Flickan ämnade då fråga i köket var jungfrun fanns, men innan hon öppnade dörren, hörde hon Hede tala. Hon blev stående, kunde inte förmå sig att råka honom.

Men hon sökte dock kämpa med sig själv. Han rådde inte för, att han inte hade varit den hon hade väntat. Hon skulle söka göra något för honom. Hon borde förmå honom att bli kvar hemma. Förr hade hon inte haft sådan ovilja för honom. Han var ju inte så förfärlig.

Hon böjde sig ned och såg genom nyckelhålet.

Hede satt vid bordet och åt. Det var på samma sätt här som annorstädes. Pigorna glammade med honom för att få höra hans besynnerliga tal.

De frågade honom vem han nu skulle gifta sig med.

Hede smålog; han var mycket nöjd med att bli tillfrågad om sådant. »Hon heter Gravlilja, vet du väl,» sade han.

Nej, pigan hade inte vetat, att hon hade ett så fint namn.

»Nå, men var är hon hemma då?»

»Inte har hon hem, och inte har hon gård,» sade Hede. »Hon är hemma i min säck.»

Pigan sade, att det var ett rart hem, och frågade efter hennes föräldrar.

»Inte har hon far, och inte har hon mor,» sade Hede. »Hon är så fin som ett blomster, hon har vuxit upp i en trädgård.»

Så mycket talade han med tämlig klarhet, men så försökte han beskriva hur fager hans fästmö var, och då ville det inte mer reda sig för honom. Han talade en mängd ord, men de voro besynnerligt blandade om varandra. Man kunde inte följa hans tankegång, men honom själv gjorde detta talande stort nöje. Han satt och sken och log.

Ingrid skyndade bort. Hon stod inte ut. Hon kunde ingenting göra för honom. Han var henne vedervärdig.

Hon var inte längre än i trappan, förrän hon kände samvetskval på nytt. Här hade hon njutit så mycket gott, men hon ville ingenting ge igen.

För att få makt med motviljan sökte hon i tanken förvandla Hede till en herreman. Hur såg

han ut förr i fina kläder, med bakåtstruket hår? Hon blundade ett ögonblick och tänkte efter. Nej, det var omöjligt! Hon kunde inte se honom som någon annan än den han var.

I samma ögonblick hade hon konturerna av ett älskat ansikte nära sig. Det svävade fram på vänster sida, underbart tydligt.

Denna gång log **inte** ansiktet. Läpparna skälvde i smärta, och ett förfärligt lidande var inristat i skarpa linjer vid munvinklarna.

Ingrid stod stilla mitt i trappan och såg på det. Det var där, fladdrande och lätt, inte mer till att fatta och gripa än en solfläck, som faller från ett slipat glas i en ljuskrona, men lika synbart, lika verkligt. Hon tänkte på den inbillningssyn hon nyss hade haft, men detta var intet sådant. Detta var verklighet.

Då hon hade sett på ansiktet en stund, började det röra läpparna, det talade, men hon hörde inte ett ljud. Då försökte hon se vad det sade, försökte läsa orden från läpparna, som döva göra, och det lyckades henne.

»Låt mig inte gå!» sade läpparna. »Låt mig inte gå!«

Och den ångest, varmed detta sades! Om någon hade legat för hennes fötter och bett henne om livet, hade det inte kunnat gripa henne djupare. Hon blev så upprörd, att hon darrade. Det var det mest hjärtslitande hon hade förnummit i hela sitt liv. Aldrig hade hon trott, att någon kunde bedja med en sådan ohygglig ångest.

Gång på gång bådo läpparna: »Låt mig inte gå!» Och för varje gång blev ångesten starkare och starkare.

Ingrid förstod ingenting, stod endast stilla, gripen av ett obeskrivligt medlidande.

Hon tyckte, att det måtte gälla mer än livet för den, som bad så, måtte gälla själva själens räddning.

Läpparna rörde sig inte mer, de stodo halvöppna i slapp förtvivlan.

Då de togo detta uttryck av slöhet, gav hon till ett utrop, tumlade ett par steg nedåt trappan. Hon kände igen dårens ansikte, just sådant hon nyss hade sett det. »Nej, nej, nej!» sade hon. »Det kan inte vara så, det får inte, det kan inte. Det är inte möjligt, att det är han.»

I samma stund var ansiktet borta.

Hon satt kanske en hel timme i den kalla trappan och grät i hopplös förtvivlan. Men till sist kom dock hopp till henne, ljust upplyftande hopp. Hon vågade åter lyfta upp sitt huvud.

Allt, som hade hänt, tydde på att hon skulle komma att rädda honom. Hon var ditförd fördenskull. Hon skulle få den stora, stora lyckan att rädda honom.

Inne i lilla salongen talade hennes nåd med jungfru Stava. Det lät rörande ömkligt, då hon bad jungfrun, att hon skulle övertala sonen att stanna ännu ett par dagar.

Jungfru Stava gjorde sig hård och sträv. »Be honom kan man nog,» sade hon, »men hennes

nåd vet, att ingen får honom att stanna längre, än han vill.»

»Vi ha ju pengar nog. Han behövde inte alls gå. Kan inte jungfru Gustava säga honom —?»

I detsamma kom Ingrid in. Dörren öppnade sig ljudlöst för henne. Hon gled genom rummet med lätt, svävande gång. Ögonen glänste, som om de såge bort mot något härligt, avlägset.

Då hennes nåd såg henne, drog hon ihop ögonbrynen något litet. En lust att vara grym i sin tur, att göra smärta i sin tur grep henne.

»Ingrid,» sade hon, »kom hit! Jag måste tala med dig om din framtid.»

Flickan hade hämtat sin gitarr och stod på väg att lämna rummet. Hon vände sig mot bergsrådinnan.

»Om min framtid...» sade hon och strök sig över pannan. »Det är ju redan bestämt om min framtid,» fortfor hon med ett litet martyrleende. Och hon gick ut ur rummet utan vidare.

Bergsrådinnan och jungfru Stava sågo förvånade på varandra. De började rådpläga om vart flickan skulle sändas.

Men då jungfru Stava kom ned i sitt rum, satt Ingrid där och sjöng små visor och knäppte på gitarr. Och Hede satt mittemot henne och hörde på med solsken över hela ansiktet.

ATTONDE KAPITLET.

ALLTSEDAN INGRID hade känt igen Gunnar Hede i den galne, hade hon inte tanke på annat än att bota honom. Men det var ett tungt arbete, och alls ingen aning hade hon om hur hon skulle bära sig åt.

Till en början tänkte hon blott på att förmå honom att stanna hemma. Och detta vann hon lätt nog. Bara för att få höra henne spela fiol eller gitarr en liten stund varje dag satt han nu tåligt från morgon till kväll och väntade på henne i jungfru Stavas rum.

Hon tyckte, att det skulle ha varit något stort, om hon hade kunnat förmå honom att gå in i de andra rummen. Men det vågade han på intet sätt. Hon försökte att hålla sig instängd, sade, att han ingenting mer skulle få höra, om han inte komme in. Då hon hade hållit sig inne i två dagar, började han packa ränseln för att gå sin väg, och då måste hon ge vika.

Han hade stor förkärlek för henne och satte henne tydligen framför alla andra, men han kunde inte offra henne något av sin fruktan.

Hon bad honom lägga av pälsen och gå i en vanlig rock. Det gick han genast in på, men nästa dag bar han den ånyo. Då gömde hon den för honom. Så kom han i drängens päls, och då fick han hellre bära sin egen.

Han var alltjämt lika rädd och mycket noga därmed, att ingen kom honom för nära. Inte en gång Ingrid fick sitta alldeles bredvid honom.

En dag sade hon till honom, att nu måste han lova henne något. Han skulle låta bli att niga för katten. Hon bad honom inte om något så svårt, som att han inte skulle niga för häst och hund, men han kunde väl inte vara rädd för en liten katt.

»Jo,» sade han, »katten var en getabock.» — »Den kan ju inte vara varken bock eller get,» sade hon. »Den har ju inga horn.» Detta blev han glad åt. Det var, som om han nu äntligen hade funnit något, varpå han kunde skilja getter från andra djur.

Nästa dag fick han se jungfru Stavas katt. »Den getabocken har inga horn,» sade han och skrattade helt stolt. Han gick förbi den och satte sig i en soffa för att höra på Ingrids spel. Men om en liten stund blev han orolig, och han steg upp, gick fram till katten och neg.

Ingrid blev rent förtvivlad. Hon tog honom i armen och ruskade honom. Han sprang tvärt på dörren och visade sig inte förrän nästa dag.

»Barn, barn,» sade hennes nåd, »du gör som jag, försöker som jag. Du kommer att skrämma

honom, så att han inte mer törs se dig. Det är bättre att låta honom vara i fred. Vi äro nöjda, att det är, som det är, bara han stannar hemma.»

Det var intet annat att göra än att sitta och vrida sina händer i sorg över att den fina, älskvärda människan skulle vara bortgömd i den där galningen.

Ingrid skulle bara ha velat veta om hon inte hade blivit hitförd för annat än för att sitta och spela sin morfars melodier för honom. Skulle de hålla på så hela livet? Skulle det aldrig bli annorlunda?

Hon brukade också berätta sagor för honom. Och mitt i en av sagorna kunde hans ansikte klarna, och han kunde säga henne något förunderligt fint och vackert. En klok skulle aldrig ha kunnat hitta på något liknande. Men mer behövdes det inte heller, för att modet skulle stiga hos henne, och så voro de på nytt uppe i dessa oändliga försök.

•

Det var sent en eftermiddag, och månen höll på att gå upp. På marken låg vit snö, på sjön grå, blänkande is. Träden stodo svartbruna, och himlen var brinnande röd efter solnedgången.

Ingrid ämnade sig ned till sjön för att gå på skridskor. Hon gick fram på en smal gångstig, som var upptrampad genom snön. Gunnar Hede kom efter henne. Det var något visst kuvat i hans hållning, som kom en att tänka på en hund, som följer efter husbonden.

Ingrid såg trött ut. Det var ingen glans i ögonen, och hyn var gråblek.

Där hon gick, började hon undra om dagen, som försvann, var nöjd med sig själv. Om det var i jubel han tände den stora, brinnande röda solnedgången borta i väster.

Hon visste med sig, hon, att inte över den här dagen och inte över någon annan heller hade hon kunnat tända glädjebål. Under hela den månad, som hade gått, sedan hon kände igen Gunnar Hede, hade hon ingenting vunnit.

Och nu i dag kom hon i stor ångest. Det var, som skulle hon komma att förspilla kärleken på allt detta. Hon började glömma studenten för att bara tänka på sjuklingen. Allt lätt och vackert och lekande försvann från kärleken. Det var bara tungt, tungt allvar.

Hon blev alldeles förtvivlad, medan hon vandrade mot sjön. Hon kände, att hon inte förstod vad som borde göras, kände, att hon måste uppge alltsammans. Gud, Gud, att ha honom där gående efter sig, stark och frisk att se på och ändå så hjälplöst sjuk och obotlig!

De voro nere vid sjön, och hon satte på sig skridskorna. Hon ville förnå honom också att gå och band skridskor på honom, men han föll omkull, så snart han kom ned på isen. Han kröp i land och satte sig på en sten, och hon gick ifrån honom.

Mitt framför stenen, där Gunnar Hede satt, låg en liten holme, som var beväxt med avlövad

björk och asp, och bakom den strålande kvällshimlen, som alltjämt var lika brinnande röd. Och de fina, lätta trädkronorna höjde sig upp i detta röda med en sådan skönhet, att det var omöjligt att inte lägga märke därtill.

Det brukar vara så, att det, varpå man känner igen ett ställe, är något enskilt drag, ty även det man känner bäst vet man inte riktigt noga hur det ser ut från alla håll och kanter. Och särskilt Munkhyttan kände man igen på den där lilla holmen. Hade man inte sett gården på många år, skulle man ändå ha känt igen den på den där holmen, som nu låg och sträckte upp sina mörka trädkronor mot solnedgången.

Hede satt alldeles stilla och såg på ön och på de lätta trädgrenarna och på den grå isen, som breddade ut sig åt alla sidor.

Det var den allra mest välbekanta syn för honom. Det fanns ingenting på hela gården, som han kände så väl. Ty, som sagt, det var alltid den där ön, som drog blickarna till sig. Och snart satt han och såg på ön utan att tänka på det, såsom man gör med det man väl känner. Han satt länge och stirrade, ingenting störde honom, ingen människa, ingen vind, ingenting främmande. Ingrid såg han inte, hon hade ilat långt utåt isen.

Det kom en sådan vila och ro över Gunnar Hede, som man endast kan känna bland det hemvanda. Från den lilla holmen strömmade trygghet och lugn över till honom. Den sövde till stillhet den eviga oro, som pinade honom.

Hede trodde sig alltid gå bland fiender och tänkte alltid på att taga vara på sig själv. På många år hade han inte känt den ro, som tillät honom att glömma bort sig själv, men nu kom den till honom.

Medan Gunnar Hede satt så och tänkte på just ingenting, kom han att företaga en helt mekanisk rörelse, såsom man gör, då man är i vanda förhållanden. Då han satt där med isen framför sig och skridskorna på, steg han upp och började åka utåt sjön. Och han tänkte lika litet på att han gjorde detta, som man tänker på hur man hanterar gaffel och sked, då man äter.

Han gled åstad utåt isytan, det var det bästa tänkbara skridskoföre. Han var långt ute från land, innan han märkte vad han hade gjort.

»En förträfflig is,» tänkte han då, »jag undrar varför jag inte har gått här förut i dag.

»Jag gick här desto mera i går,» tröstade han sig. »Här får inte försummas en dag, så länge jag har ferier.»

Det måste ha varit, därför att Gunnar Hede hade kommit att företaga sig något, som han hade brukat göra, innan han blev sjuk, som något av hans forna jag hade vaknat hos honom. Tankar och föreställningar, som hörde ihop med hans gamla liv, började tränga sig upp till medvetandet. Men på samma gång sjönko alla sådana tankar, som hängde samman med hans sjukdom, ned i glömska.

Såsom han brukade, då han gick på skridskor, gjorde han en lång sväng utåt sjön för att kunna se förbi en vass udde. Han gjorde det omed-

vetet, men då han hade kommit förbi udden, visste han, att han svängde dit ut för att se om det var ljus i hans mors fönster.

»Nu tycker hon, att det är på tiden, att jag kommer in, men hon får vänta en stund. Isen är för god.»

Men det var mest obestämda känslor av glädje över rörelsen och den vackra aftonen, som vaknade inom honom. Just en sådan månskenskväll skulle man gå på skridskor. Han tyckte om denna milda övergång till natt. Ljuset dröjde ännu, men lugnet var där redan. Allt det bästa hos natt och dag!

Det fanns en till skridskogångare ute på isen. Det var en ung flicka. Han visste inte om han kände henne, men han styrde fram emot henne för att se efter. Nej, det var ingen bekant, men han kunde inte låta bli att säga några ord om vilken utmärkt is det var, då han gick förbi henne.

Den främmande var väl en stadstös, hon var visst inte van att bli tilltalad så där utan vidare. Hon hade sett alldeles förskrämd ut, då han sade ett par ord till henne. Ja, han var också märkvärdigt utstyrd. Han hade ju full bondkostym.

Nå, han skulle inte skrämma bort henne. Han kastade om och for utåt sjön. Isen var stor nog för dem båda.

Men Ingrid hade nära nog hållit på att skrika av förvåning. Där hade han kommit gående, grant och elegant, armarna korslagda över bröstet, hatt-

brättet uppviket och håret tillbakakastat, så att det inte hängde framom öronen.

Han hade talat med en bildad mans röst, nästan utan att bryta på dalmål.

Hon gav sig inte lång tid att undra. Det bar av mot land med henne.

Hon kom flämtande in i köket. Visste inte hur hon skulle säga det kort och tydligt nog.

»Jungfru Stava, unga herrn är kommen hem!»

Köket var tomt, både jungfrun och pigorna voro ute. Icke heller i jungfruns rum fanns det en människa. Ingrid rusade genom hela huset, kom in i rum, som aldrig någon brukade beträda. Hela tiden ropade hon: »Jungfru Stava, jungfru Stava! Unga herrn är kommen hem!»

Hon var alldeles vild, stod ännu och ropade uppe på övervåningens förstuga med två pigor, jungfru Stava och bergsrådinnan själv omkring sig. Hon sade om detsamma gång på gång, alldeles för uppskakad för att kunna tiga.

Ingen av dem misstog sig på vad hon menade. Alla fyra stodo där lika vilda som hon, dragen ryckande, händerna skälvande.

Ingrid vände sig från den ena till den andra i förtvivlan. Hon skulle ju ge förklaringar och befallningar, men vad hade hon ämnat ge befallning om? Ack, att besinningen skulle svika henne! Hon såg vilt frågande på bergsrådinnan. Vad var det, vad ville jag?

Den gamla frun gav några befallningar med låg, darrande röst. Hon nästan viskade, hon. »Ljus

och en brasa till unga herrns rum! Unga herrns kläder skola läggas fram!»

Det var inte tid och tillfälle för jungfru Stava att yvas. Men det var dock en viss högdragenhet i rösten, då hon svarade: »Det är alltid eldat på unga herrns rum. Unga herrns kläder ligga alltid och vänta på honom.»

»Ingrid skall gå upp på sitt rum,» sade hennes nåd.

Den unga flickan gjorde alldeles tvärtemot. Hon gick in i salongen, stod där vid fönstret, snyftade och darrade, men visste inte om, att hon inte var tyst och stilla.

Hon strök otåligt bort tårarna ur ögonen för att kunna se nedåt snöslätten, som utbredde sig framför huset. Bara hon inte grät, kunde intet undgå henne i detta skarpa månsken. Så kom han. »Där, där!» skrek hon till hennes nåd. »Han går raskt, han springer! Kom bara hit och se!»

Bergsrådinnan satt stilla framför brasan. Hon rörde sig inte. Hon ansträngde sig att höra, såsom den andra att se.

Hon bad Ingrid vara tyst, så att hon skulle få höra hur han gick. Ja, ja, hon skulle vara tyst. Hennes nåd skulle få höra hur han gick. Hon grep hårt om fönsterkarmen, som om detta skulle kunna hjälpa henne. »Du skall vara tyst,» viskade hon, »så att hennes nåd kan höra hur han går.»

Hennes nåd satt framåtlutad, lyssnade av all sin själ. Hörde hon redan hans steg ute på gårdsplanen? Nu väntade hon nog, att han skulle ta

av åt köket. Ingrid såg, att hennes nåd inte vågade tro annat, än att han skulle gå köksvägen. Hörde hon nu, att det var stora trappan som knarrade? Hörde hon, att det var dörren till stora förstugan, som slogs upp? Hörde hon med vilken fart det bar av uppför trappan till övervåningen? Två, tre steg i taget! Hade hans mor nu hört det? Detta var inga släpande bondsteg, såsom då han gick ut.

Det var nästan en skrämsel att höra honom komma upp mot salongsdörren. De hade visst skrikit båda, om han hade kommit in.

Men han vek av, gick över förstugan bort mot sina rum.

Bergsrådinnan sjönk tillbaka i stolen, och ögonen slöto sig. Ingrid tänkte, att hennes nåd skulle ha velat dö just då.

Utan att öppna ögonen sträckte hon ut handen. Ingrid smög sig fram och tog den, och hon drog henne intill sig. »Mignon, Mignon,» sade hon, »det var ändå det rätta namnet.»

»Nej,» fortfor hon. »Vi få inte gråta nu. Vi få inte tala om detta nu. Tag dig en pall och sitt här vid brasan! Vi skola lugna oss, min lilla vän. Vi skola tala om något annat. Vi måste vara alldeles lugna, då han kommer.»

Hede kom in om en halvtimme. Då stod te på bordet, och det brann ljus i kronan. Han var verkligen omklädd, såg ut som en herreman. Ingrid och bergsrådinnan tryckte varandras händer mycket hårt.

De hade suttit och övat sig i att se honom komma. Det var omöjligt att tänka ut vad han skulle säga eller göra, sade hennes nåd. Han var alltid oberäknelig. Men de två skulle i alla händelser vara lugna.

Ingrid hade också verkligen blivit lugn. En stor, stor känsla av sällhet hade gripit henne, och detta stillade hennes oro. Hon blev som en, den där färdas upp mot himmelens salighet. Hon vilade sorglös i famnen på änglar, som buro henne uppåt, uppåt.

Men hos Hede märktes ingen förvirring. »Jag kommer bara in,» sade han, »för att säga, att jag har fått en så svår huvudvärk, att jag måste gå och lägga mig genast. Jag kände den redan nere på isen.»

Bergsrådinnan svarade inte något på detta. Det var så enkelt, men hon hade inte kunnat ana det. Hon behövde åtminstone en sekund för att kunna sätta sig in i att han ingenting visste om sin sjukdom, att han levde någonstädes i det förgångna.

»Men kanske kunde jag ändå först få en kopp te?» sade han och såg litet förvånad ut över tystnaden.

Bergsrådinnan kom fram till tebrickan. Han såg på henne. »Har mamma gråtit, mamma är så tyst?»

»Vi ha suttit och talat om en ledsam historia, jag och min unga vän här,» sade hennes nåd och visade på Ingrid.

»Ack, förlåt!» sade han. »Jag såg inte, att här var främmande.»

Den unga flickan kom fram i ljusskenet, så vacker, som den måtte vara, som vet, att himmelens portar i nästa ögonblick skola öppna sig för henne.

Han hälsade litet stelt. Han visste tydligen inte vem han hade framför sig. Bergsrådinnan presenterade.

Han såg flyktigt på Ingrid.

»Jag såg mamsell Berg nyss nere på isen,» sade han.

Han visste ingenting om henne, hade aldrig förr talat med henne.

NIONDE KAPITLET.

NU KOM DÄR en liten lycklig tid. Det var visst inte så, att Gunnar Hede var frisk, men hans närmaste voro nog lyckliga att kunna inbilla sig, att han stod på väg att bli det. Hans minne var till en stor del borta, han hade ingen reda på långa tider av sitt liv, han kunde inte spela fiol, hans kunskaper voro nästan försvunna, och hans tankekraft var även mycket svag, så att han inte gärna ville varken läsa eller skriva. Men han var dock mycket bättre: han var inte förskrämd, han tyckte om sin mor, han hade återtagit herremans skick och herremans vanor. Man kunde förstå, att bergsrådinnan och hela hennes hus skulle vara i hänförelse.

Det var ett strålande humör på Hede: han var glädje och jubel hela dagen, grubblade aldrig, gled förbi allt, som han inte kunde begripa, talade aldrig om något, som fordrade tankeansträngning, men talade muntert och livligt.

Han roade sig mest med kroppsrörelse. Han tog Ingrid med sig ut på kälkbacksåkning och

skridskoturer, han sade inte mycket till henne, men hon hade roligt av att få följa med. Han var vänlig mot Ingrid, som mot alla, men inte det ringaste kär i henne.

Han grubblade mycket ofta på fästmön, varför hon inte skrev och dylikt. Men det bekymret gled också av honom om en liten stund. Han slog genast ifrån sig alla bedrövliga tankar.

Ingrid tänkte, att bra kunde han väl inte bli på detta sätt. Han måste en gång tvingas till att tänka, till att se in i sig själv, som han nu inte vågade. Men hon tordes inte tvinga honom därtill, varken hon eller någon annan. Om han kunde komma till att tycka litet om henne, tänkte hon, att hon skulle våga det.

Hon tyckte, att de nu för det första allesammans kunde behöva litet lycka.

*

Det hände just vid den tiden, att det dog ett litet barn i Råglanda prästgård, där Ingrid hade blivit uppfostrad. Och så skulle dödgrävaren göra i ordning en grav åt det.

Karlen grävde graven helt nära platsen, där han förra sommaren hade kastat upp grav för Ingrid. Och då han hade kommit några fot ned i jorden, råkade han blotta ett hörn av hennes kista.

Dödgrävaren kunde inte låta bli att småle litet för sig själv. Det var inte utan, att han hade hört, att den döda, som låg i den där kistan, skulle ha

gått igen. Hon skulle ha hunnit med redan på begravningsdagen att skruva lös kistlocket, stiga upp ur graven och visa sig i prästgården. Nå, prästfrun var inte så väl tåld just, sockenborna hade tyckt om att ha något sådant att berätta om henne.

Dödgravaren tänkte, att om bara folk visste hur väl förvarade de döda lågo här nere i jorden och hur väl kistlocken...

Han måste avbryta mitt i tankegången. På det hörnet, som han just hade fått fram, låg locket litet snett, och en skruv var inte tillskruvad.

Han sade ingenting, tänkte ingenting heller, men för en stund höll han upp med grävningen och visslade igenom hela Värmlands regementets revelj, ty han hade varit soldat.

Så tänkte han då, att det var bäst att gå igenom den här saken ordentligt. Det gick inte an för en dödgravare att ha några tankar om de döda, som kunde komma igen och bli mäktiga i mörka höstnätter. I all hast grävde han undan mer jord. Så började han hamra på kistan med skoveln.

Kistan svarade alldeles tydligt, att den var tom, tom, tom.

En halvtimme senare stod dödgravaren i prästgården. Där blev ett gissande och ett undrande. Så mycket kunde alla förstå, som att flickan hade varit i dalkarlens säck. Men vart hon sedan hade tagit vägen?

Mor Anna Stina stod vid bakugnen i prästgården och skötte brödgräddningen, ty det skulle ju bakas nu till det nya gravölet. En lång stund

stod hon och hörde på allt detta talande, utan att säga ett ord. Hon bara skötte om, att bakelsen inte skulle bli bränd, tog plåtarna ut och in i vart ögonblick och var livsfarlig att komma nära för den långa ugnsspadens skull. Men rätt som det var, lade hon av sig köksförklädet, torkade svett och sot nödortfeliggen ur ansiktet och var inne hos pastorn, nästan innan hon själv visste hur det hade gått till.

Det var just inte underligt efter allt detta, att en dag i mars en liten, röd prästgårdssläde, bemålad med gröna tulpaner, och en liten, röd prästgårdshäst stannade utanför trappan till Munkhyttan.

Hon måste nu naturligtvis följa med hem till mor, hon Ingrid. Pastorn hade kommit för att hämta henne. Han sade inte mycket om att de voro glada, att hon levde, och sådant. Men man kunde se på honom, att han var storligen förnöjd. Han hade aldrig kunnat förlåta sig, att de inte hade varit goda nog mot fosterdottern, och nu strålade han av lycka över att få börja om ~~med~~ henne och göra det bra den här gången.

Det sades intet ord om det, varför hon hade rymt bort. Sådant var ju ingenting att gräva fram och pina sig med så där långt efteråt. Men Ingrid förstod, att prästfrun hade haft en svår tid och hade varit plågad av samvetsqual, samt att de ville ha henne åter för att få vara goda mot henne. Hon förstod, att hon nästan var tvungen att resa till prästgården för att visa, att hon inte bar agg mot fosterföräldrarna.

Alla tyckte, att det var naturligt, att hon följde med hem på en vecka eller två. Och varför skulle hon inte? Hon kunde inte skylla på att hon behövdes, där hon var. Nog kunde hon stanna borta ett par veckor, utan att det skedde Gunnar Hede någon skada. Det var tungt för henne, men det var nog bäst, att hon reste, då alla tycktes önska det.

Det kan nog hända, att hon hade velat, att de skulle ha bett henne stanna. Hon satte sig i släden med den känslan, att bergsråddinnan eller jungfru Stava skulle komma att lyfta henne ur den och bära henne in igen. Det var rent omöjligt att fatta, att hon åkte nedåt alléen, att hon for in i skogen, och att Munkhyttan försvann bakom henne.

Men om det nu var så, att de av ren godhet inte hade velat hålla henne kvar? De kunde törhända tro, att ungdom och livslust ville bort från ensamheten på Munkhyttan. De kunde tro, att hon hade tröttnat vid att vara dårvakterska. Hon lyfte handen och ville fatta i tömmen för att vända hästen. Det föll henne in nu, då hon var en mil från gården, att det var fördenskull de hade låtit henne fara. Hon skulle ha velat vända om och fråga dem.

Det var som att gå och leta sig fram i villande skog att gå mellan all denna stora stumheten, som omgav henne. Inte gav någon människa henne svar eller råd. Lika mycket svar fick hon av tall och gran och ekorre och berggubbar som av människor.

Det kunde just vara detsamma hur hon hade det hemma i prästgården. Hon hade det mycket bra, trodde hon, men det gjorde, som sagt, detsamma. Hade hon fått vara i slott och förtrolande lustgård, hade det ock varit ett. Det finns ingen bädd så mjuk, att den ger hugnad åt den, som längtar.

I början bad hon varje dag så ödmjukt hon förmådde, att de skulle låta henne resa tillbaka, sedan hon hade haft denna stora glädjen att än en gång få se mor och syskonen. Men då var det rent ohjälpligt med väglaget. Hon fick ge sig till tåls, tills tjälen hade gått ur jorden. Det stod väl inte för livet, att hon kom tillbaka till det där stället.

Det var svårt för Ingrid att förstå varför det retade folk, då hon sade, att hon ville fara tillbaka dit bort till Hedes. Det var så med far och mor och med alla andra i socknen också. Man fick nog inte längta till något ställe i världen, då man var i Råglanda.

Hon fann snart, att det var bäst, att hon alls inte talade om sin resa. Det kom så oändligt med hinder fram, så snart hon nämnde den. Det var inte nog för dem, att vägen ännu var lika usel. De satte upp gärdesgård och mur och vallgrav omkring henne. Hon skulle sticka täcken, väva väv och plantera i drivbänk. Och inte kunde hon vilja fara från den stora födelsedagsfirningen i prostgården! Inte kunde hon resa, förrän Karin Landberg hade firat bröllop!

Det var intet annat, som återstod för henne,

än att lyfta upp händerna mot vårhimlen och bedja den skynda på med sitt arbete. Bara bedja om solsken och värme, bara tigga den hulda solen, att hon ville lägga sig vinn om den långa gränsskogen, sända in små, stickande strålar mellan granarna och smälta snön under dem. Kära, kära, gjorde just detsamma om någon snö bleve smält i dalen, bara det bleve bart på bergen, bara skogsstigarna blevo gångbara, bara fäbodflickorna flyttade in i hyddorna sina, bara myrarna bleve upp-torkade, bara den vägen bleve gångbar, som var hälften så kort som landsvägen.

Ingrid visste vem det var, som inte skulle vänta på skjuts eller tigga skjutspengar, bara skogsvägen bleve gångbar. Hon visste vem som då skulle draga bort från prästgården en ljus natt, visste vem som skulle göra detta utan att begära lov av en enda människa.

Hon trodde, att hon hade väntat våren förr. Det var ju något, som tillhörde alla människor, att vänta på våren. Men nu visste Ingrid, att hon aldrig förr hade längtat efter den. Ånej, ånej, hon ville inte kalla det där andra för längtan!

Förr hade hon väntat på gröna löv och sippor och trastsång och gökrop. Men detta var barnslighet och ingenting annat. Den längtade inte efter våren, som bara tänkte på det, som var vackert. Man skulle ta upp och kyssa den första jordtorvan, som stack fram ur snön. Man skulle plocka det första skrumpna nässelbladet, bara för att få bränna in i skinnet, att nu var det vår.

Alla människor voro innerligt hulda mot henne. Men fast hon ingenting sade, satt den tron kvar i dem, att hon alltid tänkte på att få resa. »Jag kan inte förstå varför du vill tillbaka till det där stället och vakta den galne,» sade Karin Landberg en dag. Det var, som om hon hade kunnat läsa Ingrids tankar. »Asch, hon har slagit det ur hågen nu!» sade prästfrun, innan flickan hann svara.

Då Karin var gången, sade prästfrun: »Folk undrar på det där, att du vill resa från oss.» Ingrid teg, hon. »Man säger, att då Hede blev bättre, var han törhända sådan, att du blev kär i honom.» — »Ånej, inte sedan han blev bättre,» sade Ingrid, och hon blev skrattlysten. — »Ja, hur som helst, kan han inte vara något att gifta sig med,» sade fostermodern. »Far och jag ha talat om det, och vi mena, att det är bättre för dig, att du stannar hos oss.» — »Det är då snällt av er, att ni vill ha mig kvar,» sade Ingrid. Och hon var nog rörd över att de nu ville vara så goda mot henne.

De trodde henne inte, hur undergiven hon blev. Hon kunde inte veta vad det var för en stjärna, där de läste hennes längtan. Nu hade ju fostermodern sagt henne, att hon inte fick fara dit igen. Men prästfrun kunde inte låta sig nöja med detta.

»De kunde ju skriva efter dig, om de behövde dig därborta,» sade hon.

Aterigen blev Ingrid skrattlysten. Det vore väl det underligaste av allt, om det komme brev ifrån ett trollslott. Hon undrade om fostermodern

trodde, att bergakungen skrev efter den bergtagna, då hon glömde sig kvar hos sin moder.

Men om fostermodern hade vetat hur många bud hon fick! Det skulle nog ha gjort henne huvudyr.

Det kom bud i drömmar om natten, och det kom bud i syner om dagen. Han lät Ingrid veta, att han behövde henne. Han var så sjuk, så sjuk.

Hon visste, att han höll på att bli tokig på nytt, och att hon måste komma till honom. Om någon hade sagt henne det, skulle hon genast ha svarat, att hon redan visste det.

De stora stjärnögonen blickade allt längre och längre bort. Det var väl inte lätt att tro, att hon skulle bli lugnt och vackert sittande hemma för den, som jämt såg den blicken.

Det är väl inte heller så svårt att se på en människa, om hon trivs eller längtar. Det behövs bara, att man ser en liten glimt av lycka i ögonen, då hon kommer in från arbetet, eller då hon sätter sig ned vid brasan. Men i Ingrids ögon sågs ingen glimt av lycka, utom då hon såg bergbäcken, som kom neddansande ur skogen, överfull av vatten. Det var ju den, som banade väg för henne.

Det föll sig en gång så, att Ingrid satt ensam med Karin Landberg, och då började hon berätta henne om sitt liv borta på Munkhyttan. Karin hade blivit helt förskräckt. Hur hade Ingrid kunnat stå ut med något sådant?

Hon skulle, som sagt, gifta sig, Karin Landberg. Och hon var nu på den punkten, att hon inte kunde tala om något annat än sin fästman.

Ingenting visste hon, som han inte hade lärt henne, ingenting kunde hon företa sig, om hon inte fick fråga honom.

Det föll henne in, att Olov hade sagt ett ord i den här frågan, som hon kunde använda för att avskräcka Ingrid, ifall det skulle vara så, att hon hade börjat tycka om den galne. Och så började hon berätta för henne hur tokig den där Hede verkligen hade varit. Ty Olov hade talat om, att då han hade varit på marknaden förra hösten, hade ett par herrar sagt, att Getabocken visst inte vore tokig. Han bara låtsade vara det för att locka till sig kunder. Men Olov hade påstått, att han var tokig. För att bevisa det hade han gått bort till kreaturstorget och köpt en liten usel get. Och visst var han tokig. Olov hade bara behövt ställa geten framför honom på disken, där han hade haft sina knivar utlagda, för att han skulle löpa ifrån både säck och varor. Och alla hade skrattat så förfärligt vid att se hur rädd han blev. Och inte var det möjligt, att Ingrid kunde bry sig om en, som hade varit så tokig.

Det var törhända oförsiktigt av Karin Landberg, att hon inte såg upp till Ingrids ansikte, medan hon berättade denna historia. Om hon hade sett hur ögonbrynen drogo ihop sig på henne, hade hon kanske blivit varnad.

»Och du vill gifta dig med den, som har gjort något sådant!» sade Ingrid. »Jag tror det vore bättre att gifta sig med själva Getabocken.»

Och detta var sagt av Ingrid i så full och

tydlig mening, och det var så besynnerligt, att Ingrid, som var så mild, ville säga något så hårt, att det riktigt skar sig in i hjärtat hos Karin. Hon var orolig sedan i flera dagar, att inte Olov skulle vara den hon ville, att han skulle vara. Det förbittrade alldeles Karins liv, ända tills hon tog sig för att berätta Olov hela saken, och då var han nog huld att trösta och lugna henne.

Det är inte ett lätt göra att vänta in våren i Värmland. Man kan ha det soligt och varmt på kvällen och ändå finna marken vit av snö nästa morgon. Krusbärsbuskar och gräsmattor bli nog gröna, men björkskogen står kal och liksom envisas att inte vilja slå ut.

Vid pingst var det vår i dalen, men inte hade det hulpt något med Ingrids böner. Inte en enda fäbodjanta var utflyttad till skogen, inte ett kärr var uttorkat, ingen möjlighet var det att komma fram på skogsvägen.

Pingstdagen var Ingrid i kyrkan och fostermodern också. Det var en så stor helgdag, att de fingo åka i vagn. Ingrid hade tyckt mycket om förr i världen att komma inkörande i fullt språng på kyrkplanen, medan de, som stodo utmed stengärdesgården och vid vägkanten, togo av hatten och hälsade, och de, som stodo mitt i vägen, kastade sig undan med ett par långa språng, såsom vore de alldeles överväldigade. Men nuförtiden gladdde hon sig åt ingenting. »Längtan tar bort doften hos rosen och glansen hos fullmånen,» säger ordspråket.

Men Ingrid tyckte om det hon fick höra i kyrkan. Det var gott att höra, att lärjungarna blevo tröstade i sin längtan genom ett glädjens under. Hon tyckte om detta, att Jesus tänkte på att trösta dem, som voro så rent förbi av att längta efter honom.

Medan Ingrid och alla andra sutto i kyrkan, kom en lång dalkarl gående på vägen. Han gick i päls och hade den tunga kramsäcken på ryggen, såsom en, den där inte kan skilja på vinter och sommar, på vardag och helg. Han gick inte in i kyrkan, utan smög med stort bekymmer förbi hästarna, som voro bundna vid vägskranket, in på kyrkogården.

Där satte han sig på en grav och tänkte på alla de döda, som ännu sovo, och på en död, som hade vaknat till liv. Han satt kvar där ännu, då folket gick ut ur kyrkan.

Karin Landbergs Olov var en av de första, som kommo ut, och då han råkade kasta en blick bortåt kyrkogården, fick han syn på dalkarlen. Det kan vara svårt att säga om det var nyfikenhet eller något annat, som drev honom, men han gick bort för att tala med den där karlen. Han ville se om det var möjligt, att han, som skulle vara botad, hade blivit vansinnig på nytt.

Och det var nog möjligt. Han berättade genast för den unga fästmannen, att han satt där för att vänta på en, som hette Gravlilja. Hon skulle komma och spela för honom. Hon kunde spela så, att solen dansade och stjärnorna gingo i ring.

Då sade Karin Landbergs Olov till dalkarlen, att den han väntade stod borta på kyrkplanen. Bara han reste sig upp, kunde han se henne, där hon stod. Hon skulle nog bli glad att få råka honom.

Prästfrun och Ingrid skulle just sätta sig upp i vagnen, då en lång dalkarl skyndade mot dem. Han kom med god fart, trots alla hästar, som han måste niga för, och han vinkade ivrigt med handen åt den unga flickan.

Och så snart Ingrid fick se honom, blev hon stående helt stilla. Hon skulle inte ha kunnat säga om hon blev mest glad över att se honom, eller förtvivlad över att han hade blivit tokig på nytt. Hon bara glömde allt annat i världen.

Och ögonen började stråla på henne. I den stunden såg hon säkert ingenting av den fattiga, eländiga människan. Hon kände väl bara närvaron av den fina själen, som hon hade längtat sig sjuk efter.

Det stod fullt av kyrkfolk runtom, och de måste alla se på henne. Ingen kunde taga sina blickar ifrån hennes ansikte. Hon rörde sig inte för att gå emot honom, hon stod bara stilla och väntade honom. Men de, som sågo hur hon strålade av lycka, ville nästan tro, att det var någon stor och härlig människa, som kom emot henne, och inte en dåre.

De sade sedan, att det nästan hade sett ut, som om det hade funnits ett samband mellan hans och hennes själ, ett hemligt samband, som hade legat så djupt under medvetandet, att inte människoförstånd kunde nå fram till det.

Men då Hede var endast ett par steg från Ingrid, grep hennes fostermor om henne med ett raskt tag, lyfte upp henne och satte henne i vagnen. Hon ville inte ha något möte mellan de där två här på kyrkplanen i så mycket folks åsyn. Och så snart de voro uppe i vagnen, satte drängen hästarna i firsprång.

Det ljöd ett par gräsliga, vilda rop efter dem. Prästfrun satt och tackade Gud, att hon hade fått flickan upp i vagnen.

Det hade inte lidit långt fram på eftermiddagen, förrän en bonde kom till prästgården för att tala med prästen. Han kom för att tala om den tokiga dalkarlen. Han hade blivit alldeles galen nu, de hade måst binda honom. Vad råde nu pastorn? Vad skulle de göra av honom?

Pastorn hade intet annat råd, än att de skulle föra honom hem. Han berättade bonden vem han var och var han bodde.

Senare på kvällen talade han om allt detta för Ingrid. Det var säkrast att låta henne veta sanningen, så att hon skulle låta förståndet råda.

Men då natten kom, insåg hon, att hon inte hade tid att längre vänta på våren. Hon gav sig av, fattig tös, för att gå landsvägen till Munkhyttan. Hon skulle väl komma fram på den ock, fastän hon visste, att den var dubbelt så lång som skogsstigen.

TIONDE KAPITLET.

DET VAR ANNANDAG PINGST på eftermiddagen. Ingrid kom gående framåt landsvägen. Det var en ljus trakt: små, låga berg och små holmar av björkskog mellan åkrarna och stundom mitt i dem. Det var blommor på rönn och hägg, ljusa, kådiga blad på asparna, landsvägsdikena voro fulla av klart, sorlande vatten, som kom de nytvättade stenarna på bottnen att glittra och glänsa.

Ingrid gick och sörjde över honom, som hade blivit tokig på nytt, undrade om hon skulle kunna göra något för honom, undrade om det skulle gagna något, att hon på detta sätt hade gett sig av hemifrån.

Hon var hungrig och trött, skorna började redan gå sönder. Hon tänkte, att hon gjorde bäst att vända. Hon skulle nog aldrig komma fram.

Hon blev allt mer och mer bedrövad, ju längre hon vandrade. Hon kunde inte låta bli att tänka, att det inte lönade stort, att hon kom nu, sedan han hade blivit fullt tokig. Det var väl alldeles för sent, rent hopplöst att kunna göra något numera,

Men så snart hon tänkte på att vända, såg hon Hedes ansikte tätt bredvid sin kind, såsom hon hade sett det ofta förr. Då fick hon nytt hopp, trodde, att han kallade på henne, fick en stark visshet och förtröstan om att hon nog skulle kunna bota honom.

Just då Ingrid höjde upp huvudet och såg en smula mindre bedrövad ut, kom hon i möte med ett besynnerligt sällskap.

Där kom en liten häst, som drog en liten kärra, och på kärran satt en tjock madam och bredvid den gick en mager, sliten karl med långa mustascher.

Härute på landsbygden, där ingen förstod sig på konstnärskap, lade alltid herr och fru Blomgren an på att se ut som enkelt, borgerligt folk. Den lilla kärra, som de körde omkring med, var väl överhöljd. Ingen kunde ana, att den inte innehöll annat än fyrverkeripjäser och trolleriapparater och dockteatermarionetter.

Ingen kunde veta, att den tjocka gumman, som satt högt uppe på lasset och såg ut som en välbärgad borgarmadam, var för detta miss Viola, som en gång hade flugit genom luften, eller att karlen, som gick, och som var så lik en avskedad soldat, var densamme herr Blomgren, som stundom brukade bryta vandringens enformighet med att slå volt över hästen och buktala med trastar och siskor, som sjöngo i träden vid vägen, så att de blevo rent galna.

Hästen var en liten, liten en, som hade brukat draga en karusell, och därför aldrig ville gå, om

han inte hörde musik. Fru Blomgren satt därför oftast uppe på kärran och spelade munklavér, men så snart de mötte någon, stoppade hon det i fickan, så att man inte skulle förstå, att de voro sådant där konstnärsfolk, som ingen på landsbygden har någon respekt för. På det sättet kommo de inte särdeles raskt fram, men de hade inte heller någon brådska.

Den blinde fiolspelaren måste vandra en liten bit efter de andra för att inte förråda, att han hörde till sällskapet. Denne blinde hade en liten hund till förare; det var honom förbjudet att låta leda sig av ett barn. Det skulle ständigt ha påmint herr och fru Blomgren om en liten flicka, som hette Ingrid. Det skulle ha varit alltför smärtsamt.

Och nu voro alla dessa ute på landet för vårens skull. Ty hur god förtjänst de än hade kunnat ha inne i städerna, så måste herr och fru Blomgren ut på landet vid denna tiden på året. Det var konstnärsfolk, herr och fru Blomgren.

De kände inte igen Ingrid, och hon gick först förbi dem utan att hälsa, ty hon hade bråttom och var rädd att bli uppehållen. Men hon tänkte strax, att detta var fult och hjärtlost och vände tillbaka.

Om Ingrid hade kunnat bli glad då, skulle hon väl ha blivit det vid att se de gamla människornas glädje över mötet. Och det blev ett långt samtal på den förfärligaste rotvälska. Den lilla hästen vände

huvudet gång på gång för att se efter om karusellen hade gått sönder.

Märkvärdigt nog var det Ingrid, som talade mest. De gamla sågo ju genast, att hon hade gått och gråtit, och de blevo så bekymrade däröver, att hon blev tvungen att berätta dem alla sina öden och äventyr.

Men det var lisa för Ingrid att få berätta, ty de gamla hade sitt eget sätt att taga allting. De klappade händer, då hon berättade hur hon hade kommit upp ur graven, och då hon talade om hur hon hade skrämt prästfrun.

De smekte henne och berömde henne, därför att hon hade gått bort från prästgården. Ingenting, som var tungt och bekymmersamt, fanns till för dem, utan allting var lätt och förhoppningsfullt.

De hade just inga mått för att mäta verkligheten, därför voro de så oåtkomliga för dess strävhet. De jämförde allt de hörde med dockteaterpjäser och pantomimer. Litet sorg och elände satte man ju också in i pantomimen, men det var endast för att höja effekten. Och naturligtvis skulle allting sluta bra. Allting slutade bra i pantomimerna.

Det var något smittosamt i så mycken hoppfullhet. Ingrid visste, att de inte alls förstodo hur stor hennes olycka var, men det var dock uppmuntrande att höra dem.

Men Ingrid fick också verklig hjälp av dem. De talade om, att de hade ätit middag på Torsåkers gästgivargård för en stund sedan, och just då de hade stigit upp från bordet, hade några bönder kom-

mit körande till gästgivargården med en dåre. Fru Blomgren fälde inte se dårar och hade därför genast velat resa sin väg, och herr Blomgren hade lytt henne. Men tänk, om detta skulle vara Ingrids dåre! Och inte förr hade de sagt detta, än Ingrid sade, att det nog vore troligt, och ville lämna dem.

Men herr Blomgren frågade då sin fru på sitt högtidliga sätt om de inte vore ute endast och allenast för vårens skull, och om det inte gjorde dem detsamma vart de foro, och gamla fru Blomgren frågade lika patetiskt tillbaka om han hade trott, att hon skulle överge deras älskade Ingrid, innan hon hade nått sin lyckas hamn.

Så blev karusellhästen vänd, och det blev besvärligare att samtala, därför att munklaveret måste börja spela. Så snart fru Blomgren ville säga något, måste hon lämna instrumentet till herr Blomgren, och då herr Blomgren ville tala, lämnade han det åter till sin fru. Och den lilla hästen stannade för varje gång klaveret gick från mun till mun.

Hela tiden hade de bara tröstande saker att säga Ingrid. De togo fram alla sagor, som de hade sett uppföras på dockteatern. De tröstade henne med Törnrosa, de tröstade henne med Askungen. De tröstade henne med alla sagor i världen.

Herr och fru Blomgren betraktade Ingrid, då de nu sågo, att hennes ögon började tindra upp något litet. »Konstnärsögon!» sade de och nickade förnöjda till varandra. »Vad var det vi sade? Konstnärsögon!»

På något outrannsakligt sätt hade de funnit

ut, att Ingrid hade kommit att bli en av deras, en av konstnärskapet. De tyckte, att hon spelade med i ett drama. Det var en triumf för deras gamla dagar.

De färdades framåt så raskt de kunde. Det gamla paret var endast oroligt, att Ingrids dåre inte skulle vara kvar på gästgivargården.

Men han var kvar där, och än värre var det, att ingen visste hur man skulle få honom därifrån.

De båda Råglandabönderna, som hade kommit med honom, hade fört in honom i ett av gästrummen och stängt in honom där, medan de väntade på häst. Då de lämnade honom, hade han varit säkert bakbunden, men hur han så burit sig åt, hade han lyckats vrida lös händerna ur repet, och då man hade kommit för att hämta honom, hade han stått fri och ledig och i fullt raseri gripit en stol som tillhygge för att slå till. Man hade endast haft att skynda ut och bomma igen dörren om honom. Nu gingo bönderna och väntade på att gästgivaren och hans drängar skulle komma hem, så att de skulle bli manstarka nog för att binda honom på nytt.

Det hopp, som de gamla vännerna hade väckt hos Ingrid, blev dock inte utsläckt. Hon förstod, att Hede var sämre än någonsin, men hon hoppades ändå. Det var inte deras sagor, det var deras stora kärleksfullhet, som hade kommit henne att stråla upp.

Hon bad, att hon skulle bli insläppt till Hede.

Hon sade, att hon kände honom och att han inte skulle göra henne något. Men bönderna svarade, att de inte voro galna, de också. Han därinne skulle slå ihjäl vem som helst, som komme in till honom och inte kunde försvara sig.

Ingrid satt en lång stund tyst och eftersinnade. Hon tänkte på hur underbart det var, att hon just i dag skulle råka herr och fru Blomgren. Det måtte väl vara någon mening med detta. De skulle inte ha kommit i hennes väg, om det inte varit någon mening med det.

Och Ingrid började tänka över hur Hede hade blivit bra förra gången. Kunde hon inte även nu få honom att göra något, som skulle påminna honom om något gammalt, som skulle föra honom bort från galmanstankarna? Hon grubblade och grubblade.

•

Herr och fru Blomgren sutto på en bänk utanför gästgivargården och sågo mer olyckliga ut, än någon hade trott vara möjligt. De voro nästan färdiga att gråta.

Då kom hon fram till dem, hon, Ingridsbarnet, och log mot dem så, som endast hon kunde det, och smekte deras gamla rynkiga kinder och bad dem, att de skulle göra henne den stora glädjen att få åse en föreställning, sådan hon fick vara med om varje dag förr i världen. Det skulle vara en så stor tröst för henne.

Nå, de sade nej först, ty de voro just inte i

sitt glada konstnårslynne, men då hon hade kostat på dem ännu ett par leenden, kunde de inte stå emot henne. Och de gingo ut till lasset och packade upp sina trikådräkter.

Då de voro färdiga, och då den blinde hade blivit tillkallad, valde Ingrid plats för föreställningen. Hon ville inte, att de skulle visa sig på gårdsplanen, utan förde dem in i gästgivargårdens trädgård. Ty det fanns en trädgård vid gästgivargården. Det mesta var nog nakna kryddsängar, där ännu ingenting hade kommit upp, men här och där stod ett blommande äppelträd. Och Ingrid sade, att hon vill se dem uppträda just under ett av de blommande äppelträden.

Ett par drängar och pigor kommo springande, då de hörde fiolen, så att de fingo en smula publik. Men det bar dock emot för herr och fru Blomgren att uppträda. Ingrid begärde för mycket av dem. De voro alldeles för bedrövade.

Och en olycka var det, att Ingrid hade fört dem över till trädgårdssidan. Det var ditåt gästrumsfönstret vette, och det hade hon väl inte tänkt på. Fru Blomgren var nära att springa sin väg, då hon hörde ett fönster häftigt öppnas i ett av gästrummen. Tänk, om dåren skulle ha hört musiken, och tänk, om han skulle hoppa ut genom fönstret och komma ned till dem!

Men fru Blomgren lugnade sig, då hon såg vem som stod i fönstret. Det var en ung man med angenämt yttre. Han var i skjortärmarna, men alldeles ordentligt klädd för övrigt. Blicken var

lugn, läpparna smålogo, och med handen strök han håret upp ur pannan.

Herr Blomgren arbetade och var så inne i föreställningen, att han ingenting märkte. Fru Blomgren, som inte hade annat att göra än att kasta slängkyssar, kunde ge akt på allting.

Var det inte märkvärdigt hur detta Ingridsbarnet med ens hade strålat upp? Ögonen lyste på henne som aldrig förr, och ansiktet hade blivit så vitt, att det riktigt sken. Och all den där strålglansen vände sig mot honom däruppe i fönstret.

Han besinnade sig inte länge, han steg upp på fönsterbrädet och hoppade ned till dem. Och han kom fram till den blinde och bad att få låna hans fiol.

Och Ingrid tog genast fiolen från den blinde och räckte den till den främmande. »Nu skall det vara valsen ur Friskyttan,» sade hon.

Så började den främmande spela, och Ingrid smålog, men på samma gång såg hon så övernaturligt ut, att fru Blomgren trodde, att flickan skulle upplösa sig till en solstråle och flyga bort från dem.

Men då fru Blomgren hörde den främmande spela, kände hon igen honom. »Jaså,» sade hon för sig själv, »jaså. Det är ändå han. Jaså, det var därför hon ville se oss gamla människor uppträda.»

Gunnar Hede, som hade gått inne på sitt rum och varit så ond, att han hade haft lust att slå ihjäl någon, hade sålunda fått höra en blind spela utanför sitt fönster. Och detta hade återfört honom till en scen ur hans förflutna liv.

Han började undra var hans egen fiol kunde vara, och han kom ihåg, att Ålin hade burit bort den, och nu återstod intet annat för honom än att söka få låna den blindes för att kunna spela sig till ro. Han var så hemskt upprörd.

Och så snart han hade fått den blindes fiol i sin hand, började han spela. Det föll honom inte in, att han inte skulle kunna spela. Han hade inte en aning om att han under flera år endast hade kunnat utföra ett par små fattiga melodier.

Han var alldeles fången i att han var i Uppsala utanför huset med vildvinet. Och han väntade sig att konstberidarna skulle börja dansa, såsom de hade gjort förra gången.

Hede sökte spela med större liv för att tvinga dem härtill, men hans fingrar voro stela och ovilliga, stråken ville inte riktigt lyda honom. Han ansträngde sig så, att svettdropparna framträdde på hans panna. Slutligen kom han dock in på den rätta låten, den, som de hade dansat efter förra gången. Han spelade den så lockande, så förledande, att det riktigt kunde smälta hjärtat.

Men de gamla akrobaterna började inte dansa. Det var längesedan de råkade Hede i Uppsala. De kommo inte ihåg hur de hade blivit tjusade den

gången. De hade inte en aning om vad han väntade sig av dem.

Hede vände ögonen mot Ingrid för att få en förklaring, varför inte konstberidarna dansade. I samma stund han såg hennes ögon, så överjordiskt strålande, som de voro då, blev han så förvånad, att han upphörde att spela.

Han stod där ett ögonblick och såg sig om i kretsen. Det var underliga, oroliga blickar, som de alla fäste på honom.

Det var omöjligt att spela, då människorna stirrade på detta sätt. Han gick helt enkelt ifrån dem. Han såg en flock blommande äppelträd långt nere i trädgården. Dit gick han.

Han såg nog, att ingenting gick ihop med den föreställningen han nyss hade haft, att Alin hade stängt in honom, och att han var i Uppsala. Trädgården var för stor, och huset var inte klätt med rött vinlöv. Nej, detta kunde inte vara Uppsala.

Men han brydde sig inte mycket om var han var. Han tyckte, att han inte hade spelat på århundraden, och nu hade han fått fatt på en fiol. Nu skulle han spela.

Han lade fiolen upp till kinden och började. Men återigen hindrades han av fingrarnas stela rörelser. Han kunde endast utföra de allra enklaste saker.

»Här blir verkligen att börja om från början,» sade han. Och han smålog och började spela en liten menuett. Det var det första han lärt sig. Far hade spelat före, och han hade spelat efter,

tagit ut efter gehör. Han såg med ens hela scenen för sig. Och han hörde orden: »Lilla prinsen skulle dansa, men han bröt sin lilla fot.»

Han försökte sedan med flera små danser. De där hade han spelat som skolpojke. Han hade blivit anmodad att komma till flickpensionen och spela vid elevernas dansövningar. Han såg de små flickorna hoppa och svänga runt och hörde danslärarinnan trampa takten.

Han började nu bli djärvare. Han spelade första stämman i en fiolkvartett av Mozart. Då han hade lärt in den, hade han varit gymnasist i Falun. Det hade varit så, att några gamla herrar hade övat in kvartetten för en konsert. Men första fiolen hade blivit sjuk, och han hade fått övertaga stämman, så ung han var. Han hade inte varit litet stolt då.

Gunnar Hede tänkte egentligen inte på annat än att komma till rätta med sina fingrar, då han spelade dessa barnsliga övningar. Men snart märkte han, att det skedde något underbart med honom.

Han hade en tydlig förnirförmelse av att inne i hans hjärna befann sig ett stort mörker, som skymde bort hans forntid. Så snart han sökte påminna sig en sak, var det som att försöka leta reda på något inne i ett mörkt rum. Men då han spelade, vek en del mörker bort. Utan att han hade tänkt på det, hade mörkret vikit så, att han nu kunde komma ihåg barndomsår och skoltid.

Nu beslöt han att låta fiolen leda sig, kanske den skulle kunna driva bort allt mörkret.

Och det blev så: för varje stycke han spelade vek det skymmande mörkret en smula. Fiolen förde honom fram genom år efter år, väckte honom till minne av studier, av vänner, av nöjen. Mörkret stod tätt framför honom, men då han gick emot det, väpnad med fiolen, vek det steg för steg. Ibland såg han sig tillbaka, liksom för att se om det slöt sig bakom honom. Men bakom honom var klar dag.

Fiolen kom in på en rad duetter, som skulle spelas av klavér och fiol. Han spelade blott ett par takter av vardera. Men mörkret vek ett stort stycke: han kom ihåg fästmön, förlovningstiden.

Han skulle ha velat dröja vid detta, men det var ännu mycket mörker kvar att spela bort. Han hade inte tid.

Han kom in på en psalmmelodi. Han hade hört den en gång, då han hade varit bedrövad. Han kom ihåg, att han hade suttit i en lantkyrka, då han hade hört den, men varför hade han varit bedrövad? Därför att han gick som fattig handlande genom bygden med varor. Det var ett hårt liv. Det var tungt att minnas.

Stråken for fram som en virvelvind över strängarna, och åter rämnade ett stort stycke mörker. Nu såg han storskogen, de nedsnöade djuren, de märkvärdiga figurer, som drivorna bildade över dem. Han mindes resan till fästmön, kom ihåg hur hon hade brutit förlovningen. Alltsammans detta klarade på en gång för honom.

Han kände just inte sorg eller glädje vid något

han kom ihåg. Det viktiga var, att han mindes. Bara detta var ett oändligt välbehag.

Efter detta stannade stråken liksom av sig själv. Den ville inte föra honom vidare. Och dock var där annat, mycket annat han måste minnas. Ännu stod mörkret som en fast mur framför honom.

Han tvingade stråken att gå vidare. Och den spelade två små obetydliga melodier, de allra tarvligaste han någonsin hade hört. Hur hade hans stråke lärt något dylikt?

Mörkret vek inte en smula för dessa melodier. De lärde honom egentligen ingenting. Men ur dem växte upp en ångest, sådan han aldrig förr visste sig ha erfarit. En vanvettig, förfärlig skräck, själens, de fallna andarnas orimliga fasa.

Han upphörde att spela, han stod inte ut. Vad var det i dessa melodier, vad var det?

Mörkret vek inte alls för dem, och det ohyggliga var, att han tyckte, att så snart han inte gick emot mörkret med fiolen och drev det framför sig, så kom det svepande emot honom och ville omsluta honom.

Han hade stått och spelat med halvslutna ögon, nu lyfte han ögonlocken och såg ut i verklighetens värld. Då fick han syn på Ingrid, som hade stått där och hört på honom hela tiden.

Så frågade han henne, inte i hopp om svar, bara för att kunna hålla tillbaka mörkret ett ögonblick.

»När spelade jag det här sist?»

Men Ingrid stod där skälvande. Hon stod med sitt beslut fattat. Hur det än gick, skulle

han nu få veta sanningen. Hur det än gick, skulle hon säga honom den.

Och rädd var hon, men modig i alla fall och oändligt beslutsam. Han skulle inte undgå henne nu. Han skulle inte få glida bort ifrån henne.

Men trots allt detta mod, så vågade hon inte säga Hede rent ut, att detta var de melodier han hade brukat spela, medan han var tokig, utan hon kringgick frågan.

»Du brukade spela detta hemma på Munkhyttan i vinter,» sade hon.

Det var många hemligheter omkring Hede. Varför sade den flickan du till honom? Hon var inte av folket, hon bar håret på herrskapsmanér, högt uppsatt och krusat i små lockar. Klänningen var hemvävd, men hon bar en fin spetsfischy om halsen. Hyn var vit, och händerna voro små. Det fina ansiktet med de stora, drömmande ögonen tycktes inte kunna tillhöra en bondflicka. Hedes minne kunde på intet sätt säga honom något om henne. Varför sade hon då du till honom? Hur visste hon, att han hade spelat detta i sitt hem?

»Vad heter du?» sade han. »Vem är du?»

»Jag är Ingrid, som du såg i Uppsala för många år sedan och tröstade, därför att hon inte kunde lära sig att dansa på lina.»

Detta gick tillbaka till det förflutna, som redan hade ljusnat för Hede. Han kom väl ihåg henne.

»Vad du har blivit stor och vacker, Ingrid!» sade han. »Och vad du har blivit fin! Vad du har för en präktig brosch!» Han hade suttit och

sett på hennes brosch länge nu. Han tyckte sig känna igen den, den var så lik en brosch av emalj och pärlor, som hade tillhört hans mor.

Flickan svarade också genast: »Jag har fått broschen av din mor. Du har nog sett den förr.»

Nu lade Gunnar Hede fiolen ifrån sig och kom fram till Ingrid. Han frågade med stor häftighet:

»Hur är det möjligt? Hur kan du bära hennes brosch? Varför vet jag inte om, att du känner min mor?»

Ingrid blev förskräckt, grå i ansiktet av förfäran. Hon visste redan vad nästa fråga skulle bliva.

»Jag vet ingenting, Ingrid. Jag vet inte varför jag är här. Jag vet inte varför du är här. Varför vet jag det inte?»

»Ånej, fråga mig inte!» Hon drog sig undan och höll upp händerna liksom till skydd.

»Vill du inte säga det?»

»Fråga inte, fråga inte!»

Han tog henne hårt om handleden för att tvinga fram sanningen. »Säg det bara! Jag är ju vid mina sinnens fulla bruk. Varför är det saker, som jag inte minns?»

Hon märkte något vilt och hotande inne i hans ögon. Han visste nu redan vad hon skulle komma att säga honom. Men hon kände, att det var en omöjlig sak att säga en människa, att hon hade varit tokig. Det var vida svårare, än hon hade trott. Omöjligt var det, omöjligt.

»Säg det!» upprepade han. Men hon hörde

på rösten, att han inte ville höra det. Han skulle kunna slå ihjäl henne, om hon sade det.

Då anropade hon all sin kärlek och såg Gunnar Hede rätt in i ögonen och sade:

»Du har inte varit rätt klok.»

»Inte på länge kanske?»

»Jag vet inte riktigt. Inte på tre, fyra år...»

»Varit splitter galen, du?»

»Nej då, nej då! Du har köpt och sålt och stått på marknader.»

»Hur var jag galen då?»

»Du var rädd.»

»För vem var jag rädd?»

»För djur...»

»För getter kanske?»

»Ja, mest för getter.»

Hede hade stått och hållit hårt om hennes handled hela tiden. Nu slängde han handen ifrån sig, riktigt slängde den. Han vände sig ifrån Ingrid, rasande vred, som hade hon lömskt berättat honom ett illvilligt förtal.

Men den känslan vek för annat, som upprörde honom än djupare. Så klart, som hade det varit målat, såg han för sina ögon en lång dalkarl, böjd under en ofantlig säck. Han ämnar sig in i en bondstuga, men en liten ömklig hund kommer ut mot honom. Han stannar, niger och niger och vågar inte gå in, förrän en karl skrattande kommer ut ur stugan och kör undan hunden.

Då han såg detta, kom den förfärliga ångesten åter till honom.

Under denna ångest försvann synen, men nu kommo röster. Man skriker och ropar runtom honom. Man skrattar, skymforden ljuda tätt och högt. Det är gälla barnröster, som skrika allra mest grymt och förfärande. Det är ett ord, ett namn, som kommer igen, som skrikes, ropas, viskas, väses i öronen på honom: »Getabocken! Getabocken!»

Och allt detta gällde honom, Gunnar Hede! Detta hade han levat i. — Han kände vid full sans den samma onämnbara skräck han hade burit på som vansinnig. Men nu var det inte skräck för något utomstående, nu var han rädd för sig själv.

»Detta är jag. Detta har varit jag,» sade han och vred händerna. I nästa ögonblick låg han på knä framför en liten bänk, lutade sig över den och grät, grät.

»Och detta har varit jag!» Han jämrade sig mellan snyftningarna. »Detta har varit jag!»

Kunde han ha mod att bära den tanken? En beledd, utskrattad dåre! »Å, låt mig bli tokig igen!» sade han och slog hårt i bänken. »En människa kan inte stå ut.»

Han höll andan ett ögonblick. Mörkret kom emot honom som en anropad frälsare. Det kom svepande emot honom, som en dimma kommer. Han fick ett småleende över läpparna. Han kunde känna hur hans drag blevo slappa, hur han återfick galmansblicken.

Men detta var bättre. Det andra var inte till att bära och uthärda. Utpekad, utskrattad, hånad, galen! Nej, bättre att bli det på nytt och inte veta

det. Vad skulle han tillbaka i livet? Alla måste avsky honom.

Mörkret svepte om honom med de första, lätta, drivande slöjsetsarna.

Ingrid stod där, såg och hörde all hans ångest och visste inte annat, än att allt snart skulle vara förlorat på nytt. Hon såg så väl, att galenskapen höll på att ta igen honom.

Och hon var alldeles förskrämd, allt mod var borta. Men innan han blev tokig på nytt och på nytt så rädd, att ingen fick komma honom nära, ville hon åtminstone ta farväl av honom och av all sin lycka.

Hede kände hur Ingrid kom och lade sig på knä bredvid honom, lade armen om hans hals, kinden mot hans kind och kysste honom.

Hon höll sig inte för god att komma nära honom, dåren, höll sig inte för god att kyssa honom!

Det hördes ett svagt väsande inne i mörkret. De fladdrande dunstflikarna veko undan och tycktes då vara ormhuvuden, som hade varit riktade mot honom, och som väste av vrede över att de inte hade fått bita honom.

»Inte ta det så illa!» sade Ingrid. »Inte ta det så illa! Ingen tänker på det där andra, bara du blir frisk.»

»Jag vill bli tokig på nytt,» sade han. »Jag kan inte bära detta. Jag kan inte gå och tänka på hurudan jag har varit.»

»Det kan du visst,» sade Ingrid.

»Ingen kan glömma det,» klagade han. »Jag var så förfärlig. Ingen kan tycka om mig.»

»Jag tycker om dig,» sade hon.

Han såg upp tvivlande. »Du kysste mig för att jag inte skulle bli tokig igen. Du har medlidande med mig.»

»Jag kan nog kyssa dig än en gång, jag,» sade hon.

»Ja, du säger så nu, därför att jag behöver höra det.»

»Behöver du höra, att någon tycker om dig?»

»Om jag behöver? Gud, om jag behöver? — Å, barn då!» sade han och ryckte sig lös från henne, »hur skall jag kunna stå ut, då jag vet, att varenda människa skall tänka, så snart hon ser mig: Den där har varit galen. Den där gick och neg för hundar och kattor.»

Det kom ett nytt anfall över honom. Han låg och grät med ansiktet i händerna.

»Det är bättre att bli tokig igen. Jag hör dem ropa åt mig, och jag ser mig själv. Och det är ångest, ångest, ångest...»

Men då brast tålmodet hos Ingrid.

»Ja, det är rätt,» ropade hon, »bli tokig på nytt, du! Det är just karlaktigt att bli tokig för att slippa litet ångest.»

Hon satt och bet i läpparna, kämpande med gråten, och då hon inte kunde få fram orden fort nog, tog hon honom i armen och skakade honom.

Hon var förbittrad, utom sig av vrede, därför

att han ville undfly henne på nytt, därför att han inte stred och kämpade.

»Vad bryr du dig om mig, vad bryr du dig om din mor? Bli tokig du, då får du det lugnt!»

Hon skakade honom ännu en gång.

»För att slippa ångest,» säger du. »Men det är ingen ångest för den, som har väntat på dig i hela sitt liv, att du aldrig kommer! Om du hade hjärta för någon annan än dig själv, kunde du väl stå en strid med ditt onda och bli frisk. Men du har inte hjärta för någon.»

»Du kan komma så vackert och rörande, du, i syner och drömmar och bedja om hjälp, men i verkligheten vill du ingen hjälp ha. Du bara inbillar dig, att ditt lidande är det tyngsta på jorden. Men det finns väl andra, som ha haft det värre än du.»

Hede blickade upp äntligen och såg henne fullt och djupt in i ansiktet. Inte var hon vacker då just. Tårarna strömmade, och det ryckte kring munnen av att hon kämpade fram orden mellan snyftningarna.

Men det var vackert för honom att se henne så vild. Det kom ett besynnerligt lugn över honom och en stor, ödmjuk tacksamhet. Här var det något stort och härligt, som hade kommit till honom just i hans förfall. Måtte vara stor kärlek detta, stor kärlek.

Han satt och klagade över sin uselhet, och så stod kärleken där och klappade på dörren. Det var inte bara så, att han skulle bli tåld, om han komme

åter till livet. Inte bara så, att folk skulle nätt och jämnt kunna låta bli att skratta åt honom.

Eller var verkligen en, som älskade honom, som längtade efter honom. Hon talade mycket hårt till honom, men han hörde kärleken skälva i varje ord. Han tyckte, att hon bjöd honom troner och kungariken.

Hon sade honom, att medan han hade varit tokig, hade han frälst hennes liv. Han hade väckt henne från döden, fört henne, skyddat henne. Men det var inte nog för henne. Hon ville äga honom själv.

Då hon kysste honom, hade han känt, att en ljuvlig balsam lades på hans sjuka själ, men han hade ännu inte vågat tro, att det var kärlek, som drev henne. Men på hennes vrede och hennes tårar kunde han inte tvivla. Han var älskad, han, stackars förfärliga människa, han, stackars vidunder.

Och inför den stora, ödmjuka sällhet, som detta väckte hos Hede, vek det sista mörkret. Det for undan som en tung, rasslande gardin, och han såg tydligt framför sig det förskräckelsens rike han hade genomvandrat. Men därinne mötte han också Ingrid, där lyfte han upp henne ur graven, där spelade han för henne i skogskojan, där arbetade hon med honom för att bota honom.

Men inte blott minnet av henne kom åter. På samma gång vaknade de känslor hon förut hade ingivit honom. Han genomströmmades av kärlek. Han erfor samma glödande åtrå, som han hade känt

på kyrkplanen i Råglanda, då hon hade blivit bortryckt från honom.

I förskräckelsens rike, i den stora öknen, hade det dock vuxit en blomma, som hade tröstat honom med doft och med fågring. Och nu kände han hur kärleken hade blivit beståndande. Den vilda ökenväxten hade låtit föra sig in i livets lustgård och slog rot och växte och frodades. Och då han kände detta, visste han, att han var räddad, att mörkret hade funnit sin överman.

Ingrid hade tystnat. Hon var trött som efter ett tungt arbete, men hon var också lugn, som skulle hon ha utfört det på bästa sätt. Hon visste, att hon hade segern i händerna.

Hede bröt äntligen tystnaden.

»Jag lovar dig, att jag skall härda ut,» sade han.

»Tack!» sade hon.

Det blev inte mer talat just då.

Hede tyckte sig inte kunna säga henne hur han älskade henne. Det kunde inte sägas med ord, bara visas var dag och var stund genom hela det långa livet.

EN HERRGÅRDSSÄGEN.

VOCABULARY.

Ack *oh! alas*
adoptera *to adopt*
affär *business, deal*
afton *evening*
agg *n. grudge, spite*
akademi *university, college*
akrobat *acrobat*
akt *attention*
akta *to take care of*
aldrig *never*
all (-t; -a) *all*
allaredan *already*
alldeles *entirely, just, quite,*
at all
allé *avenue*
allenast *only, exclusively,*
merely
allesammans *all together*
allra *of all*
alls *at all*
allt *ever, all the, more and more*
alltid *always*
allting *everything*
alltjämt *constantly, continually*
alltmer *more and more*
alltsammans *everything*
alltsedan *ever since*
alltså *accordingly*
allvar *n. earnest, seriousness*
allvarlig *serious*
aln *ell*
amorin *cupid*
ana *to suspect*
anbud *n. offer*

anda *breath*
andas *to breathe*
ande *spirit*
andre (-a) *other, second; see*
annan
anfall *n. attack*
anförtro *to intrust*
angenäm *pleasing*
angick *see angå*
angå *to concern*
aning *notion, idea, suspicion*
anlag *n. talent*
anlagt *see anlägga*
anlägga *to construct*
anmoda *to invite*
annan (annat; def. andre, -a)
other, different, else
annandag *second day, day after*
Christmas, etc.
annars *otherwise*
annat *see annan*
annorlunda *otherwise*
annorstädes *elsewhere*
anropa *to challenge, call, invoke*
anseende *n. standing, influence*
ansikte *n. face*
anstränga *to exert*
anstränga sig *to take pains, try*
anstå *to befit*
antaga *to accept*
antingen *either*
antogs *see antaga*
använda *to use*
applåd *applause*

applådera to applaud
 arbeta to work
 arbete *n.* work
 arbetsmänniska *industrious person*
 arbetsvecka *week-days*
 arm *arm*
 arrest *detention, confinement*
 arv *n.* inheritance
 asch *pshaw*
 asp *aspen*
 aster *aster*
 att to, that, (so) that
 av by, from, of, with
 avbruten see avbryta
 avbryta to interrupt, break off
 avbröt see avbryta
 avglida to slip off
 avkasta to throw off
 avlade see avlägga
 avlägga to take off
 avlägsen *distant*
 avlägsna sig to withdraw
 avlöva to shed leaves
 avskeda to discharge, dismiss
 avskräcka to discourage (from)
 avsky to abhor
 avsliten *worn off*
 avtaga to take off
 avtogs see avtaga
 avtård *emaciated*
 avvek see avvika
 avvika to turn off
 axel *shoulder*

Backe *hill*

bad see bedja
 baddare *monster, bouncer*
 baka to bake
 bakbunden *with hands tied behind*
 bakelse *cake*
 bakknuten *tied behind*
 bakom *behind*
 bakugn *oven*
 bakåtstruken *brushed back*
 balsam *balsam*
 bana *course, pursuit, career*

bana to make a path, break
 (one's way through), clear
 band *n.* ribbon
 band see binda
 banka to knock
 bar *naked, bare*
 bar see bära
 bara *only; if only*
 bark *bark*
 barmhärtig *charitable*
 barn *n.* child
 barndomsår *n. pl. years of childhood*
 barnkammare *nursery*
 barnpiga *nursery maid*
 barnröst *child's voice*
 barnslig *childish*
 barnslighet *childishness*
 bars see bära
 battistlakan *n. batiste sheet*
 be see bedja
 bearbeta to work, cultivate
 bedja to ask, beg, implore
 bedraga to deceive, cheat
 bedrogo see bedraga
 bedröva to distress
 bedrövad *distressed*
 bedrövlig *dreary*
 befalla to command, order
 befällning *order*
 befann see befinna
 befinna sig to be
 begrava to bury
 begravning *funeral*
 begravningsdag *funeral day*
 begravningsgäst *one who attends a funeral*
 begravningsmiddag *funeral feast*
 begravningsplats *burial-place*
 begrepp *n.* idea
 begripa to comprehend, understand
 begär *n.* desire, love
 begära to request, ask, expect
 begäran *request*
 behaga to please, desire
 behaglig *pleasant*

- behålla *to keep*
 behärska *to control*
 behöva *to need*
 bekant *acquaintance*
 bekräftelse *confirmation*
 bekväm *comfortable*
 bekvämlighet *comfort*
 bekymmer *n. worry, anxiety, trouble*
 bekymmersam *full of worry*
 bekymra *to worry*
 bele *to deride*
 belåten *satisfied*
 bemåla *to paint, decorate*
 bemödande *n. attempt*
 ben *n. leg*
 beua *to part (hair)*
 berg *n. mountain, hill, rock*
 bergakung *king of the goblins*
 bergbäck *mountain brook*
 bergsråd *n. counsellor to the mining department*
 bergsrådinna *wife of a bergsråd*
 bergtagen *spirited into the mountain*
 berguv *eagle-owl*
 bero (på) *to be due (to)*
 berodde *see bero*
 berätta *to relate, tell*
 beröm *n. commendation*
 berömma *to praise, commend*
 beröva *to deprive*
 besinna *to think of*
 besinna sig *to reflect*
 besinning *presence of mind*
 besittning *possession*
 beskriva *to describe*
 beskydda *to protect*
 beskyddare *protector*
 beslut *n. decision*
 besluta *to decide*
 beslutsam *resolute*
 beslutsamhet *determination*
 beslutsamt *without hesitation*
 beslöt *see besluta*
 bestodo *see bestå*
 bestå (av) *to consist (of)*
 beståndande *permanent, firm*
 bestämma *to decide*
 beständigt *constantly, continuously*
 besvuro *see besvärja*
 besvär *n. trouble*
 besvärja *to implore*
 besvärlig *troublesome, difficult*
 besynnerlig *strange, peculiar*
 besynnerligt *strangely*
 besöka *to visit*
 bet *see bita*
 beta *to graze*
 betala *to pay*
 betrakta *to regard, look at*
 beträda *to enter*
 bett *see bedja*
 betyda *to signify, mean*
 bevara *to preserve*
 bevisa *to prove, confer*
 beväxt *overgrown, covered*
 bild *image*
 bilda *to form*
 bildad *cultured*
 binda *to tie, hinder*
 bit *bit, distance*
 bita *to bite*
 bitter *bitter*
 bitterhet *bitterness*
 bitterligen *bitterly*
 bjuda *to invite, offer*
 bjöd *see bjuda*
 björk *birch*
 björkskog *birch-wood*
 blad *n. leaf*
 bland *among*
 blanda *to mix*
 blanka *to blacken*
 blankskurad *newly scrubbed, clean*
 blek *pale*
 blev(e), blevo *see bliva*
 bli *see bliva; låta bli to leave off, let alone*
 blick *glance, look*
 hlicka *to look*
 blid *gentle*
 blind *blind*

- blindföreska *female guide for a blind person*
 blindhet *blindness*
 blir *see bliva*
 bliva *to become, be*
 blod *n. blood*
 blombukett *bouquet*
 blomma *flower*
 blommande *blooming*
 blommyrten *blooming myrtle*
 blomster *n. flower*
 blossande *glowing*
 blott *only; naked, bare*
 blotta *to expose*
 blunda *to shut the eyes*
 blyg *timid*
 blygas *to be ashamed*
 blårutig *blue-checked*
 blåsut *n. weather-beaten building*
 blåsvart *livid*
 blänkande *shining*
 bo *n. estate, property*
 bo *to live, dwell*
 bock *buck*
 bodde *see bo*
 bofast *settled*
 bok *book*
 bokhylla *bookcase*
 bokstav *letter*
 bolsterbädd *feather-bed*
 bombasängklänning *bombazine dress*
 bomma *to bar*
 bonddräkt *peasant costume*
 bonddräng *country-fellow*
 bonde *peasant*
 bondflicka *peasant girl*
 bondhäst *peasant's horse*
 bondkostym *peasant costume*
 bondson *peasant's son*
 bondsteg *n. peasant-like gait (step)*
 bondstuga *peasant's cottage*
 bondsätt *peasant manner*
 boningshus *n. dwelling-house*
 bord *n. table, board*
 borde *see böra*
 borgarmadam *woman of middle class*
 borgerlig *middleclass*
 borra *to bore, pierce*
 borsta *to brush*
 bort *away*
 borta *away, off, gone*
 bortburen *see bortbära*
 bortbära *to carry away*
 bortdriva *to expel*
 bortglömma *to forget*
 bortgömd *hidden, lost*
 bortom *beyond*
 bortrycka *to snatch (or tear) away*
 bortskymma *to obscure*
 bortåt *in the direction of*
 bota *to cure*
 botten *bottom*
 bra *well, good*
 brann *see brinna*
 brasa *fire, open fire*
 brast *see brista*
 bred *wide, broad*
 breda (bredde) *to spread*
 bredvid *beside*
 brev *n. letter*
 brinna *intr. to burn*
 brinnande *burning*
 brista *to burst, break, give way, fail*
 bro *bridge*
 brokig *many-colored*
 brosch *brooch*
 bruk *n. use, custom*
 bruka *to be in the habit of, be accustomed to*
 brukspatron *proprietor of a manufacturing estate*
 brun *brown*
 brunn *well*
 brunnit *see brinna*
 brutit *see bryta*
 brydde *see bry*
 bry sig (om) *to care (for), trouble one's self (about)*
 bryta *to break*
 brådska *haste, hurry*

bråkig *troublesome*
 bråttom *in a hurry*
 bräka *to bleat*
 bräkande *n. a bleating*
 bränna *tr. to burn*
 bröd *n. bread*
 brödgräddning *baking*
 bröllop *n. wedding*
 bröst *n. breast*
 bröstkorg *chest*
 bröt *see bryta*
 bud *n. call, message*
 buga *to bow*
 bukett *bouquet*
 buktala *to practise ventrilo-*
quism
 bulta *to knock, beat, throb*
 bundna *see binda*
 burfågel *cage-bird*
 burit, buro *see bära*
 buske *bush*
 bygd *region, country*
 bygga *to build*
 byrå *bureau*
 byta *to change*
 båda *both*
 både *both (conj.)*
 bådo *see hedja*
 bädd *bed*
 bänk *bench*
 bära *to carry, wear, bear,*
endure
 bära sig (åt) *to act*
 bäst *best*
 bättre *better*
 böcker *see bok*
 böja *to bend*
 höjd *bent*
 böna *bean, berry*
 bönder *see bonde*
 böra *ought (to)*
 börja *to begin*
 början *beginning*

Cikoria *chicory*
 cirkus *circus*
 cirkusfolk *n. circus-people*
 citronträ *n. candle-wood*

Dag *day; i dag to-day*
 dagdrivare *loafer*
 dal *valley*
 daldjup *n. bottom of valley*
 dalfolk *n. people from Dalarna*
 dalkarl *person from Dalarna*
 dalmål *n. dialect of Dalarna*
 dam *lady*
 damm *n. dust*
 dans *dance*
 dansa *to dance*
 danslärarinna *female dancing-*
teacher
 dansövning *dancing practice*
 darra *to tremble, shake*
 darrande *trembling*
 de *the, they; see den*
 del *part*
 dels *partly*
 dem *them*
 den *the, that, that one, it*
 denne *this, this one*
 densamme *the same*
 deras *their*
 dess *its: sedan dess since then;*
till dess until
 dessa *these; see denne*
 dessutom *besides*
 desto *the, all the*
 det *it; n. of den*
 detsamma *see densamme*
 detta *n. of denne*
 dig *you; see du*
 dimma *mist, fog*
 din *your (familiar)*
 direkt *directly*
 direktör *director*
 disk *counter*
 dit *thither, whither*
 ditförd *brought thither*
 ditkommen *arrived there*
 ditt *n. of din*
 ditåt *in that direction*
 djup *deep*
 djupt *deeply, far*
 djur *n. animal*
 djurkropp *body of an animal*
 djärv *bold*

- dock *however, still, nevertheless*
 dockteater *puppet-show*
 dockteatermarionett *marionette*
 dockteaterpjäs *play performed*
     in puppet-show
 doft *fragrance*
 doftande *fragrant*
 dog *see* dö
 dolde *see* dölja
 dombjällra *sleigh-bell*
 dotter *daughter*
 dra *see* draga
 drack *see* dricka
 drag *n. characteristic, feature,*
     line, draught
 draga *to pull, attract, go,*
     wander
 drama *n. drama*
 drev *see* driva
 dricka *to drink*
 dristigt *boldly*
 driva *to drive, drift, float, carry*
     on, impel, urge
 drivbänk *hot-bed*
 drog(o) *see* draga
 dräkt *costume*
 dräng *servant-man*
 drängstuga *men-servants' room*
 dröja *to delay, linger, tarry*
 dröm *dream*
 drömma *to dream*
 drömmande *dreaming; one who*
     dreams
 drömrosa *dream-rose*
 drömsyn *vision*
 du *you (familiar)*
 dubbelt *doubly, twice*
 duett *duet*
 dum *stupid, foolish*
 dumhet *nonsense*
 dunstflik *mist, fog*
 dussin *n. dozen*
 dvala *sleep, trance*
 dyig *muddy*
 dyka *to plunge*
 dylik *similar, like that, such*
 då *then, in that case, as, when*
 dålig *poor*
- däre *lunatic*
 dårskap *folly*
 därvakterska *female lunatic-*
     keeper
 där *there, where*
 därän *off*
 därborta *over there*
 däręfter *thereupon*
 därför *therefore*
 därför att *because*
 därhemma *at home*
 därifrån *(away) from there*
 därinne *in there*
 därmed *with that*
 därom *about it*
 därpå *thereupon, by that*
 därtill *to it*
 däruppe *up there*
 däröver *about that*
 dö *to die*
 död *death*
 döda *to kill*
 dödgrävare *grave-digger*
 dödsarbete *n. death-struggle*
 dödsdom *sentence of death*
 dödsfruktan *fear of death*
 dödsstelhet *stiffness caused by*
     death
 dök *see* dyka
 dölja *to conceal, hide*
 dörr *door*
 dörrbräde *n. board below or*
     above door
 dött *see* dö
 döv *deaf*
- Effekt *effect*
 efter *after, behind, for*
 efterfölja *to follow, come after*
 efterlämna *to leave*
 eftermiddag *afternoon*
 efterse *to look and see*
 eftersinna *to reflect*
 eftersinnande *reflecting*
 eftersom *since, because*
 eftertänka *to reflect*
 efteråt *afterwards*
 egen (eget, egna) *own*

- egendom *property*
 egendomlig *peculiar*
 egentligen *really, in reality*
 ehuru *although*
 ej *not*
 ekorre *squirrel*
 ekvilibristisk *equilibrium*
 elak *cruel*
 eld *fire*
 elda *to make a fire*
 eldig *fiery, ardent*
 elegant *elegant, refined; gracefully*
 elev *pupil*
 eljest *otherwise*
 eller *or*
 elände *n. misery*
 eländig *wretched*
 emalj *enamel*
 emot *against, toward, opposite*
 emotstå *to resist*
 emottaga *to receive*
 en (ett) *one, a(n), people*
 endast *only*
 ende (-a) *only, single (one or thing)*
 enformighet *monotony*
 enkel *plain, simple*
 enkelt *simply*
 ens *even, once; med ens at once*
 ensam *alone, lonely*
 ensamhet *loneliness*
 ensamt *alone*
 enskild *individual*
 envis *stubborn, pertinacious*
 envisas *to be persistent*
 envist *pertinaciously*
 er *your (formal)*
 erbjuda *to offer*
 erbjöd *see erbjuda*
 erfara *to feel, experience*
 erfor *see erfara*
 erövra *to conquer*
 ett *n. of en*
 evig *everlasting*
 examen *examination, degree*
- Fager *fair*
 fall *n. case*
 falla *to fall*
 fallfärdig *ready to fall*
 falsk *false*
 familj *family*
 famn *arms*
 fann(s) *see finna(s)*
 fantasi *fancy*
 fantasbild *vision*
 fantisera *to dream*
 far *father*
 fara *danger*
 fara *to travel, drive, go, wander, pass*
 farfar *father's father*
 farlig *dangerous*
 farligt *dangerously*
 fart *speed*
 farväl *farewell*
 fasa *terror*
 fasansfull *terrible*
 fast *although; firm, fast, together*
 fastfrusen *frozen to*
 fasthålla *to adhere*
 fasthänga *to hang on (to), adhere*
 fastän *although*
 fatt *hold*
 fatta *to take (hold of), seize, grasp*
 fattig *poor*
 fattigdom *poverty*
 fattigmansfiol *poor man's fiddle*
 fattning *presence of mind*
 feber *fever*
 feberrysning *shiver of fever*
 fel *n. defect, fault*
 ferier *pl. vacation*
 feston *festoon*
 fet *fat, stout*
 fichu *three-cornered kerchief*
 tick *see få*
 ficka *pocket*
 fiende *enemy*
 figur *figure, shape*
 fin *nice, pretty, fine, refined*

- finger (*often*) *n. finger*
 fingo *see få*
 finna *to find*
 finnas *to be (found), exist*
 fiol *violin*
 folkkvartett *violin-quartette*
 fiollåda *violin-case*
 fiolspel *n. fiddling*
 fiolspelare *fiddler*
 fira *to celebrate*
 fjärde *fourth*
 fjärdingsväg $\frac{1}{4}$ *Swed. mile*
 fjäril *butterfly*
 fladdra *to flutter, flicker*
 fladdrande *airy*
 flere (-a) *several*
 flicka *girl, daughter*
 flickpension *girls' boarding-school*
 flickunge *little girl*
 flitig *industrious*
 flock *flock, group*
 flugit *see flyga*
 fly *to escape*
 flyga *to fly*
 flyktigt *passingly*
 flytta *to move*
 flädermus *bat*
 flämta *to pant, gasp*
 flämtande *gasp*
 flög *see flyga*
 foder *n. fodder*
 fodral *n. case, box, cover*
 folk *n. people*
 folkhop *crowd*
 for (foro) *see fara*
 fordra *to require*
 forn *former, old*
 forntid *past*
 forskande *inquiringly*
 fort *fast, soon*
 fortfara (-for) *to continue*
 fortsatt(e) *see fortsätta*
 fortsätta *to continue*
 fortsättning *continuation, sequel*
 fosterbarn *n. adopted child*
 fosterdotter *foster-daughter*
 fosterföräldrar *foster-parents*
- fostermo(de)r *foster-mother*
 fot *foot*
 fram *forward, forth, on, ahead, out, along*
 framför *before, in front of*
 framförallt *above all*
 framgräva *to dig out*
 framgång *success*
 framkalla *to arouse*
 framkomma *to come forward, issue (from)*
 framleta *to search for, find, produce*
 framlägga *to lay out*
 framme *there, arrived, out*
 framom *in front of*
 framskymta *glimmer*
 framsväva *to glide along*
 framtaga *to take out, produce*
 framtid *future, career*
 framträda *to appear*
 framtränga *to force one's way*
 framtvinga *to force (from)*
 framväxa *to arise*
 framåt *forward(s), on, ahead, along*
 framåtlutad *bent forward*
 fransk *French*
 franska *French(language)*
 fred *peace*
 fri (-tt) *free, independent*
 fridag *holiday*
 frisk *healthy, well, fresh*
 frodas *to thrive*
 frossa *ague, fever*
 fru *lady, wife, Mrs., mistress*
 frukt *fruit*
 frukta *to fear*
 fruktan *fear*
 fruktlös *vain*
 fruktträdgård *orchard*
 frysa *to freeze*
 fråga *question*
 fråga *to ask*
 frågande *inquiringly*
 från *from*
 frånrycka *to snatch away*
 frälsa *to save*

- frälsare *savior*
främmande *strange; stranger, visitor, guest*
frös *see* frysa
ful *homely, ugly, bad, hideous*
full *full, complete*
fullborda *to finish*
fullmåne *full-moon*
fullristad *filled up with carved (initials)*
fullt *quite, fully, abundantly*
fundera *to ponder*
funnit(s), funnos *see* finna(s)
fylla *to fill, reach (age)*
fylld *full*
fyra *four*
fyrfota *fourfooted*
fyrfoting *quadruped*
fyrkantig *square*
fyrsprång *n. full speed*
fyrverkeripjäser *fire-works*
få *pl. few*
få *to get, be allowed, be permitted, be in position to*
fågel *bird*
fågelnäste *n. bird's-nest*
fåna *to drivel*
fången *prisoner*
fånig *idiotic*
får *see* få
fårskinnspäls *coat of sheepskin*
fått *see* få
fägring *beauty*
fälla (fällde) *to fell*
fängsla *to chain*
färd (old dat. färde) *course*
färdas *to travel, journey, go, wander*
färdig *ready, through*
färg *color*
färgrik *rich in color*
fästa *to fasten, attach*
fästad *attached*
fästman *fiancé*
fästmö *fiancée*
födelsedagsfirning *birthday celebration*
följa *to follow*
- föll(o) *see* falla
fönster *n. window*
fönsterbräde *n. window-bench*
fönsterkarm *window-frame*
för *for, before, too; för att in order that (to)*
föra *to bring, conduct, convey, lead, move, carry on*
förakt *n. scorn*
föraktlig *contemptible*
förare *guide*
förbannad *abominable*
förbi *past, over, exhausted*
förbittra *to embitter, enrage*
förbjuda *to forbid*
förde *see* föra
fördraga *to endure*
före *before*
förebrå *to reproach*
förebrående *reproachful*
förefalla (-föll) *to seem*
föreläsning *lecture*
föreslå (-slog) *to propose*
föreställa *to represent*
föreställning *performance, idea, notion, impression*
företag *n. undertaking*
företa(ga) *to undertake, attempt, make*
förevändning *plea, pretext*
förfall *n. fall, degradation, decay, ruin*
förfaras *to be wasted*
förfluten *past*
förfära *to terrify*
förfäran *terror, fright*
förfärande *terribly*
förfärlig *terrible*
förfärligt *terribly*
förgången *past*
förgås *to perish*
förgåves *in vain*
förhoppning *hope, expectation, prospect*
förhoppningsfull *hopeful*
förhållande *n. condition*
förhålla sig (-höll) *to be, stand*
förkasta *to cast away*

- förklaring *explanation*
 förkärlek *liking*
 förklama *to paralyze*
 förledande *seductively*
 förlora *to lose*
 förlovad *engaged*
 förlovning *engagement*
 förlovningstid *period of engagement*
 förlåta *to forgive, pardon*
 förlägen *confused, embarrassed*
 förlägenhet *embarrassment*
 förmiddag *forenoon*
 förmå (dde) *to be able, have power, induce, compel*
 förmåla *to wed, espouse*
 förmögen *wealthy*
 förnimma *to feel, experience*
 förnimmelse *apprehension, sensation*
 förnummit *see förnimma*
 förnäm *aristocratic*
 förnämhet *loftiness, grandeur*
 förnämlig *chief, principal*
 förnöjd *satisfied, pleased*
 förnöjelse *delight, content, satisfaction*
 förr *before, formerly*
 förre *last, former*
 förryckt *deranged, distracted*
 förråda *to disclose, betray*
 förrän *before, until*
 försiktig *careful*
 försiktigt *cautiously*
 förskaffa *to procure*
 förskräcka *to alarm*
 förskräckelse *fright, terror*
 förskräcklig *terrible*
 förskräckt *scared, terrified*
 förskrämd *frightened, terrified*
 förskrämma *to scare*
 försköna *to beautify*
 förslag *n. proposal, plan*
 försorg *care*
 förspilla *to waste, throw away*
 förspridd *scattered*
 först *first; at first*
 förstod(o) *see förstå*
- förströ *to divert*
 förstuga *hall*
 förstå *to understand*
 förstånd *n. sense(s), mind, reason*
 förståndsrynka *wrinkle between eyebrows indicating wisdom or reflection*
 förstås *of course*
 förstöra *to spoil*
 försumma *to neglect*
 försvann *see försvinna*
 försvara *to defend*
 försvinna (-svunna) *to disappear, pass away*
 försåt *n. ambush, treachery*
 försök *n. attempt*
 försöka *to try*
 förtal *n. slander*
 förtjäna *to earn*
 förtjänst *gain, merit, earning, income*
 förtro *to confide*
 förtroende *n. confidence*
 förtroligt *confidentially*
 förtrolla *to bewitch, charm*
 förtrollad *bewitched*
 förtrollande *magic*
 förtrollning *charm, enchantment*
 förträfflig *excellent*
 förtröstan *confidence*
 förtvivlad *in despair*
 förtvivlan *despair*
 förunderligt *wonderfully*
 förundran *amazement*
 förut *before, formerly*
 förvandla *to transform*
 förvara *to preserve*
 förvildad *wild*
 förvirring *confusion*
 förvriden *distorted*
 förvuxen *deformed*
 förvåna *to surprise*
 förvånad *surprised, astonished*
 förvåna sig *to be surprised*
 förvåning *astonishment, surprise*

föräldrar *parents*

föröda *to waste*

fötter *see fot*

Gaffel *fork*

gagna *to benefit*

galen *crazy, amiss*

galenskap *madness, folly*

galet *wrongly, falsely*

galmansblick *look of a lunatic*

galmanstanke *idea of a lunatic*

galning *lunatic*

gammal (gamla) *old*

gammaldags *old-fashioned*

ganska *very, quite, rather*

gap *n. mouth, jaws*

gardin *curtain*

gaskjol *dress of gauze*

gastgrå *pale as a ghost*

gata *street*

gav *see giva*

ge *see giva*

gehör *n. musical ear*

genast *at once*

gengångare *ghost*

genom *through*

genomflyga *to fly through*

genomskinlig *transparent*

genomskinligt *transparently*

genomströmma *to flow through, thrill*

genomströva *to wander through*

genomvandra *to wander through*

ger *see giva*

gest *gesture*

gestalt *shape*

get *goat*

getabock *buck-goat*

getskara *flock of goats*

getskinn *n. goat-skin*

gett *see giva*

gick *see gå*

gifta *to marry*

gille *n. banquet*

gingo *see gå*

gissa *to guess*

gitarr *guitar*

giva *to give*

givande *profitable*

gjorde, gjort *see göra*

glad *glad, pleasant, friendly*

gladde *see glädja*

glamma *to laugh and talk*

glans *brightness, lustre, splendor*

glas *n. glass*

glida (gled) *to glide, slip*

glimma *to flash, glisten*

glimt *flash, glance*

glittra *to glitter*

glädja *to make glad*

glädja sig *to rejoice*

glädje *joy, pleasure*

glädjebål *n. bonfire*

glänsa *to shine, beam, be glossy*

glödande *glowing, burning*

glömma (glömt) *to forget*

glömska *oblivion*

gnida *to scrape*

gnistra *to sparkle*

god *good, kind*

godhet *goodness*

golv *n. floor*

gott *well*

grad *degree*

gran *spruce, fir, Christmas-tree*

grankvist *branch of the fir*

granskning *inspection*

granskogsklädd *covered with spruce-fir*

grant *nicely*

grav *grave*

gravkant *edge of grave*

gravvägg *side of grave*

gravända *end of grave*

gravöl *n. funeral feast*

gravöppning *open grave*

gren *branch*

grep(s) *see gripa*

grimma *halter*

grind *gate*

gripa *to seize, take, grasp, clutch, catch, affect*

gripen *moved, affected*

grov *course, rough*

grubbla *to brood*

grus *n. gravel, sand*
 gruva *mine*
 gruvfält *n. mining-ground*
 grym *cruel, mean*
 grymt *cruelly*
 gryta *pot*
 grå *gray*
 gråblek *pale*
 gråt *weeping, tears*
 gråta *to cry*
 gräma sig *to grieve*
 gränsskog *forest that forms boundary between two provinces*
 gräs *n. grass*
 gräsbevuxen *covered with grass*
 gräslig *terrible*
 gräsmatta *lawn*
 grät *see gråta*
 gräva *to dig*
 grävning *digging*
 grön *green*
 gröngräs *n. green grass*
 gubbe *old man*
 Gud *God*
 gudsord *n. religious rites*
 gudstjänst *divine service*
 gul *yellow*
 guldskaret *gilded carriage*
 gumma *old woman*
 gunga *to swing, rock, sway, float*
 gunst *favor*
 gymnasist *pupil at a gymnasium*
 gå *to go, walk, pass*
 gående *walking*
 gång *path, walk, motion, time; en gång once*
 gångbar *passable*
 gången *see gå*
 gångstig *path*
 går; i går *yesterday*
 gård *farm, estate, yard*
 gårdfarihandel *pedlary*
 gårdfaribandlande *pedlar*
 gårdsplan *yard*
 gått *see gå*
 gåva *gift, present, possession*

gäckas *to mock, fool with*
 gäll *shrill; n. a living*
 gälla *to concern, have to do with*
 gårdesgård *fence*
 gärna *gladly, willingly*
 gärning *deed*
 gäst *guest*
 gästgivare *innkeeper*
 gästgivargård *inn*
 gästrum *n. guest-room*
 gästrumsfönster *n. window in guest-room*
 gökrop *n. call of the cuckoo*
 gömma *to hide*
 göra *to do, make; n. task*

Ha, hade, haft *see hava*
 hage *enclosed pasture*
 haka *chin*
 hals *neck, throat*
 halslinning *neck-band*
 halvannan *one and a half*
 halvhögt *in an undertone*
 halvsluten *half-closed*
 halvt *half-*
 halvtimme *half-hour*
 halvöppen *half-open*
 hamn *haven, goal*
 hamra *to pound*
 han *he*
 hand *hand*
 handel *trade, business*
 handelsman *tradesman*
 handla *to buy*
 handlande *trader*
 handled *wrist*
 hann *see hinna*
 hans *his*
 hantera *to handle*
 har *see hava*
 harm *indignation*
 harpa *harp*
 hast *haste*
 hastigt *hurriedly*
 hata *to hate, dislike*
 hatt *hat*
 hattbrätte *n. brim of hat*
 hava *to have*

havrepåse <i>bag of oats</i>	hitförd <i>brought here</i>
hel <i>all, whole</i>	hitta (på) <i>to think of, invent</i>
helg <i>Sunday, Christmas</i>	hittills <i>till now</i>
heller <i>either</i>	hjula <i>to tumble sideways</i>
hellre <i>rather, more</i>	hjälp <i>help</i>
helst <i>rather, preferably, ever</i>	hjälpa <i>to help</i>
helt <i>quite, entirely, very</i>	hjäplöst <i>helplessly</i>
hem <i>n. home</i>	hjärna <i>brain</i>
hemgjord <i>home-made</i>	hjärta <i>n. heart</i>
hemifrån <i>from home</i>	hjärtlös <i>heartless</i>
hemlig <i>secret, hidden</i>	hjärtslitande <i>heart-rending</i>
hemlighet <i>secret</i>	hjässa <i>crown of the head</i>
hemlighetsfullhet <i>mysterious-</i>	hjulspår <i>n. wagon-rut</i>
<i>ness</i>	holländsk <i>Dutch</i>
hemliv <i>n. home-life</i>	holme <i>island</i>
hemma <i>at home</i>	hon <i>she</i>
hemsk <i>ghastly</i>	honom <i>see han</i>
hemskt <i>terribly, uncannily</i>	honorar <i>n. fee, honorary</i>
hemtrakt <i>home-district</i>	hopklämma <i>to press together</i>
hemvand <i>familiar</i>	hopkrupen <i>huddled up</i>
hemväg <i>way home</i>	hopp <i>n. hope</i>
hemvävd <i>homespun</i>	hoppa <i>to jump, hop, skip</i>
henne <i>see hon</i>	hoppas <i>to hope</i>
hennes <i>poss. her, hers</i>	hopplös <i>hopeless</i>
herr <i>Mr.</i>	horn <i>n. horn</i>
herre <i>gentleman, man, master</i>	hos <i>with, in (house of)</i>
Herre <i>Lord</i>	hota <i>to threaten</i>
herreman <i>gentleman</i>	hotande <i>threatening</i>
herrgård <i>estate; see sägen</i>	hov <i>hoof</i>
herrgårdsområde <i>n. neighbor-</i>	hovkapell <i>n. royal band</i>
<i>hood of an estate</i>	hugga <i>to chop</i>
herrska <i>n. gentleman's family,</i>	hugnad <i>gratification</i>
<i>Mr. and Mrs.</i>	hugskott <i>n. fancy</i>
herrska <i>manér n. genteel</i>	huld <i>good, sweet, dear, propi-</i>
<i>fashion</i>	<i>tious</i>
het <i>hot</i>	hulpit <i>see hjälpa</i>
heta <i>to be called</i>	humör <i>n. mood, humor</i>
hetsa <i>to set on</i>	hund <i>dog</i>
hetsigt <i>intensely</i>	hundra <i>hundred</i>
hette <i>see heta</i>	hungrig <i>hungry</i>
himmel <i>sky</i>	hunne, hunnit <i>see hinna</i>
himmelsäng <i>four-post-bed</i>	hur <i>how, howsoever</i>
hinder <i>n. obstacle</i>	hurudan <i>of what sort</i>
hindra <i>to hinder</i>	hus <i>n. house</i>
hinna <i>to have time to, get a</i>	husbonde <i>master</i>
<i>chance to, get</i>	hushållerska <i>housekeeper</i>
historia <i>story, history</i>	hustru <i>wife</i>
hit <i>hither</i>	huvud <i>n. head, brains</i>

- huvudduk *head-cloth*
 huvudkudde *pillow*
 huvudvärk *headache*
 huvudyr *dizzy*
 hy *complexion, skin*
 hydda *cabin*
 hytta *smelting-house, works*
 hyvelspånsbädd *bed of shavings*
 håg *mind, heart*
 håll *n. direction*
 hålla *to keep, last, hold, deem;*
   hålla av *like; hålla emot*
   resist; hålla på continue, be
   in act of, be about to; hålla
   upp cease
 hållet *see note*
 hållning *bearing*
 hälsöm *hemstitch*
 häna *to mock*
 hår *n. hair*
 hård *hard, difficult, harsh,*
   rigorous
 hårt *hard, severely*
 häftighet *vehemence*
 häftigt *vigorously, impetuously,*
   violently
 hägg *bird-cherry*
 hälft *half*
 hälsa *to greet*
 hämta *to fetch*
 hän *from here*
 hända *to happen*
 händelse *event*
 händer *see hand*
 hänemot *toward*
 hänförelse *transport, enthu-*
   siasm
 hänga *to hang*
 hängiva sig (-ge) *give one's self*
   up (to)
 hängsle *n. brace*
 hänrvekning *rapture*
 hänsoven *departed*
 hänvisa *to be cast upon*
 här *here*
 hårdig *hardy*
 hari *in this*
 harifrån *(away) from here*
- härlig *glorious, beautiful, splen-*
   did, delicious
 härlighet *splendor*
 härnere *down here*
 härtill *to it*
 härute *out here*
 häst *horse*
 hästrad *row of horses*
 hästrygg *horse's back*
 höbunt *bunch of hay*
 hög *high, tall, deep*
 hög *pile*
 högdragenhet *haughtiness*
 högg *see hugga*
 högmässa *high-mass*
 högre *more loudly; see hög*
 högt *high(ly), much, loudly*
 högtidlig *solemn*
 högtsittande *high*
 högvuxen *(grown) tall*
 höja *to raise, increase*
 hölja *to wrap up, cover*
 höll, höllo(s) *see hålla*
 höra *to hear; höra på listen*
 hörn *n. corner*
 höst *autumn*
 höstdag *autumn day*
 höstnatt *autumn night*
 höstregn *n. autumn rain*
 hövlig *courteous*
- I** *in, into*
 ibland *sometimes*
 icke *not*
 idka *to carry on*
 ifall *in case*
 ifrån *from, away from*
 igen *again, together, back, in*
   return, closed
 igenfylla *to fill up*
 igenkänna *to recognize*
 igenom *through*
 ihjäl *to death*
 ihjälslå *to kill*
 ihop *together*
 ihågkomma *to remember*
 ila *to rush, speed, hurry*
 illa *badly, not well, amiss*

illvillig *malevolent*
 ilsken *ferocious*
 in *in, into*
 inbilla *to put into someone's head*
 inbilla sig *to persuade one's self, imagine*
 inbillning *imagination*
 inbillningssyn *vision*
 inflytelse *influence*
 inflytta *to move in*
 inför *before*
 ingen *no one, no, none*
 ingenting *nothing*
 ingiva *to instil, inspire*
 inklämma *to press in*
 inkomma *to come in*
 inkräkta *to invade*
 inköra *to drive in*
 inlagd *inlaid*
 inlära *to learn*
 innan *before*
 innanför *inside, within*
 inne *in, within*
 innehålla (-höll) *to contain*
 innerligt *heartily, intensely*
 innerlock *n. inner cover*
 inom *within*
 inpräglä *to implant, stamp*
 inrama *to enframe*
 inrista *to inscribe, carve*
 inrymma *to hold*
 inse *to understand*
 insjunken *sunken, hollow*
 inskära *to cut in*
 inslumra *to fall asleep*
 inslä *to drive (knock) in*
 insläppa *to let in*
 instiga *to step in*
 instoppa *to tuck in*
 instrument *n. instrument*
 inställsamt *insinuatingly*
 instänga *to lock in*
 instängd *shut in*
 insåg *see inse*
 insända *to send in*
 intaga *to charm, affect*
 inte *not*

intet *n. nothing*
 intill *close up to*
 intryck *n. impression*
 inträda *to enter*
 intäga *to march in*
 invid *close by*
 invänta *to await*
 inåt *into, inwards*
 inöva *to study*
 irra *to wander, range*
 is *ice*
 isyta *surface of ice*
 italiensk *Italian*
 ivrig *vigorous*
 ivrigt *eagerly, vigorously*

Ja *yes*

jag *I, ego*
 jäså *indeed, well, is that so?*
 javisst *surely, of course*
 Jesus *Jesus*
 jo *indeed, yes*
 jonglera *to juggle*
 jord *earth, ground*
 jordbruk *n. agriculture*
 jordfästning *burial*
 jordisk *earthly*
 jordmån *soil*
 jordtorva *sod, turf*
 jordyta *surface of the earth*
 ja *of course*
 jubel *n. exultation*
 jubla *to break out into exultation*
 jul *Christmas*
 julafton *Christmas eve*
 julbesök *n. Christmas-visit*
 julmat *Christmas delicacies*
 julfmorgon *Christmas morning*
 julved *Yule log*
 jungfru *maid(-servant)*
 just *just, exactly*
 jämföra *to compare*
 jämmer *wailing*
 jänra sig *to whine, moan, groan*
 jämt *constantly, exactly*
 järn *n. iron*

- järngrind *iron gate*
 järngruva *iron-mine*
 järnhand *iron hand*
 jätte *giant*
 Kaffe *n. coffee*
 kaffebricka *coffee-tray*
 kaffekokare *coffee-making machine*
 kal *bare*
 kall *cold*
 kalla *to call, summon*
 kallelse *calling, mission*
 kam *comb*
 kamrat *companion*
 kan *see kunna*
 kanske *perhaps*
 kant *edge, corner*
 kanta *to border*
 kantstött *frayed*
 kapp *see note*
 kappa *cloak*
 kapprock *overcoat with cape*
 karg *hard, unyielding*
 karl *man, fellow*
 karlaktig *manly*
 karusell *merry-go-round*
 karusellhäst *see karusell and häst*
 kasta *to throw, cast*
 katt *cat*
 kind *cheek*
 kiselsten *pebble*
 kista *coffin*
 kistkant *side of coffin*
 kistlock *n. coffin-lid*
 klaff *flap*
 klaga *to complain, moan, whine*
 klappa *to pat, clap, beat, knock*
 klar *clear, bright*
 klarhet *clearness, brightness*
 klarna *to brighten, clear up*
 klart *clearly*
 klavér *n. piano*
 klingande *sonorous*
 klippa *cliff, rock; to cut*
 klo *claw*
 klocka *bell; -n o'clock*
 klok *wise, sensible, sane*
 klokt *wisely*
 kläda (klädde) *to dress, cover*
 klädd *dressed*
 kläder *pl. clothes*
 klänning *dress*
 klänningskjol *skirt*
 klättra *to climb*
 klöv (cloven) *hoof*
 klöver *clover*
 knapp *scant, short*
 knappast *hardly*
 knappt *hardly*
 knarra *to creak*
 knastra *to crackle*
 kniv *knife*
 knorra *to curl*
 knut *knot*
 knuten *see knyta*
 knyta *to tie, knit, ball*
 knä *n. knee*
 knäbunden *tied at the knee*
 knäppa *to clasp, strike, pick*
 knöto *see knyta*
 koja *hut, cabin*
 koka *to boil*
 komma (kom, -mo, -men, -ne) *to come, get*
 komminister *curate*
 komministergård *curate's farm*
 komplimentera *to compliment*
 konsert *concert*
 konst *art*
 konstberidare *circus-rider*
 konstnär *artist*
 konstnärsbana *career of an artist*
 konstnär folk *n. artist-folk*
 konstnärsgry *n. talent for art*
 konstnärsslynne *n. mood for art*
 konstnärsskap *n. artistical skill*
 konstnärsogon *n. pl. artist-eyes*
 konststykke *n. trick*
 kontor *n. office*
 kontur *outline*

- kopp *cup*
 korkskruvslock *corkscrew curl*
 korpulent *stout*
 kors *n. cross*
 korsa *to cross*
 korslagd *crossed*
 kort *short, abrupt; briefly*
 kortvuxen *short, stubby*
 kos *course, way*
 kosta *to cost; — på expend*
 kostbar *precious*
 kraft *strength*
 kraftig *powerful*
 krage *collar, cape*
 kramsäck *bag with wares*
 kramvaror *pl. haberdashery*
 krans *wreath, circle*
 kreaturstorg *n. stock-market*
 krets *circle*
 kring *around*
 kringdrivande *vagrant*
 kringgå *to circumvent*
 kringvandrande *vagrant*
 krokig *crooked*
 krokryggig *round-shouldered*
 krona *crown, chandelier*
 kropp *body*
 kroppsrörelse *physical exercise*
 krusa *to curl*
 krusbärsbuske *gooseberry bush*
 krusflor *n. crape*
 kryddsäng *spice-bed*
 krypa *to creep*
 krås *n. ruffle, frill*
 kräla *to climb*
 krök *bend*
 kröka *to bend*
 kröp *see krypa*
 kund *customer*
 kungarrike *n. kingdom*
 kunna (kunde) *to be able, can*
 kunskap *knowledge*
 kursläde *hooded sleigh*
 kuva *to subdue*
 kvar *left, behind*
 kvarbli(va) *to remain*
 kvarglömma *to leave behind*
 kvarhålla *to retain*
 kvarligga (-låg) *to be (there) still*
 kvarsitta *to remain*
 kvarstå (-stod) *to remain*
 kvartett *quartette*
 kvinna *woman*
 kvist *twig*
 kväll *evening*
 kvällshimmel *evening sky*
 kväva *to stifle, choke*
 kyrka *church*
 kyrkbacke *open space round a church*
 kyrkfolk *n. church-people*
 kyrkfärd *a going to church*
 kyrkplan = kyrkbacke
 kyrkplats = kyrkbacke
 kyrkobesökande *church-goer*
 kyrkogård *cemetery*
 kyrkogårdsmur *cemetery-wall*
 kyrkogårdsport *cemetery-gate*
 kyrkoherde *parson*
 kyrkvall = kyrkbacke
 kyrkväg *church-road*
 kyrkvägg *church-wall*
 kyssa *to kiss*
 kädig *resinous, sticky*
 käle *frost*
 kälkbacksåkning *coasting*
 kämpa *to fight, struggle*
 känna (kände, -nt) *to know, feel*
 kännas *to feel*
 känsla *feeling*
 kär *dear, fond*
 kärlek *love*
 kärleksfullhet *affection*
 kärlekskänsla *feeling of love*
 kärleksyrsel *excitement (delirium) of love*
 kärligt *lovingly, fondly*
 kärr *n. swamp*
 kärra *cart, carriage*
 kärv *harsh*
 kök *n. kitchen*
 köksdörr *kitchen-door*
 köksförkläde *n. kitchen apron*
 kökskammare *servant's room*

köksväg *rear way*
 köld *cold*
 köpa *to buy*
 köpenskap *trade, dealing*
 köpmansskap *trade*
 köra *to drive*

 Lade(s) *see lägga*
 ladugård *barn*
 lag *n. layer, thickness*
 laga *to fix; — till arrange*
 lager *n. layer*
 lagt *see lägga*
 lakan *n. sheet*
 lamslå (-slagit) *to paralyze*
 land *n. land, country, shore*
 landsbygd *country*
 landstrykare *tramp*
 landsväg *highway*
 landsvägsdike *n. ditch along highway*
 lantkyrka *rural church*
 lapptäcke *n. patch-work quilt*
 lass *n. load*
 lat *lazy*
 le *to smile*
 led *n. gate; see lida*
 leda (ledde) *to lead, guide*
 ledig *free, lose, easy*
 ledsam *sad*
 ledning *guidance*
 leende *smiling; n. smile*
 legat *see ligga*
 lejon tand *lion's tooth*
 lekande *playful*
 leta *to search*
 leva *to live*
 levande *living*
 lida *to go on, advance*
 lidande *suffering*
 lie *scythe*
 lik *n. corpse*
 lik *like*
 lika *just as*
 likadan *just like, similar*
 likaledes *likewise*
 likaså *likewise*
 likfölje *n. funeral party*

likna *to resemble*
 liksom *just as (if)*
 lilja *lily*
 lille (-a) *little; see liten*
 lina *rope*
 lindansare *rope-walker*
 lindansartält *n. tent of rope-walkers*
 lindlövsvalv *n. linden branches*
 linje *line*
 linne *n. linen*
 lisa *relief*
 lita (på) *to rely (upon)*
 liten (-et) *small, little*
 liv *n. life*
 livligt *lively, vividly*
 livnära *to feed*
 livsfarlig *dangerous*
 livskälla *source of life*
 livslust *desire to live*
 ljud *n. sound*
 ljuda *to sound, ring*
 ljudlöst *without a sound*
 ljuga *to lie*
 ljus *light, clear; n. candle*
 ljuskrona *chandelier*
 ljusna *to brighten*
 ljussken *n. light*
 ljuv *sweet*
 ljuvhet *sweetness*
 ljuvlig *lovely*
 ljuvt *charmingly*
 ljöd *see ljuda*
 lock *lock; n. cover, lid*
 locka *to attract, allure, tempt induce*
 lockande *temptingly*
 lockelse *attraction*
 log *see le*
 lopp *n. course*
 lossa *to loosen*
 lov *n. leave, permission*
 lova *to promise*
 luft *air*
 lugg tuft, *fringe*
 lugn *quiet, calm, at ease; n. quiet*
 lugna *to quiet*

- lugnt *quietly*
 lummig *wide-spreading*
 lura *to lie in wait*
 lust *desire, inclination*
 lustgård *pleasure-garden, paradise*
 luta *to stoop, bend, lean*
 lycka *luck, fortune, happiness*
 lyckas *to succeed*
 lycklig *happy, fortunate*
 lycksalighet *bliss*
 lyda (lydde, lydd) *to obey*
 lydig *obedient*
 lyfta *to lift*
 lysa *to shine*
 lyssna *to listen*
 låg *low*
 låg(o) *see ligga*
 låga *flame*
 lågt *softly*
 låna *to borrow, lend*
 lång, long, tall
 långsam *slow*
 långt *far*
 låt *sound, tune*
 låta *to let, sound*
 låtsa *to pretend*
 läderlapp *bat*
 läderlappsbo *n. bat's-nest*
 läderlappsvinge *bat's-wing*
 läderlock *n. leather cover*
 läderrem *leather strap*
 lädersäck *leather bag*
 lägga *to lay, put*
 läkare *physician*
 lämna *to leave, give, hand*
 länge *a long time*
 längesedan *long ago*
 längre *farther; see lång*
 längsefter *lengthwise*
 längta *to long, pine*
 längtan *longing*
 läpp *lip*
 lära *to learn, teach, be said to*
 lärftsöverdrag *n. linen cover*
 lärjunge *disciple*
 läsa *to read, study; lock*
 läsning *studying*
 lät(o) *see låta*
 lätt *easy, light; easily*
 löjlig *ridiculous*
 lömskt *insidiously*
 löna *to pay*
 lönt *worth while*
 löpa *to run*
 lös *loose, vagrant*
 löv *n. leaf*
 lövträd *n. deciduous tree*
Madam *madam*
 mager *lean*
 makt *power, control*
 maktlöshet *weakness*
 malmåder *metallic vein*
 mamma *mama*
 mamsell *Miss*
 man *man, husband; one, people*
 manbyggnad *mansion*
 mandelbakelse *almond pastry*
 manstark *numerous*
 mark *ground*
 marknad *fair, market*
 mars *March*
 martyrlående *n. martyr's smile*
 mask *worm*
 maskros *lion's-tooth*
 massa *mass, quantity*
 mat *food*
 matmoder *mistress*
 med *with, to; too*
 medan *while*
 medborgerlig *civil*
 medfölja *to accompany*
 medlem *member*
 medlidande *n. sympathy, pity*
 medtaga *to take along*
 medvetande *n. consciousness*
 mekanisk *mechanical*
 mellan *between, among*
 mellantermin *vacation*
 melodi *melody*
 men *but*
 mena *to be of the opinion, mean*
 mening *purpose, meaning, opinion*

- menuett *minuet*
 mer *more, longer*
 mera *more*
 mest *most, greater part*
 middag *dinner*
 mig *me; see jag*
 mil (Swed.) *mile*
 mild *mild, gentle, soft, kind*
 milt *softly*
 min *mien*
 min *my, mine*
 mindes *see minnas*
 mindre *smaller; less*
 minnas *to remember*
 minne *n. memory, recollection*
 minst *least*
 minut *minute*
 miss *Miss*
 missnöjd *dissatisfied*
 missräkning *disappointment*
 misstaga (-tog) *to make a mistake*
 misstänka *to suspect*
 mitt *n. of min*
 mitt (in) *middle of, right, exactly, just*
 mjuk *soft*
 mod *n. courage*
 moder *mother*
 modig *brave; -t bravely*
 modlös *spirit-broken*
 mor *see moder*
 morfar *mother's father*
 morgon *morning*
 morgonkaffe *n. breakfast coffee*
 morse; i — *this morning*
 mossa *moss*
 mosstuva *mossy knoll*
 mot *towards, to, against, on*
 motstå *to withstand*
 motsägelse *contradiction*
 motvilja *dislike*
 motvillig *reluctant*
 motvilligt *unwillingly*
 mull *earth*
 mullkastning *burial*
 mumla *to mutter*
 mun *mouth*
 munklavér *n. mouth-organ*
 munter merry, lively
 munterhet *gaiety*
 muntert *gaily, cheerfully*
 munvinkel *corner of mouth*
 mur *wall*
 murken *rotten*
 musik *music*
 musiker *musician*
 muslinskläanning *muslin dress*
 mustasch *mustache*
 mycken (mycket) *much*
 mycket *very*
 myr *marsh*
 myrten *myrtle*
 myrtenblomma *flower of the myrtle*
 myrtenbukett *bouquet of myrtle*
 må *to feel, fare, get on*
 mål *n. meal*
 måla *to paint*
 mån *inclined, solicitous*
 månad *month*
 måndagsmorgon *Monday morning*
 måne *moon*
 mången (många) *many (a)*
 månsken *n. moonlight*
 månskenskväll *moonlight night*
 måste *must*
 mått *n. measure*
 måtte *might, may, must*
 mäktig *powerful*
 mängd *number, amount, quantity, lot, mass*
 människa *human being, person*
 människoförstånd *n. human understanding*
 märka *to notice, see*
 märke *n. cognizance*
 märkvärdig *strange, peculiar, wonderful*
 märkvärdigt *strangely*
 mästare *master*
 mästra *to domineer (over)*
 mäta *to measure*
 möbler *pl. furniture*

möjlig *possible*
 möjlighet *possibility*
 mörk *dark*
 mörker *n. darkness*
 mössa *cap*
 möta (mötte) *to meet, encounter*
 möte *n. meeting, encounter*

Nacke *neck*
 naken *bare, empty*
 namn *n. name*
 natt *night*
 nattvard *communion, the Lord's*

Supper
 natur *nature*
 naturlig *natural*
 naturligtvis *of course*
 ned *down*
 nedblåst *blown down*
 nedbädda *to lower, embed*
 nedböja *to bend down*
 neddansande *dancing down*
 neddraga *to pull down*
 nedfälla *to let down*
 nedhänga *to hang down*
 nedkasta *to throw down*
 nedlägga *to lay down*
 nedsatt *see nedsätta*
 nedskicka *to send down*
 nedslagen *downcast*
 nedslagenhet *dejection*
 nedsnöad *covered with snow*
 nedsätta *to put down, lower*
 nedtill *below*
 nedtrampa *to trample down*
 nedåt *down*
 neg *see niga*
 nej *no*
 nejd *neighborhood*
 nere *down, down below*
 nettelduksklänning *muslin dress*
 ni *you (formal)*
 nicka *to nod*
 niga *to curtsy*
 nitton *nineteen*
 njuta (njöt) *to enjoy*
 nog *enough; very likely, surely, I suppose*

noga *carefully, accurately, exactly*
 nordanvind *north-wind*
 norr *north*
 norrut *to the north*
 november *November*
 nu *now*
 numera *now, after this, nowadays*
 ny *new*
 nyckel *key*
 nyckelhål *n. key-hole*
 nyfiken *curious*
 nyfikenhet *curiosity*
 nyss *just now, lately*
 nystärkt *newly starched*
 nytt *something new; på -- anew*
 nytta *benefit, use, good*
 nytvättad *newly washed*
 nyutslagen *just opened*
 nyöppnad *newly dug*
 nå *well!*
 nå (-dde) *to reach, arrive at*
 nåd *grace*
 nådig *gracious*
 någon (något, några) *some(one or thing), any(one)*
 någonsin *ever*
 någonstans *somewhere*
 någonstädes *somewhere*
 någonting *something, anything*
 några *a few; pl. of någon*
 nål *pin, needle*
 nämligen *namely*
 nämna *to mention, name*
 när *when*
 nära *almost, nearly*
 näring *nourishment*
 närmast *nearest*
 närvaro *presence*
 nässelblad *n. nettle-leaf*
 näst *next*
 nästan *almost, nearly, hardly*
 nät *n. net*
 nätt *barely*
 nätter(s) *see natt*
 näve *fit*

nöd *need, trouble, distress*
 nödgas *to be compelled to*
 nödtorftligen *sufficiently*
 nöja sig *to be contented*
 nöjd *satisfied, pleased*
 nöje *n. pleasure*

Obegåvad *without talent*
 obehaglig *unpleasant*
 oberäknelig *incomprehensible*
 obeskrivlig *indescribable*
 obestämd *vague*
 obetydlig *trivial*
 obeveklig *inflexible*
 obotlig *incurable*
 och *and*
 ock *too*
 också *too, also*
 oduglig *unfit*
 oduglighet *worthlessness*
 ofantlig *immense*
 ofarlig *harmless*
 offra *to sacrifice*
 ofruktbar *barren, unproduct*
ive
 ofta *often*
 oförsiktig *indiscreet*
 oförutsedd *unforeseen*
 ohjälplig *helpless, irremedi-*
able, impossible
 ohygglig *horrible*
 oklar *unsettled*
 olycka *misfortune*
 olycklig *unfortunate, unhappy*
 om *if; about, concerning,*
around, over again; in,
during, for, after
 omblanda *to mix up*
 ombyta *to change*
 omedvetet *unconsciously*
 omfatta *to clasp, embrace*
 omgiva (-gav, -gävo) *to sur-*
round, envelop
 omkläda *to redress*
 omkring *about, around*
 omkull *down, over*
 omramma *to enframe*
 omröra *to stir*

omsatt *see omsätta*
 omskapad *transformed*
 omsluta *to enclose*
 omständig *detailed*
 omsvepa *to wrap up*
 omsätta *to transplant*
 omtala *to relate, tell*
 omtyckt *liked*
 omvårdnad *care*
 omöjlig *impossible*
 ond (ont) *angry, evil, bad*
 ont *n. harm, evil, pain*
 onämbar *inexpressible*
 onödig *useless*
 oordning *disorder*
 ord *n. word*
 ordentligt *properly, thoroughly*
 ordna *to arrange*
 ordning *order*
 ordspråk *n. proverb*
 orimlig *wild, excessive*
 orka *to have strength enough*
 ormhuvud *n. head of a snake*
 oro *uneasiness, agitation*
 orolig *troubled, worried, rest-*
less, unquiet
 orsak *reason*
 orubbad *unmoved*
 orätt *wrong*
 orörlig *quiet*
 oss *us; see vi*
 ostadig *unsteady*
 ostindisk *East Indian*
 osynlig *invisible*
 otalig *countless*
 otrevlig *disagreeable*
 otrolig *unlikely, marvellous*
 otrygg *insecure*
 otydligt *indistinctly*
 otåligt *impatiently*
 oupphörligen *constantly*
 outramsaklig *incomprehen-*
sible
 utsäglig *inexpressible*
 utsägligt *inexpressibly*
 ovan *unusual*
 ovilja *displeasure*
 ovillig *unwilling*

- ovillkorligen *necessarily, absolutely*
 ovän *enemy*
 oåtkomlig *inaccessible*
 oändlig *boundless, endless*
 oändligt *endlessly, immensely, extremely*
 Packa *to pack*
 paljett *spangle*
 pall *stool*
 panna *forehead*
 pannmuskel *frontal muscle*
 pantomim *dumb-show*
 par *n. couple*
 park *park*
 pass; så — *so much*
 passa *to be suitable, fit, befit*;
 — på *make use of opportunity*; — upp *attend*
 pastor *pastor*
 patetiskt *pathetically*
 paviljong *pavilion*
 peka *to point*
 pengar *pl. money*
 penninggräs *n. penny-cress*
 penningssumma *sum of money*
 piga *servant-girl*
 pina *to torment, cause pain*
 pingla *to tinkle*
 pingst *Whitsuntide*
 pingstdag *Whitsuntide*
 pladdra *to prattle*
 plan *plan*
 plantera *to plant*
 plats *place, situation*
 plocka *to pick*
 plåga *to torture*
 plåt *a metal sheet*
 plötsligen *suddenly, all at once*
 plötsligt *suddenly*
 porslin *n. china*
 port *portal, gate*
 prata *to converse, chatter*
 predika *to preach*
 predikan *sermon*
 presentera *to introduce*
 pressa *to press*
 prins *prince*
 prisa *to praise*
 promotionsbal *graduation-dance*
 prost (*rural*) dean
 prostgård *deanery*
 pryda *to decorate*
 präktig *splendid, magnificent*
 präst *minister, parson*
 prästfru *clergyman's wife*
 prästgård *parsonage*
 prästgårdshäst *horse from parsonage*
 prästgårdssläde *sled from parsonage*
 prästhus *n. clergyman's house*
 pröva *to test*
 psalmbok *hymn-book*
 psalmmelodi *hymn*
 psalmsång *hymn-singing*
 publik *public*
 pulpet *writing-desk*
 punkt *point*
 pynta *to dress*
 på *on, in, at, during, for*
 påkosta *to bestow*
 påminna *to remind*
 påminna sig *to recollect*
 påse *bag*
 påseende *n. glance*
 påskynda *to hurry*
 påstå *to say, maintain*
 påtaga *to put on*
 påträffa *to meet with, find*
 päls *fur-coat*
 pärla *pearl*
 Rad *line, row*
 rak *erect*
 rakt *straight, absolutely*
 ram *frame*
 rar *rare, charming, curious*
 rasande *awfully*
 raseri *n. frenzy*
 rask *active, brisk*
 raskt *briskly, speedily*
 rassla *to rattle*
 reda *clearness, order*

a to clear up
 nöd a sig to clear one's self
 nödän already, even
 nödemente n. regiment
 nöj m strap
 nöjn clean, pure
 rent really, quite
 rep n. rope
 repertoar repertoire
 resa trip, journey; to take a
   trip, go, travel
 resa to raise, build
 resa sig to rise
 respekt respect
 reta to irritate
 retligt irritably
 retsam provoking
 revelj reveille
 rik wealthy, rich, abundant
 rike n. realm, kingdom
 rikedom wealth
 rikta to direct, turn
 riktig real
 riktigt really, quite, entirely,
   correctly
 rimlig reasonable
 ring ring, circle
 ringa humble, little
 ringa to ring
 ris n. brushwood
 rispa to slit
 ro peace, rest
 roa to amuse
 rock coat
 rodna to blush
 rodnad blush
 rolig amusing
 rop n. cry
 ropa to call, cry
 ros(a) rose
 rosenröd rosy
 rot root
 rotvälska gibberish
 rov n. prey, plunder
 rum n. room
 rundklippt cut round
 rundskuren round-cut
 runt round; around

runtom round about
 rusa to rush, plunge
 ruska to shake
 ruskig shabby, wretched
 rusta to prepare
 ruta pane
 ruttna to decay
 rycka to tear, pull, snatch,
   pluck, twitch
 rygg back
 rygga to shrink back
 ryktbarhet fame
 rymma to run away
 rynka wrinkle; to contract
 rynkig wrinkled
 rysa to shudder
 rysning shudder
 rå n. fairy
 rå to help, be to blame
 råd n. advice, means, expe-
   dient
 råda to advice, prevail, rule
 rådde see rå
 rådpläga to confer, consult
 råka to happen, meet, hit on
 räcka to reach, give, hand,
   last, suffice
 rädd afraid
 rädda to save
 räddning salvation
 räkna to count, consider
 rämna to crash, burst
 ränsel knapsack
 rätta to straighten
 rätt right; straight, just,
   quite, very, rather; till
   — to rights
 rätt dish
 röd red
 rödkantad red-rimmed
 rödmålad (painted) red
 rönn mountain-ash
 röra to touch, move, concern
 rörande touchingly
 rörd touched
 rörelse motion, movement
 röst voice
 rötterna see rot

- Sade *see* säga
 saft *sap*
 saga *fairy-tale*
 sagt *see* säga
 sak *case, matter, thing*
 sakna *to miss*
 sakta *slowly*
 sal *hall*
 salighet *happiness*
 salong *drawing-room*
 salongsdörr *drawing-room door*
 salustånd *n. booth*
 samband *n. affinity*
 samman *together*
 sammanhang *n. connection*
 sammanhänga *to be connected*
 samme *same, the same*
 sammetskappa *velvet cloak*
 samtal *n. conversation*
 samtala *to converse*
 samvete *n. conscience*
 samvetskval *n. remorse*
 sand *n. sand*
 sandgrop *sand-pit*
 sandhög *sand-pile*
 sandvägg *wall of sand*
 sandöken *wilderness of sand*
 sann *true*
 sanning *truth*
 sans *sense(s), mind*
 satt *thickset*
 satt *see* sitta
 satt(e) *see* sätta
 sax *pair of scissors*
 scen *scene*
 schal *shawl*
 se *to see, look; — ut seem, look*
 sedan *since, after, afterwards, ago*
 seg *tenacious*
 seger *victory*
 sekund *second*
 sen *ago*
 senare *later*
 sent *late*
 sett *see* se
 sex *six*
 sida *side, direction*
 siden *n. silk*
 sidentäcke *n. silk quilt*
 sidfack *n. side-compartment*
 sig *refl. himself, etc.*
 silkeduk *silk kerchief*
 silver *n. silver*
 sin *refl. his, etc.*
 sinnen *pl. mind, sense*
 sippa *anemone*
 siska *siskin*
 sist *last; till — at last*
 sitt *see* sin
 sitta *to sit*
 sju *seven*
 sjuda *to boil*
 sjuk *sick, ill*
 sjukdom *disease*
 sjukling *patient*
 sjunga *to sing*
 sjunka *to sink*
 sjutton *seventeen*
 själ *soul*
 själv *self*
 självdö *to die a natural death*
 självkallad *intuitively*
 självklar *self-evident*
 självmant *of its own accord*
 sjö *lake*
 sjöd *see* sjuda
 sjöng(o) *see* sjunga
 sjönk(o) *see* sjunka
 sjöstrand *shore of a lake*
 ska *see* skola
 skada *harm*
 skaffa *to get, procure, furnish*
 skaka *to shake*
 skall *see* skola
 skapa *to create, make*
 skar *see* skära
 skara *number, crowd, flock*
 skarn *n. filth, castaway*
 skarp *sharp, bright, clear*
 skarpt *sharply, keenly*
 ske (skedde) *to happen*
 sked *spoon*
 sken *see* skina
 skendöd *apparently dead*

skick *n. behavior*
 skilja (skild, -es) *to distinguish, separate*
 skillnad *difference*
 skina *to shine, beam*
 skinn *n. skin*
 skjortärm *shirt-sleeve*
 skjuta *to put forth, push*
 skjuts *post*
 skjutspengar *money for post*
 sko *shoe*
 skog *wood, forest*
 skogsbacke *hill in a forest*
 skogsbäck *forest brook*
 skogsdjup *n. depths of the forest*
 skogskoja *hut in the woods*
 skogssocken *parish in a wooded region*
 skogsstig *forest-path*
 skogsväg *forest-path*
 skola *school*
 skola *shall, ought to*
 skolpojke *school-boy*
 skoltid *school-days*
 skott *n. shoot, sprout*
 skotta *to shovel*
 skottkärra *wheel-barrow*
 skovel *shovel*
 skral *bad, poorly*
 skramla *to rattle*
 skrapa *to scrape*
 skratta *to laugh*
 skratlysten *disposed to laugh*
 skrek *see skrika*
 skrev *see skriva*
 skridsko *skate*
 skridskoföre *n. skating*
 skridskogångare *skater*
 skridskotur *skating-trip*
 skrika *to cry, yell, shriek, scream*
 skriva *to write*
 skrivbord *n. desk*
 skrumpen *shrivelled*
 skrumpna *to shrivel*
 skruv *screw*
 skriva *to screw*

skruvmejsel *screw-driver*
 skräck *fright, fear*
 skrällande *shrill*
 skrämmd *terrified*
 skrämma *to scare, frighten*
 skrämsel *fright*
 skuggande *affording shade*
 skuld *debt*
 skulderbred *broad-shouldered*
 skuldra *shoulder*
 skull *sake, reason, purpose*
 skulle *see skola*
 skvallerhistoria *gossip*
 skydd *n. protection*
 skydda *to protect, shelter*
 skyffla *to shovel*
 skygg *timid*
 skylla *to throw blame on*
 skymford *n. abuse*
 skymma *to obscure, get dark*
 skymning *twilight*
 skymta *to glimpse, glimmer*
 skynda *to hurry*
 skåda *to look*
 skåp *n. wardrobe*
 skälva *to tremble, quiver, thrill*
 skälvande *trembling*
 skämt *n. pleasantry, fun, jesting*
 skämta *to jest*
 skänka *to give*
 skär *pink*
 skära *to cut, jar*
 skärm *screen, protection*
 skärv *gift, mite*
 skön *beautiful*
 skönhet *beauty*
 skörda *to harvest*
 sköt *see skjuta*
 sköta (skött) *to manage, attend to, take care of*
 slag *n. kind, turn*
 slagit *see slå*
 slapp *lax, languid, feeble, exhausted*
 slav *slave*
 slicka *to lick*
 slik *such*

- slingra *to wind, wriggle*
 slingrande *winding*
 slipad *ground*
 slippa *to escape, not have to*
 slita *to toil*
 sliten *worn, worn out*
 slockna *to go out*
 slog *see slå*
 slott *n. palace*
 slumra *to slumber*
 slut *over, past; n. close, end, finish*
 sluta *to end, close*
 slutligen *at last*
 slå *to strike, hit, drive, knock, throw, bump*
 släde *sleigh*
 släkt *relatives, family*
 slänga *to fling, hurl*
 slängkyss *blown kiss*
 släpa *to drag, toil, drudge*
 släpande *dragging*
 släppa *to drop, let loose*
 slätt *plain*
 slö *dull, absent*
 slöhet *dullness*
 slöjpspets *corner (point) of a veil*
 slöt(o) *see sluta*
 smaka *to taste*
 smal *narrow*
 smalt *see smälta*
 smeka *to caress*
 smeksamt *lovingly*
 smittosam *contagious*
 smula *bit, trifle*
 smutsig *dirty*
 smyg; i — *in secret*
 smyga *to lurk, slip, steal*
 små (-tt) *little, small*
 småle (-log, -logo) *to smile*
 småleende *n. smile*
 småsjö *small lake*
 småsyskon *pl. small brother(s) and sister(s)*
 smälta *to dissolve, melt, thaw*
 smärta *pain*
 smärtsam *painful*
- smög *see smyga*
 snarare *rather*
 snart *quick, soon*
 snedgången *outworn*
 snett *crooked, aslant*
 snok *common snake*
 snurra *to whirl*
 snyfta *to sob*
 snyftning *sob*
 snäll *good*
 snö *snow*
 snöa *to snow*
 snöfall *n. fall of snow*
 snörsko *laced shoe*
 snöslätt *field of snow*
 socken *parish*
 sockenbo *parishioner*
 sockenstuga *vestry-hall*
 soffa *sofa, couch*
 sol *sun*
 soldat *soldier*
 solfläck *sun-spot*
 solig *sunny*
 solnedgång *sunset*
 solsida *sunny side*
 solsken *n. sunshine*
 solstråle *sun-beam*
 som *who, which, like, as*
 somliga *pl. some*
 sommar *summer*
 somna *to fall asleep*
 son *son*
 sonson *son's son*
 sorg *sorrow, grief*
 sorgfri *free from care*
 sorgligt *sadly*
 sorglös *free from care*
 sorgsen *sad, sorrowful*
 sorlande *purling, babbling*
 sot *n. soot*
 sova (sov, sovo) *to sleep*
 spara *to save*
 sparka *to kick*
 sparlakan *n. bed-curtain*
 spegel *mirror*
 spel *n. playing, music; hazard, peril*
 spela *to play*

spelman <i>fiddler, musician</i>	stickning <i>knitting</i>
spets <i>lace</i>	stig <i>path</i>
spetsfichu <i>three-cornered kerchief of lace</i>	stiga <i>to step, rise</i>
spetsnäsduk <i>lace handkerchief</i>	stilla <i>still, quiet; to quiet</i>
spionera <i>to watch</i>	stillhet <i>quiet, tranquillity</i>
spis <i>fireplace, stove</i>	stillsam <i>quiet</i>
spisel <i>fireplace</i>	stillsamt <i>quietly</i>
splitter <i>stark</i>	stirra <i>to stare</i>
sprida (spred) <i>to shed, throw</i>	stjärna <i>star</i>
springa (sprang) <i>to run</i>	stjärnöga <i>n. sparkling eye</i>
springande <i>running</i>	stod, stode, stodo <i>see stå</i>
språka <i>to chat</i>	stol <i>chair</i>
språng <i>n. run, leap, jump</i>	stolt <i>proud; proudly</i>
spröd <i>brittle</i>	stoppa <i>to put</i>
spänna <i>to stretch, tighten, strain</i>	stoppad <i>upholstered</i>
spänne <i>n. clasp</i>	stor <i>large, great</i>
spökaktig <i>ghost-like</i>	storfolk <i>n. people of rank</i>
spöke <i>n. ghost</i>	storligen <i>greatly</i>
stack <i>see sticka</i>	storm <i>storm</i>
stackare <i>poor fellow (thing)</i>	storma <i>to storm</i>
stackars <i>poor</i>	stormakt <i>great power</i>
stad <i>town, city</i>	stormande <i>enthusiastically</i>
stadigt <i>steadily</i>	storskog <i>forest</i>
stadskant <i>outskirts of a town</i>	stort <i>much</i>
stadstös <i>girl from town</i>	strand <i>shore</i>
stam <i>trunk</i>	strax <i>at once</i>
stampa <i>to stamp</i>	stred <i>see strida</i>
stanna <i>to stay, stop</i>	strida <i>to fight, struggle</i>
stappla <i>to totter, stagger</i>	strukit <i>see stryka</i>
stark <i>strong, violent</i>	strumpa <i>stocking</i>
starkt <i>strongly, loudly</i>	stryka <i>to rub, stroke, wipe, roam</i>
steg <i>n. step</i>	stråke <i>bow</i>
steg(o) <i>see stiga</i>	stråla <i>tó beam</i>
stel <i>stiff, numb</i>	strålände <i>brilliant, beaming, radiant, splendid</i>
stelt <i>stiffly</i>	stråle <i>ray</i>
sten <i>stone</i>	strålgans <i>radiance</i>
stenbacke <i>stony (rocky) hill</i>	sträcka <i>to reach, stretch</i>
stenblind <i>stone-blind</i>	sträcka <i>extent</i>
stengärdesgård <i>stone wall (fence)</i>	sträng <i>string</i>
stenhäll <i>flagstone</i>	strängospel <i>n. playing (on stringed instruments)</i>
stenig <i>stony</i>	stränghet <i>strictness</i>
stenmark <i>stony ground</i>	sträv <i>harsh</i>
sticka <i>to stick, pierce, thrust, put, burn, quilt, knit; fram protrude</i>	sträva <i>to strive, struggle</i>
	strävhet <i>harshness</i>
	strök <i>see stryka</i>

- strömkarlslåt *enchanting melody supposed to have been learnt from river-god*
 strömma *to stream, flow*
 stuckit *see sticka*
 student *student*
 studera *to study*
 studie *n. study*
 stuga *kitchen, cottage*
 stugdörr *outer door*
 stumhet *silence*
 stund *moment, while, time*
 stundom *occasionally, at times*
 stycke *n. piece, distance*
 stygg *bad, cross*
 styra *to manage, direct, steer*
 styv *stiff, hard*
 stå *to stand*
 stänga *to butt*
 ståt *pomp*
 ståta *to display*
 ställa *to place, arrange*
 ställe *n. place*
 ställning *condition*
 stämma *voice, part*
 städer *see stad*
 städja *to retain*
 ständig *continual, constant*
 ständigt *constantly*
 stänga *to shut, close*
 stängel *stalk*
 störa *to disturb*
 större *comp. of stor*
 stöt *blow*
 stöta *to push, bump*
 stött(e) *see stöta*
 stövel *boot, shoe*
 svag *faint, slight, weak, soft, tender*
 svagt *softly*
 sval *cool*
 svar *n. answer*
 svara *to answer*
 svart *black*
 svartbrun *swarthy*
 svartmålad *(painted) black*
 svensk *Swedish*
 svepa *to wrap, shroud*
 svett *perspiration*
 svettdroppe *pearl of perspiration*
 svetteduk *napkin*
 svika *to fail*
 svimma *to faint*
 svindla *to become dizzy*
 svindlande *dizzily*
 svor *see svärja*
 svår *hard, severe, difficult, serious*
 svårighet *difficulty*
 svälla *to swell*
 sväng *turn, circle*
 svänga *to turn, swing, whirl*
 svärja *to promise solemnly*
 svärmeri *n. ecstasy, enthusiasm*
 svävande *airy, elastic*
 suck *sigh*
 sucka *to sigh*
 suttit, sutto *see sitta*
 sy (sydde) *to sew*
 symbol *symbol*
 syn *sight, vision*
 synas *to be visible, appear*
 synbar *visible*
 synd *sin*
 synvilla *illusion*
 syskon *n. brother(s) and sister(s)*
 syssla *task, work*
 syster *sister*
 så *so, as, then, how*
 sådan *such (as)*
 såg *saw*
 såg(e), sågo, sågs *see se*
 sålde(s), sålt *see sälja*
 således *accordingly*
 sålunda *thus, in that way*
 sång *song, singing*
 såsom *as, as if, just as*
 säck *sack, bag*
 säga *to say, tell*
 sägen *tradition, legend*
 säker *sure, certain*
 säkert *surely, securely*
 sälja *to sell*
 sällhet *bliss*

sällskap *n. company*
 sällskapsdam *lady companion*
 sällsynt *rare*
 sämre *worse*
 sända *to send*
 säng *bed*
 sängkammare *bedroom*
 sängstolpe *bed-post*
 sänka *to lower*
 särdeles *particularly*
 särskilt *especially*
 säterflicka *girl employed in mountain dairy*
 säterstuga *sheeling*
 sätt *n. way, manner*
 sätta *to set, put; — sig be seated*
 sävlighet *quietness*
 söka *to seek, try*
 söm *sewing*
 sömn *sleep*
 söndag *Sunday*
 söndagskväll *Sunday evening*
 söndagsmorgon *Sunday morning*
 sönder *to pieces*
 sörja *to grieve, care*
 söva *to put to sleep*

Ta *see taga*
 tack *thanks, thank you*
 tacka *to thank*
 tacksam *thankful, obliged*
 tacksamhet *gratitude*
 tag *n. hold, grasp, pull, stretch*
 taga *to take*
 tagg *tooth (of saw)*
 tak *n. ceiling*
 takt *time, measure*
 tal *n. talk, speech*
 tala *to talk, speak*
 talande *n. speaking*
 tall *pine*
 tambursöm *tambour-work*
 tand *tooth*
 tandfylld *filled with teeth*
 tanke *thought, idea*
 tankeanstängning *effort to think*

tankegång *train of thought*
 tankekraft *power of thought*
 tant *aunt, aunty*
 tappa *to drop*
 tar *see taga*
 tarvlig *common, plain*
 tavla *picture*
 te *n. tea*
 tebricka *tea-tray*
 tecken *n. sign*
 teg *see tiga*
 termin *semester, term*
 terrass *terrace*
 tid *time, period*
 tidig *early*
 tiga *to be silent*
 tiggå *to beg*
 tiggarkäring *beggar woman*
 till *to, for, of; more, additional*
 tillbaka *back*
 tillbakakastad *brushed back*
 tillbringa *to spend*
 tilldraga sig *to happen*
 tilldragelse *occurrence*
 tilldrog *see tilldraga*
 tillfråga *to ask*
 tillfälle *n. opportunity, occasion*
 tillförlitlig *trustworthy*
 tillgå (-gick) *to happen, come about*
 tillhygge *n. weapon*
 tillhöra *to belong to*
 tillkalla *to summon*
 tillkomma *to come into existence*
 tillåta (-lät) *to permit*
 tillrusta *to prepare*
 tillrycka *to snatch*
 tillräckligt *sufficiently*
 tillrätta *in order, in place, to rights*
 tills *until*
 tillse *to see to, look to*
 tillskruva *to screw down*
 tillspetsad *pointed, sharp*
 tillspänna *to tighten*

- tillstänga *to shut*
 tilltag *n. feat, deed*
 tilltala *to address*
 tilltvinga *to force, extort*
 timme *hour*
 tindra *to sparkle*
 ting *n. thing*
 tinning *temple*
 tio *ten*
 tiomila *ten-mile*
 tiomilaskog *immense forest*
 titta *to look*
 tjock *thick, stout*
 tjugu *twenty*
 tjusa *to charm*
 tjäna *to serve*
 tjänare *servant*
 tjänst *service, employment*
 tjänsteflicka *servant-girl*
 tjänstefolk *n. servants*
 tofs *tuft*
 tog(o), togs *see taga*
 tokig *crazy*
 tom *empty*
 ton *tone, tune*
 topp *end, top*
 tordes *see töras*
 torka *to dry, wipe*
 torpare *crofter*
 torr *dry*
 totalt *totally*
 trakt *region*
 trampa *to tread, trample,*
     stamp, tramp
 trapez *trapeze*
 trappa *stair*
 trappsteg *n. step*
 traska *to trot*
 trastsång *song of the thrush*
 tre *three*
 trebent *three-legged*
 tredje *third*
 tretti *thirty*
 trettioårl *n. about thirty, third*
     decade
 tretton *thirteen*
 trikå *tricot*
- trikådräkt *garment made of*
     tricot
 trippande *tripping*
 triumf *triumph*
 trivas *to feel at home*
 tro *belief*
 tro (-dde) *to believe, think*
 trogen *faithful*
 trohet *faithfulness*
 trolig *likely*
 troligtvis *very likely*
 troll *n. goblin*
 trolle *to conjure, use magic*
 trolleriapparat *magician's de-*
     vice
 trollslott *n. enchanted castle*
 tron *throne*
 trönhimmel *canopy*
 trots *in spite of*
 trott *see tro*
 trupp *troupe*
 trycka *to press*
 trygghet *security*
 trång *narrow*
 träbotten *wooden bottom*
 träd *n. tree*
 trädgren *branch*
 trädgård *orchard*
 trädgårdssida *side of house*
     toward garden
 trädkrona *head of a tree*
 trädlös *destitute of trees*
 träffa *to strike, reach, meet*
 trähård *hard as wood*
 trähäst *wooden horse*
 trälock *n. wooden cover (top)-*
 tränga *to crowd, press, force*
 trög *sluggish, listless*
 tröjärm *sleeve*
 tröskel *threshold*
 tröst *comfort*
 trösta *to comfort, console,*
     cheer
 tröstande *cheerful*
 trött *tired*
 tröttna *to grow tired*
 tugga *to chew*
 tulpan *tulip*

tumla to *tumble, roll*
 tumsbred an *inch wide*
 tung heavy; -t *heavily*
 tunn *thin, scanty*
 tunnband n. *hoop*
 tunnland n. *a little more than*
an acre
 tunt *thinly*
 tur *turn*
 tusan *the deuce!*
 tuva *knoll*
 tveksamt *hesitatingly*
 tvinga to *force, compel*
 tvista to *quarrel*
 tvivel n. *doubt*
 tvivla to *doubt*
 tvivlande *doubtful*
 tvungen *forced, compelled,*
obliged, necessary
 två *two*
 tvåhundra *two hundred*
 tvåvåningshus n. *two-story*
house
 tvärs *across, athwart*
 tvärsöver *crosswise*
 tvärt *right, straight*
 tvärtemot *directly opposite*
 tvärtom *on the contrary*
 tvätta to *wash*
 ty *because, for*
 tycka to *think, feel; — om*
like
 tyckas to *seem*
 tyda to *interpret; — på indi-*
cate, point a certain way
 tydlig *clear*
 tydligen *clearly, plainly*
 tydligt *clearly, plainly, di-*
stinctly
 tyg n. *cloth*
 tyllklädd *covered with tulle*
 tyngst *see tung*
 tyst *silent, quiet*
 tystna to *become silent*
 tystnad *quiet, silence*
 tå *toe*
 tål *see note*
 tåla to *endure, tolerate*

tålmod n. *patience*
 tålig *patient, enduring*
 tåligt *patiently*
 tår *tear*
 tåras to *get tears in the eyes*
 täcka to *cover*
 täcke n. *quilt*
 tält n. *tent*
 tämlig *tolerable*
 tämligen *rather*
 tända to *light, kindle*
 tänder *see tand*
 tänka to *think, intend*
 tänkbar *imaginable*
 tät *close, dense*
 tätt *close, thick, repeatedly*
 tävla to *compete*
 töm *rein*
 tömma to *empty*
 töras (törs) to *dare*
 törhända *perhaps*
 tös *lass*
 tösunge *little girl*

Udde *point*

ugnsspade *oven-peel*
 undan *away, out of the way*
 undangräva to *remove*
 undangömma to *conceal*
 undanhugga to *cut away*
 under n. *miracle*
 under *under, below, during,*
in midst of
 underbar *wonderful*
 underbart *wonderfully*
 undfly to *escape*
 undergiven *submissive*
 undergå to *undergo*
 underkasta to *submit to*
 underkåk *lower jaw*
 underkänna to *reject*
 underlig *strange*
 underligt *strangely*
 underrätta to *inform*
 underrättelse *tidings*
 undgå to *escape, avoid*
 undkomma to *escape (from)*
 undra to *wonder*

- undvara *to do without*
 ung *young*
 ungdom *youth*
 ungdomslust *joy of youth*
 ungskog *young wood*
 upp *up*
 uppacka *to unpack*
 uppassa *to wait upon*
 uppe *up*
 uppehålla *to sustain, delay*
 uppfostra *to bring up*
 uppfylla *to fill*
 uppför *up*
 uppföra *to perform*
 uppgiva (-ge) *to give up*
 uppgå *to rise, be overcome*
     (with)
 uppgång *ascent, staircase*
 upphöja *to raise*
 upphöra *to cease*
 uppkasta *to throw up*
 uppkomma *to come up (out)*
 uppköra *to drive up*
 uppleva *to experience*
 uppliva *to animate*
 upplyfta *to lift, raise, hold up,*
     exalt
 upplysa *to make bright*
 upplösa sig *to dissolve, break up*
 uppmuntra *to encourage*
 uppmärksamhet *attention, no-*
     tice
 uppmärksamt *attentively*
 upp- och nedvänd *upside down*
 uppränsa *to clear*
 upprepa *to repeat, continue*
 uppressa *to raise*
 uppriktigt *unreservedly*
 uppriva *to tear up*
 uppröra *to excite*
 upprörd *agitated, excited*
 uppsatt *see uppsätta*
 uppskaka *to agitate*
 uppskakad *excited*
 uppskjuta (-sköt) *to push up*
 uppsluppen *spirited*
 uppstiga (-steg) *to rise, arise,*
     get up
- uppstod *see uppstå*
 uppstrukit (n.) *brushed back*
 uppstryka *to stroke back*
 uppsträcka *to stretch up*
 uppstå *to arise*
 uppsätta *to put up*
 uppta(ga), (-togo) *to take up,*
     open, occupy, cover, adopt
 upptorka *to dry up*
 upptrampa *to tread*
 uppträda *to appear (in public)*
 upptäcka *to discover*
 uppvika *to turn up*
 uppväxa (-vuxit) *to grow up,*
     arise
 uppåt *up, upwards*
 ur *out of, from, away from*
 urplocka *to pick out*
 ursäktat *to excuse*
 usel *wretched, miserable, poor*
 uselhet *wretchedness*
 ut *out*
 utan *but; without*
 utanför *outside (of)*
 utbreda (-bredde) *to spread out,*
     extend
 utbära (-buren) *to carry out*
 ute *out, past, over, missing*
 utfattig *impoverished*
 utfinna *to find out*
 utflytta *to move out*
 utfundera *to make out*
 utför *down*
 utföra *to accomplish, execute,*
     perform
 utgiva *to pay out*
 uthärda *to endure*
 utkant *outskirt*
 utkomma *to come out*
 utlagd *see utlägga*
 utland *n. foreign country*
 utlägga *to lay out, display*
 utlämna *to surrender*
 utmed *beside, alongside*
 utmärkelse *honor*
 utmärkt *splendid*
 utom *outside of, except*
 utomstående *external*

utpeka *to point out*
 utreda *to clear up*
 utrop *n. cry*
 utrustning *equipment*
 utrymme *n. room, space*
 utseende *n. appearance, looks, expression*
 utsiktspaviljong *belvedere*
 utskratta *to ridicule*
 utsliten *worn out*
 utslå *to open*
 utsläcka *to extinguish*
 utsläppa *to let out*
 utsträcka *to extend*
 utstyd *got up, dressed*
 utstå (-stod) *to endure*
 utsvängd *arched*
 utsy *to embroider*
 utsända *to send out*
 uttaga *to take out*
 uttorka *to dry*
 uttryck *n. expression*
 uttryckslöst *without feeling*
 uttänka *to contrive*
 utveckla *to develop*
 utåt *out to, over*

Vacker *pretty, pleasant, handsome*

vackert *prettily, nicely, well*
 vad *what*
 vagn *carriage*
 vagnslåda *boot (in a carriage)*
 vaka *to watch*
 vakna *to awake*
 vakt *watch*
 vakta *to watch*
 vaktjänst *guard-duty*
 valde *see välja*
 vall *bank, grassy slope*
 vallgrav *moat*
 vals *waltz*
 valstakt *waltz-time*
 valt *see välja*
 van *accustomed, used to,*
 vana *habit, custom*
 vand *accustomed, familiar*
 vandra *to wander, go, walk*

vandring *wandering*
 vanlig *common, usual*
 vanmakt *powerlessness*
 vann *see vinna*
 vansinne *n. insanity*
 vansinnig *insane, crazy*
 vanskött *neglected*
 vantrevnad *discomfort*
 vanvettig *mad*
 var *where; every*
 vara *care; see note*
 vara *to be; last*
 varandra *each other*
 vardag *week-day*
 vardera *each*
 varelse *being*
 varenda *every*
 varför *why*
 varhelst *wherever*
 vari *in which*
 varifrån *from which*
 varit *see vara*
 varje *every*
 varken *neither*
 varm *warm*
 varmed *with which*
 varna *to warn*
 varor *pl. goods, wares*
 varpå *whereby*
 vars *whose, of which*
 varsamt *carefully*
 vart *whither(soever)*
 vartill *for what*
 varunder *during which*
 varv *n. turn*
 vass *sharp; reed*
 vatten *n. water*
 veck *n. fold*
 vecka *week*
 ved *wood*
 vedervärdig *disgusting*
 vek(o) *see vika*
 velat *see vilja*
 vem *who, whom*
 veranda *veranda*
 verk *n. work, doing*
 verka *to act, have effect*
 verkan *effect*

- verklig *real*
 verkliggen *really, in reality*
 verklighet *reality*
 verkligt *really*
 verktyg *n. implement*
 veta *to know, find out*
 vetebröd *n. white bread*
 vetta *to face*
 vi *we*
 vid *wide*
 vid *at, beside, to*
 vida *far*
 vidare *further, on*
 vidja *withe*
 vidmakthålla *to keep up*
 vidröra *to touch*
 vidskeplig *superstitious*
 vidunder *n. monster*
 vika *to yield, give way; giva*
 (ge) vika *yield*
 vikt *importance*
 viktig *important*
 vila *to rest*
 vild *wild*
 vildvin *n. Virginia creeper*
 vilja *to want (to)*
 vilken *who, which, what*
 vill (ville) *see vilja*
 villande *deceptive*
 villkor *n. condition*
 viloplats *resting-place*
 vilt *wildly*
 vind *wind*
 vindfläkt *breath of wind*
 vinge *wing*
 vinka *to beckon*
 vinkast *vinery*
 vinlöv *n. vine-leaf*
 vinn *see note*
 vinna *to achieve*
 vinter *winter*
 vintersömn *winter sleep*
 virvelvind *whirlwind*
 virvla *to whirl*
 visa *song, ditty*
 visa *to show, point; visa sig*
 appear
 viska *to whisper*
- viss *certain, sure*
 visserligen *to be sure, surely*
 visshet *certainty*
 vissla *to whistle*
 visst *of course, surely, probably, very likely, apparently*
 visste *see veta*
 vit *white*
 vitstruken (painted) *white*
 vitt *widely*
 volt *somersault*
 vore, voro *see vara*
 vred *angry; see vrida*
 vrede *anger*
 vrida *to twist, wring*
 vräka *to throw cast*
 vunnit *see vinna*
 vuxen, vuxit *see växa*
 våda *danger*
 våga *to dare*
 våld *n. control*
 vår *our; spring*
 värd *care*
 värda *to take care of*
 vårhimmel *vernal sky*
 väcka *to wake, rouse*
 vädjan *appeal*
 väg *way*
 vägg *wall*
 väggkant *roadside*
 väglag *n. state of the roads*
 vägskrank *n. railing or bar*
 to which horses may be tied
 vägstycke *n. piece of the way*
 väl *well; I suppose, very likely*
 välbehag *n. pleasure*
 välbekant *familiar*
 välbildad *shapely*
 välbärgad *well off*
 välde *n. authority*
 välformad *well-shaped*
 välgärning *benefaction*
 välja *to select*
 välkommen *welcome*
 välmåga *prosperity*
 välta *to tumble, roll, fall*
 vän *friend*

vända to turn
 vänja to accustom
 vänlig friendly, kind
 vänlighet kindness
 vänligt in a friendly manner
 vänster left
 vänta to expect, wait, await;
 — på wait for
 väntan expectation, waiting
 väpna to arm, fortify
 värd worth
 värld world
 värme heat
 värre worse
 värst worst
 väsa to hiss
 väster west
 väv web, cloth
 väva to weave
 växa to grow
 växt plant
 vördnadsfull reverent

Ypperst choicest, best
 yra to be delirious, drift
 yrke n. occupation
 yrväder n. snowstorm
 ytterst furthest (out)
 yttertrappa outer stairway
 yttre exterior
 yvas to boast, take pride (in)
 yxhammare axe-head

Å O, oh
 åbrodd southernwood
 ådra vein
 åja oh yes, I suppose so
 åka to drive, ride
 åkande person who drives
 åkdon n. carriage
 åker field
 åkervält land-roller
 ålder age
 ålderdom old age
 ånej oh no, no no
 ångest anguish, agony, anxiety
 ånyo anew
 år n. year

åratal n.; i — for years
 århundrade n. century
 åse to see, witness
 åsido aside
 åstad off
 åstadkomma to cause, bring
 about
 åsyn sight
 åt at, to, for, toward, about
 åt see äta
 åter again, back
 återfalla (-föll) to fall back
 återföra to bring back
 återgiva to restore
 återigen (over) again
 återkomma to return
 återlämna to return
 återstå (-stod) to remain
 återtaga (-tog) to resume
 återvända to return
 åtgå to be wanted
 åtminstone at least
 åtrå desire
 åtta eight

Äga to own, possess
 äldre older
 älska to love
 älskad beloved
 älskvärd amiable
 ämna to intend, predestine
 än than; still, yet; ever, even
 ända all the way
 ändå anyhow
 äng meadow
 ängel angel
 ängsblomster n. wild-flower
 ännu still, yet
 äntligen at last
 äppelträd n. apple-tree
 är see vara
 ära honor
 ärende n. errand
 äro see vara
 ärt pea
 äta to eat
 även also, even
 äventyr n. adventure

Ö <i>island</i>	öva <i>to produce; — sig practice</i>
öde <i>waste; n. fate</i>	över <i>across, over, about, concerning</i>
ödmjuk <i>humble, mild</i>	överdrag <i>n. cover, case</i>
ödmjukt <i>humbly, meekly, tenderly</i>	överfalla <i>to attack</i>
ödslig <i>dreary, desolate, bleak, barren</i>	överfull <i>over-full, swollen</i>
ödslighet <i>dreariness</i>	övergiva (-ge) <i>to abandon, desert</i>
öga <i>n. eye</i>	övergiven <i>forsaken, deserted</i>
ögonblick <i>n. moment</i>	övergång <i>transition</i>
ögonblickligen <i>instantly</i>	överhölja <i>to cover</i>
ögonbryn <i>n. eyebrow</i>	överjordiskt <i>divinely</i>
ögonlock <i>n. eyelid</i>	överläpp <i>upper lip</i>
ögonsten <i>eyeball</i>	överman <i>match</i>
ögonvrå <i>corner of eye</i>	övermäktig <i>too strong (for)</i>
öken <i>desert</i>	övernaturlig <i>supernatural, angelic</i>
ökenväxt <i>desert plant</i>	övertala <i>to persuade</i>
öm <i>tender</i>	övertaga <i>to undertake</i>
ömklig <i>paltry</i>	övertyga <i>to convince</i>
ömkligt <i>pitifully</i>	övertäcka <i>to cover</i>
ömsevis <i>by turns, alternately</i>	övertvinna <i>to overcome</i>
önska <i>to wish, want</i>	övertvåning <i>upper story</i>
öppen <i>open</i>	övertvåning <i>upper story</i>
öppna <i>to open</i>	övertvåning <i>upper story</i>
öra <i>n. ear</i>	övning <i>exercise</i>
ösa <i>to pour</i>	övrig <i>remaining</i>
östre <i>eastern (part of)</i>	

NOTES.

Page 5. — trettioalet *the period 1830—40.*

Page 6. — råkat ut för *met with.* — Låt det vara *never mind.* — Det är det *that is just what.* — för länge sedan *long ago.* — låta bli *avoid, keep from.* — För all del *by all means.* — Min farfar var ju *why, my grandfather was.* — kommer ... ihåg *see ihågkomma.* — skillnad ... på *difference ... between.*

Page 7. — legat ... vid akademien *been (studying) ... at the university.* — förr i världen *before, formerly.* — Falu, an old genitive. Falun (about 11,000 inhabitants) is the chief town in Dalarna. — det var därför *that is why.*

Page 8. — sitter ... i orubbat bo, legal term, *enjoys the property undivided.* — Hur som helst *in any case.* — har smått om det *is in poor circumstances.* — än så länge *as yet.*

Page 9. — under tiden *in the meantime.* — fara på färde *danger approaching.* — kommer dig i gång *get a start.* — blir ... av *become of, come to.*

Page 10. — tycker ... om like. — Vad tjänar det till? *What's the use?*

Page 11. — gjorde det mig ont om henne *I was sorry for her.* — Gjorde det? *Were you?* — bli ... av *amount to.* — gav vika *yielded.*

Page 12. — höll på att gå *was (in the act of) going.* — slutar med att göra *will at last make.*

Page 13. — skulle komma att slå *would hit.* — som mest *most of all.* — sågo efter *observed.*

Page 14. — en sådan *such an.* — se . . . ut *seem, look.*
— Nu skall det vara *now let us hear.* — Friskyttan, the
opera *Der Freischütz.* — gjorde honom . . . detsamma *was*
immaterial to him. — sådan jag är *such as I am.*

Page 15. — för musikens skull *on account of the mu-*
sic. — slog *turned.*

Page 16. — stode på spel *was at stake.* — spelade
på *played on.* — i hög grad *greatly.* — rycka . . . bort
carry away.

Page 17. — som helst (*what*)soever. — världen runt
around the world. — voro ditkomna *had come.* — i dag
to-day.

Page 18. — tjäna kvar hos *continue in the service*
of. — hörde på *listened.*

Page 19. — fästa *give, pay.* — en smula *slightly.* —
till och med *even.* — alldeles ej *not at all, by no means.*

Page 20. — på nytt *anew.* — före detta *former, ex.*
— såg sig om *looked around (back).* — såg på *looked at.*

Page 21. — till en tid *for a time.*

Page 22. — gick hem till sig *went home.* — När allt
kom omkring *after all.*

Page 25. — Hur det nu kunde komma sig *whatever*
the cause. — här i världen *in this world.* — tagit reda på
made enquiries about, found out.

Page 26. — för så vitt *as far as.* — föll det honom
in the thought struck him. — Värmland, one of the 25 pro-
vinces of Sweden. — fingo svårt för att bana sig väg *had*
difficulty in making their way.

Page 27. — Då var det blott att se *then he could*
only look. — vill säga *means, implies.*

Page 28. — allt som *according as.* — så snart *as*
soon as, whenever. — höll på att bli *was becoming.* — Det
är dock ej sagt att det gått *it would not necessarily have*
turned out. — höll . . . kär *loved.*

Page 29. — fick höra *heard, found out.* — om några
få år *in a few years.* — ej mer *no longer.*

Page 30. -- Dalagränsen i. e. the boundary between Dalarna and Värmland. — så fattiga de voro *poor as they were.* — fått se *noticed.* — fått veta *found out.* — hjälpa till *help.*

Page 31. -- nitton år fyllda *nineteen years old.*

Page 33. -- ej en gång *not even.*

Page 36. -- lagt märke till *noticed.*

Page 37. -- under det att *while.*

Page 38. -- värre därän *worse, in poorer condition.*

Page 39. -- vad det så än varit *whatever it might be.* — Det var ej tal om *there was no thought of, no possibility.*

Page 40. -- äta i kapp *have an eating match.* -- som ... hos *in whom.*

Page 44. -- kommit henne att drömma *made her dream.* -- för länge sedan *long ago.*

Page 46. -- med detsamma *at the same time, all at once.*

Page 47. -- annat än *except.* -- i detsamma *just then.* — Lillbror *lit. little brother.*

Page 48. -- på en gång *all at once.* -- syne, an old dative of syn. — drog *heaved.*

Page 49. -- föll ... in *occurred to.* -- på länge *for a long time.* — på tiden att du *time for you to.* — helt och hållet *entirely.*

Page 50. -- i alla fall *in any case.* -- hörde hemma *belonged among.* -- med gråten i halsen *choking with tears.*

Page 52. -- under jorden *below the surface.* -- blott och bar *naked.* — Bevare oss väl *Lord preserve us, Mercy!*

Page 54. -- mål mat *meal.* -- ge med sig *yield.*

Page 55. -- i kors *crosswise.*

Page 56. -- gång på gång *time and again.* -- i alla fall *nevertheless.* -- till sist *finally.*

Page 57. — för övrigt *besides*. — komme att bli *would act*.

Page 58. — vem som helst *any one*.

Page 59. — ställa sig in hos *gain the favor of*. -- göra nytta för sig *be useful*. -- tagit er av *taken charge of*. — så gott *just as well*.

Page 61. — Han skall, etc. Notice the use of **han** in place of a pronoun of the second person. — frågade ej stort efter *it didn't make any difference to her*. — om en månad *after a month has passed*.

Page 62. — stod att läsa *could be read, was to be seen*. — vara med om *be a party to*. — kom att *happened to*. — frågade ... efter *cared for*. — skrattade gott *laughed heartily*.

Page 63. — taga av *turn*. — gick ej an *wouldn't do*.

Page 64. — rent av *simply*. — vara till *exist*. — allt mindre *smaller and smaller*. — därför att *because*.

Page 65. — letade fram *found*. — Om också *even if*. — sig likt *as usual*.

Page 66. — Det var med knapp nöd *fiolspelet hördes could scarcely be heard*. — vad som *that which, what*.

Page 67. — sade han i. e. the violin.

Page 68. — flyga sin kos *be gone, vanish*.

Page 70. — då och då *now and then*.

Page 71. — fått för sig *taken into her head*. — genast *as soon as*. — fara ... fram *act*.

Page 72. — farit illa med sig *fared badly*.

Page 73. — Hur kommer detta sig? *How does this come about?* Vad ... går åt *what ... is the matter with*.

Page 75. — rycka upp sig *pluck up her spirits*.

Page 76. — titta till *look in upon*.

Page 77. — synd *too bad*.

Page 78. — allt sedan *after that*. — hava reda på *find out about*.

Page 79. — lilla vännen . . . skall hon veta. Notice the use of the third person. — bära sig åt *act*.

Page 80. — föllo sig *were, sounded*. — förstå sig på *understand how to deal with*.

Page 82. — gjorde sig ett nöje av *took pleasure in*. — höllos . . . vid makt see *vidmakthålla*.

Page 83. — styrt om *arranged*.

Page 84. — Det led hän mot jul. *Christmas was drawing near*. — spänt upp *worked up*.

Page 85. — ovänner *on bad terms*.

Page 87. — vad *how*.

Page 89. — intet enda *not a single one*.

Page 90. — tåla sig med *put up with*. — få lov *must*.

Page 91. — Hon . . . hade svårt för att gå. *It was difficult for her to walk*.

Page 92. — finna reda på *discover*. — om några år *after a few years*. — Hur står det . . . till *how are things getting along*.

Page 93. — Vi få honom ej in i *we can't get him into*. — en utsänd *one sent out (to perform a certain mission)*.

Page 94. — drog försorg om *took care of*. — göra sig till *pretend*.

Page 95. — bör hon bort *she ought to go away*.

Page 96. — hoppade till *started*. — Han rådde ej för *it was no fault of his*.

Page 97. — var är hon hemma *where does she live*. — få makt med *overcome*.

Page 99. — gav . . . till *uttered*. — det får ej *it must not*.

Page 100. — stod på väg att *was about to*. — utan vidare *without further ceremony*.

Page 102. — gick . . . in på *agreed to*.

Page 103. — ämnade sig *intended to go*.

Page 104. — visste med sig *knew*.

Page 105. — lägga märke därtill *take notice of it.* — från alla håll och kanter *from all sides.*

Page 106. — taga vara på *take care of.* — just ingenting *nothing in particular.*

Page 107. — får vänta *will have to wait.* — kastade om *turned.*

Page 108. — nästan utan att bryta på dalmål *almost without revealing (showing traces of) the dialect of Dalarna.* — det bar av *she set off.*

Page 109. — visste ej om *did not know.*

Page 110. — i taget *at a time.* — få ej *must not.*

Page 114. — hade roligt av *enjoyed.* — ej det ringaste kär i henne *not in the least in love with her.* — Det var ej utan, att han hört *to be sure, he had heard.*

Page 115. — gått igen *appeared as a ghost.* — skulle ha *was said to have.* — gick ej an *wouldn't do.* — tagit vägen *gone.*

Page 116. — rätt som det var *all of a sudden.* — nödortfligen *as much as was absolutely necessary.*

Page 117. — skylla på att *make the excuse that.* — Det kan nog hända *it may very well be.* — föll henne in *occurred to her.* — i villande skog *in the wilds of a forest.*

Page 118. — detsamma *immaterial.* — varit ett *been immaterial.* — än en gång *once more.* — ge sig till tåls *be patient.* — Det stod . . . ej för livet *it was not a matter of life and death.* — skulle sticka *was to quit.*

Page 119. — lägga sig vinn om *do its best with.* — gjorde just detsamma *it would really be immaterial.*

Page 120. — slagit det ur hågen *given up all thought of it.* — hur som helst *however it may be, in any case.*

Page 121. — Det föll sig en gång så *it happened once.*

Page 123. — Hon var orolig sedan i flera dagar *she had been worried for several days.* — tog sig för *undertook.* — förr i världen *in former times.* — nu för tiden *nowadays.*

Page 126. — göra av *do with.* — gav sig av *set off.*

Page 128. — förstod sig på *understood, had a feeling for.* — lade . . . an på att *made it a point to.* — för detta *formerly, ex.* — slå volt *turn somersault.*

Page 129. — hade bråttom *was in a hurry.* — fanns till *existed.*

Page 133. — vem som helst, som *whoever.* — Ingridsbarnet *(the) little Ingrid.* — vara med om *partake in.* — kostat på *bestowed upon.*

Page 134. — bar . . . emot *went against them.* — Tänk om *what if.* — för övrigt *otherwise.*

Page 135. — så inne i *so wrapped up in.* — ge akt på *notice.*

Page 137. — gick ihop med *answered to, agreed with.* — fått fatt på *gotten hold of.*

Page 138. — trampa takten *beat time with the foot.* — så ung han var *young as he was.*

Page 140. — beslut fattat *resolve made.*

Page 142. — drog sig undan *stepped back.* — att hon varit tokig, *subject människa.*

Page 145. — Vad skulle han *for what (why) should he.*

Page 146. — utom sig *beyond herself.*

Page 148. — nätt och jämt *just barely.*

Page 149. — slog rot *took root.*

PT Lagerlöf, Selma Ottiliana
9767 Lovisa
H4 En herrgardssägen
1910

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
